

گزارش اقتصادی شاپراک

بهمن ۱۴۰۴ . شماره ۱۲۸

الله الرحمن الرحيم

شرك
شرکت هجک اکترونیکي پردازش کارت هاديس

فهرست مطالب

۶.....	فهرست شکل‌ها
۸.....	فهرست جداول
۱۱.....	پیشگفتار
۱۲.....	شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه
۱۶.....	۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
۱۷.....	۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
۱۸.....	۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۱۹.....	۲-۱-۱- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۲۱.....	۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان
۲۲.....	۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی
۲۲.....	۲-۲-۱- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP
۲۵.....	۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک
۲۵.....	۱-۲- آمار عملکردی شاپرک
۲۶.....	۱-۱-۲- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک
۲۷.....	۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی
۲۹.....	۳-۱-۲- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش
۳۰.....	۴-۱-۲- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها
۳۵.....	۵-۱-۲- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت
۳۸.....	۲-۲- نفوذ منطقه‌ای
۳۸.....	۱-۲-۲- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی
۳۹.....	۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور
۳۹.....	۳-۲-۲- تعداد و سرانه کارتهخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان
۴۴.....	۴-۲-۲- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی
۴۵.....	۵-۲-۲- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور
۴۶.....	۶-۲-۲- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور
۴۸.....	۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها
۴۸.....	۱-۳-۲- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه
۵۲.....	۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها
۵۴.....	۳-۳-۲- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

- ۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت ۵۸
- ۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۵۹
- ۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۵۹
- ۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک ۶۲
- ۳-۴- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه ۶۵
- ۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۷
- ۴-۱- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۶۸
- ۴-۱-۱- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۶۸
- ۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۶۹
- ۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۳
- ۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۷
- ۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هر فیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۷۹
- ۴-۱-۶- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هر فیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۱
- ۴-۲- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۳
- ۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه ۸۶
- ۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه در استان‌های کشور ۸۶
- ۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در استان‌های کشور ۸۸
- ۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه در بعد کشوری ۹۱
- ۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۵
- ۴-۳-۵- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۹۷
- ۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP ۹۹
- ۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۲
- ۵-۱- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۲
- ۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۳
- ۵-۱-۲- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۴
- ۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۰۸
- ۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش ۱۱۲
- ۵-۲- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۳
- ۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۴
- ۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۵

۱۱۶.....	۳-۲-۵ - سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار
۱۱۷.....	۴-۲-۵ - سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک
۱۱۸.....	۵-۲-۵ - اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار
۱۱۹.....	۳-۵ - سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده
۱۲۶.....	۶- جمع‌بندی
۱۳۴.....	۷- واژه‌نامه

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت آذر ۱۴۰۴..... ۱۸
- شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به تابستان ۱۴۰۴..... ۲۲
- شکل ۱-۲-۱ مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۴..... ۲۶
- شکل ۱-۲-۲ مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۴..... ۲۶
- شکل ۱-۲-۳ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۴..... ۳۰
- شکل ۱-۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۱۴۰۴..... ۳۳
- شکل ۱-۲-۵ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۴ و ۱۴۰۳..... ۳۴
- شکل ۱-۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - بهمن ۱۴۰۴..... ۳۵
- شکل ۱-۲-۷ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۱-۲-۸ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - دی و بهمن ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۱-۲-۹ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - بهمن ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴..... ۳۷
- شکل ۱-۲-۱۰ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - بهمن نسبت به دی ۱۴۰۴..... ۴۰
- شکل ۱-۲-۱۱ تعداد کارتخوان فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - بهمن ۱۴۰۴..... ۴۱
- شکل ۱-۲-۱۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۴۰۴..... ۴۳
- شکل ۱-۲-۱۳ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور - بهمن ۱۴۰۴..... ۴۵
- شکل ۱-۲-۱۴ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - بهمن ۱۴۰۴..... ۴۷
- شکل ۱-۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۴۰۴..... ۴۹
- شکل ۱-۲-۱۶ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۴۰۴..... ۵۰
- شکل ۱-۲-۱۷ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) (بر حسب ریال) - بهمن ۱۴۰۴..... ۵۱
- شکل ۱-۲-۱۸ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۴۰۴..... ۵۲
- شکل ۱-۲-۱۹ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲..... ۵۳
- شکل ۱-۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - بهمن ۱۴۰۴..... ۵۵
- شکل ۱-۲-۲۱ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - بهمن ۱۴۰۴..... ۵۶
- شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - بهمن ۱۴۰۴..... ۶۰
- شکل ۱-۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۴..... ۶۱

- شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۴..... ۶۴
- شکل ۳-۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۴..... ۶۴
- شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۴..... ۶۸
- شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۴..... ۶۹
- شکل ۴-۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۴..... ۷۱
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۴..... ۷۳
- شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۴۰۴..... ۷۵
- شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۴۰۴..... ۷۶
- شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - دی و بهمن ۱۴۰۴..... ۷۸
- شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها - بهمن ۱۴۰۴..... ۸۸
- شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - بهمن ۱۴۰۴..... ۹۰
- شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP - بهمن ۱۴۰۴..... ۹۳
- شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP - بهمن ۱۴۰۴..... ۹۵
- شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - بهمن ۱۴۰۴..... ۹۷
- شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۴۰۴..... ۱۰۳
- شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۴۰۴..... ۱۰۴
- شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - بهمن ۱۴۰۴..... ۱۱۵
- شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۴..... ۱۲۱
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۴..... ۱۲۲
- شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - بهمن ۱۴۰۴..... ۱۲۳
- شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۴..... ۱۲۴

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴.....	۱۷
جدول ۲-۱	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴.....	۱۹
جدول ۳-۱	ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارت و GDP در ۱۲ فصل منتهی به تابستان ۱۴۰۴.....	۲۳
جدول ۱-۲	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک.....	۲۷
جدول ۲-۲	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳.....	۲۷
جدول ۳-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۸
جدول ۴-۲	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۸
جدول ۵-۲	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته.....	۲۹
جدول ۶-۲	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- بهمن ۱۴۰۴.....	۲۹
جدول ۷-۲	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۴.....	۳۱
جدول ۸-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۴.....	۳۱
جدول ۹-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۴.....	۳۲
جدول ۱۰-۲	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - بهمن ۱۴۰۴.....	۳۳
جدول ۱۱-۲	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۴۰۴.....	۳۹
جدول ۱۲-۲	سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- بهمن ۱۴۰۴.....	۳۹
جدول ۱۳-۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - دی و بهمن ۱۴۰۴.....	۴۰
جدول ۱۴-۲	سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - دی و بهمن ماه ۱۴۰۴.....	۴۲
جدول ۱۵-۲	تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- بهمن ۱۴۰۴.....	۴۶
جدول ۱۶-۲	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی.....	۵۳
جدول ۱۷-۲	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۴
جدول ۱۸-۲	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۵
جدول ۱-۳	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۴.....	۵۹
جدول ۲-۳	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته.....	۶۰
جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت - بهمن ۱۴۰۴.....	۶۱
جدول ۴-۳	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - بهمن ۱۴۰۴ و ماه گذشته.....	۶۲

جدول ۳-۵ کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی ۶۳

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۶۵

جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۷۰

جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۷۲

جدول ۴-۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۷۴

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۷۶

جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۷۷

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن ۷۹

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش- بهمن ۱۴۰۴ ..... ۸۰

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۸۱

جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس- بهمن ۱۴۰۴ ..... ۸۲

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۸۲

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۸۴

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۸۵

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان -بهمن ۱۴۰۴ ..... ۸۷

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی به تفکیک استان - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۸۹

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۹۲

جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت -دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۹۴

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۹۶

جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن- بهمن ۱۴۰۴ ..... ۹۹

جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۰۰

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۰۵

جدول ۵-۲ سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۰۷

جدول ۵-۳ سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۰۹

جدول ۵-۴ سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۱۱

جدول ۵-۵ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش- بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۱۲

جدول ۵-۶ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش-دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۱۳

- جدول ۷-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۱۴
- جدول ۸-۵ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۱۶
- جدول ۹-۵ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۱۷
- جدول ۱۰-۵ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۱۸
- جدول ۱۱-۵ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - دی و بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۱۹
- جدول ۱۲-۵ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - بهمن ۱۴۰۴ ..... ۱۲۰

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۱۲۸ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان کیفیت خدمات حس شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپرک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، مبنای محاسبه شاخص‌ها در فصل اول تا چهارم تراکنش‌های ۲۰۰ و در فصل پنجم تراکنش‌های ۲۲۰ می‌باشد. در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپرک
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپراک در یک نگاه

▲ رشد نسبت به ماه گذشته
▼ کاهش نسبت به ماه گذشته
▶ بدون تغییر نسبت به ماه گذشته

۱ جایگاه شاپراک در اقتصاد ملی

سهام از نقدینگی

▲	نسبت ارزش تراکنش های شاپراک به نقدینگی	۱۸/۳۶ درصد
▼	نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی	۱/۶۷ درصد

۲ شاخص های عملکردی شاپراک در بهمن ماه ۱۴۰۴

آمار عملکردی

▲	تعداد تراکنش های شاپراک	۴,۳۵۷,۰۴۵,۹۵۸ تراکنش
▲	ارزش تراکنش های شاپراک	۲۷,۱۶۱,۵۲۳,۷۵۵ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▲	رشد اسمی ماهانه بهمن ۱۴۰۴ نسبت به دی ۱۴۰۴	۱۷/۰۳%
▲	رشد حقیقی ماهانه بهمن ۱۴۰۴ نسبت به دی ۱۴۰۴	۶/۹۶%
▲	رشد اسمی ماهانه بهمن ۱۴۰۴ نسبت به بهمن ۱۴۰۳	۶۳/۵۱%
▼	رشد حقیقی ماهانه بهمن ۱۴۰۴ نسبت به بهمن ۱۴۰۳	-۲/۷۴%

سهام هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۶/۱۳%
▼	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۹۲%
▼	کارتخوان فروشگاه	۹۰/۶۱%
▼	ابزار موبایلی	۱/۳۴%

سهام مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپراک

▼	خرید کالا و خدمات	۹۸/۸۴%
▲	پرداخت قبض و خرید شارژ	۱/۱۶%

سهام تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپراک

▲	خرید کالا و خدمات	۹۰/۲۸%
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ	۵/۱۲%
▼	مانده گیری	۴/۶۰%

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

▲	کل ابزارها	۱,۸۱۰/۴۴
▲	کارتخوان فروشگاه	۱,۷۱۴/۹۳
▼	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۰/۶۳
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۹۴/۸۸
▲	ابزار موبایلی	۰/۰۳

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور

▲	کل ابزارها	۷۰/۴۸
▲	کارتخوان فروشگاه	۶۳/۸۶
▲	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۳۶
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۴/۳۱
▲	ابزار موبایلی	۰/۹۴۷

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاه های فعال سیستمی

▲	بیشترین تعداد	تهران	۱,۷۲۲,۲۴۹
▲	بیشترین تغییر	تهران	۱۰,۰۹۸
▲	بیشترین سرانه	مازندران	۰/۲۱۶
▲	بیشترین سرانه تعداد تراکنش	هرمزگان	۸۶/۳۷

نسبت دهکی مبالغ تراکنش های شاپراکی

▲	نسبت متوسط دهک دوم به دهک اول	۶۲۳/۰۲

گزارش اقتصادی شاپرک

۳

کیفیت انجام خدمات پرداخت

ستون اول مربوط به شرکت‌های PSP و ستون دوم مربوط به بانک‌های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش‌های بازار

سهم مبلغی	۲۳/۶۱%	به پرداخت ملت	۱۷/۴۲%	بانک ملت
سهم تعدادی	۲۰/۹۶%	به پرداخت ملت	۱۶/۲۳%	بانک ملت

بالاترین سهم مبلغ تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

کارتخوان فروشگاه‌ها	۲۰/۹۶%	به پرداخت ملت	۱۷/۰۵%	بانک ملت
ابزار پذیرش اینترنتی	۳۱/۳۱%	به پرداخت ملت	۱۸/۵۱%	بانک ملت
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۴۶/۷۸%	به پرداخت ملت	۴۶/۶۵%	بانک ملت
ابزار موبایلی	۹۸/۱۸%	آسان پرداخت پرشین	۴۶/۸۰%	بانک شهر

بالاترین سهم تعداد تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۴۵/۶۲%	به پرداخت ملت	۳۱/۹۲%	بانک ملت
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۴۷/۵۳%	به پرداخت ملت	۴۸/۱۹%	بانک ملت
کارتخوان فروشگاه‌ها	۲۰/۰۷%	پرداخت الکترونیک سامان	۱۵/۲۶%	بانک سپه
ابزار موبایلی	۹۸/۵۴%	آسان پرداخت پرشین	۶۵/۶۵%	بانک شهر

شاخص هر فیندال - هیبرشمن (HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۲۸۵۳	۱۰۴۸۷
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۳۰۴۶۲	۳۰۲۳۲
کارتخوان فروشگاه‌ها	۱۰۲۷۱	۸۷۱
ابزار موبایلی	۹۰۷۱۲	۴۰۷۵۴

بالاترین سهم بانک‌های صادر کننده از تعداد کارت‌های تراکنش‌دار

کارت هدیه و بن کارت	بانک شهر	۱۷/۴۵%
کارت اعتباری	بانک ملت	۱۶/۹۲%
کارت برداشت نقدی	بانک ملی	۲۱/۸۵%

سهم تراکنش‌های موفق

درصد تراکنش‌های موفق به کل تراکنش‌ها	۹۹/۱۶%
درصد تراکنش‌های موفق شاپرک به کل تراکنش‌ها	۹۹/۹۷%

سهم هر یک از خطاهای رخ داد در تراکنش‌ها

خطای پذیرندگی	۰/۹۶%
خطای شاپرکی	۰/۴۳%
خطای صادر کنندگی	۹/۶۲%
خطای کاربری	۸۸/۹۹%

کیفیت ارائه خدمات

سطح کیفیت ارائه خدمات شبکه	۹۹/۱۶%
سطح کیفیت ارائه خدمات شاپرک	۹۹/۹۷%

تراکنش‌های ناتمام

درصد تراکنش‌های معوق از کل تراکنش‌ها	۰/۰۰۸%
درصد تغییرات تراکنش‌های معوق	-۳۹/۷۰%

شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در بهمن ۱۴۰۴

۴

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی

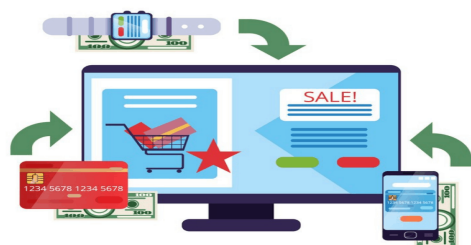
بالاترین میزان شاخص	۳/۴۲۴	فراپردازان آروند امید
پایین‌ترین میزان شاخص	۰/۳۰۴	الکترونیک کارت دماوند

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها

بالاترین میزان شاخص	۰/۱۶۳%	فن آوا کارت
پایین‌ترین میزان شاخص	۰/۰۱۱%	پرداخت نوین آراین

سهم کارتخوان‌های کم و فاقد تراکنش از پایانه‌های فعال

بیشترین سهم	۴۲/۹۸%	الکترونیک کارت دماوند
کمترین سهم	۷/۴۴%	به پرداخت ملت

میزان تغییرات بر اساس مقادیر ماه گذشته محاسبه شده است.

فصل ۱

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

بررسی کلان اقتصادی عملکرد شبکه الکترونیک پرداخت کارتی، شاپرک با استفاده از قیاس با شاخص‌های اقتصادی در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱- جایگاه شاپراک در اقتصاد ملی

در این بخش، جایگاه شاپراک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپراک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپراک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپراک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، درصدی از نقدینگی^۱ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا آذر ۱۴۰۴) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴

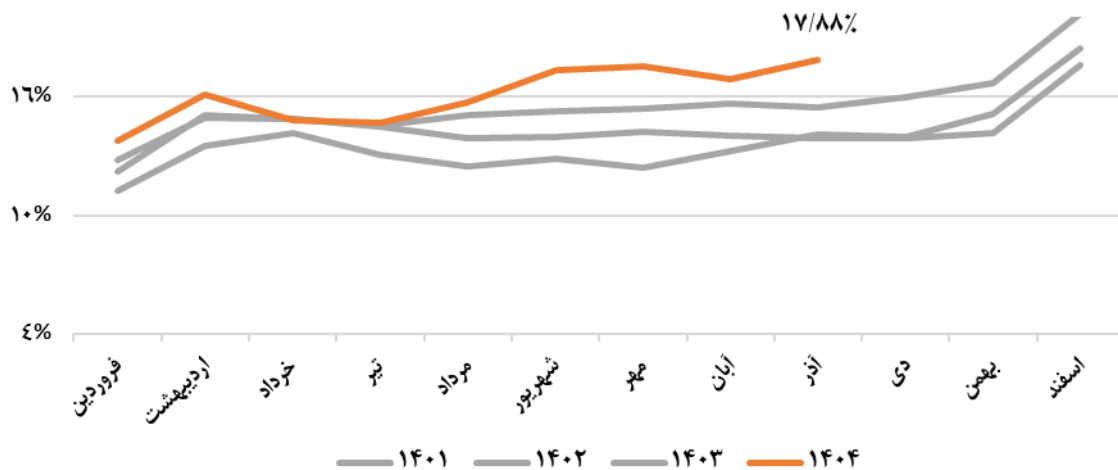
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
دی ۱۴۰۳	۹۷,۲۳۳,۳۰۰	۱۵,۵۲۰,۳۹۱	۱۵/۹۶٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱۶,۶۱۱,۳۶۹	۱۶/۷۱٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱,۶۵۹,۵۰۰	۲۰,۵۳۹,۳۷۲	۲۰/۲۰٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵,۲۸۸,۶۰۰	۱۴,۵۰۱,۱۸۸	۱۳/۷۷٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷,۳۹۲,۶۰۰	۱۷,۳۲۵,۳۷۱	۱۶/۱۳٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰,۵۸۸,۰۰۰	۱۶,۴۱۶,۸۴۸	۱۴/۸۵٪
تیر ۱۴۰۴	۱۱۵,۷۸۳,۳۰۰	۱۷,۰۳۸,۸۶۰	۱۴/۷۲٪
مرداد ۱۴۰۴	۱۲۰,۱۴۹,۳۰۰	۱۸,۸۶۲,۶۴۳	۱۵/۷۰٪
شهریور ۱۴۰۴	۱۲۴,۰۸۷,۳۰۰	۲۱,۵۱۷,۷۳۸	۱۷/۳۴٪
مهر ۱۴۰۴	۱۲۸,۰۰۹,۱۰۰	۲۲,۴۷۷,۸۷۹	۱۷/۵۶٪
آبان ۱۴۰۴	۱۳۱,۸۴۵,۳۰۰	۲۲,۲۶۹,۱۷۷	۱۶/۸۹٪
آذر ۱۴۰۴	۱۳۵,۳۴۴,۶۰۰	۲۴,۲۰۱,۵۳۲	۱۷/۸۸٪

^۱ آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در آذر ۱۴۰۴ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۷/۸۸٪ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به آبان ۱۴۰۴، افزایش ۰/۹۹ درصدی داشته است.

در آذر ۱۴۰۴، ارزش تراکنش‌های شاپرک افزایش ۶/۳۸ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۲/۶۵ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، افزایش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه گذشته را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا آذر ماه ۱۴۰۴ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۴۰۱ لغایت آذر ۱۴۰۴ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت آذر ۱۴۰۴

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۲-۱ ارائه شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۱۴۰۴

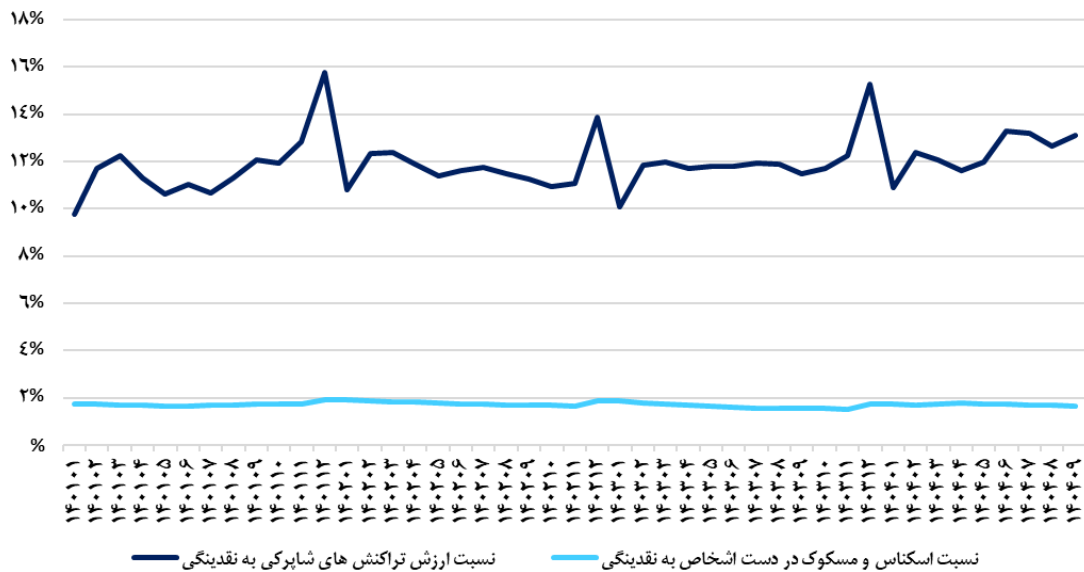
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیارد ریال)	نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی
دی ۱۴۰۳	۹۷,۳۳۳,۳۰۰	۱,۵۰۵,۷۰۰	۱/۵۵%
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱,۵۲۳,۰۰۰	۱/۵۳%
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱,۶۵۹,۵۰۰	۱,۷۹۱,۳۰۰	۱/۷۶%
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵,۲۸۸,۶۰۰	۱,۸۲۳,۲۰۰	۱/۷۳%
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷,۳۹۲,۶۰۰	۱,۸۱۸,۶۰۰	۱/۶۹%
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰,۵۸۸,۰۰۰	۱,۹۱۴,۷۰۰	۱/۷۳%
تیر ۱۴۰۴	۱۱۵,۷۸۳,۳۰۰	۲,۰۶۳,۴۰۰	۱/۷۸%
مرداد ۱۴۰۴	۱۲۰,۱۴۹,۳۰۰	۲,۱۰۲,۹۰۰	۱/۷۵%
شهریور ۱۴۰۴	۱۲۴,۰۸۷,۳۰۰	۲,۱۵۲,۰۰۰	۱/۷۳%
مهر ۱۴۰۴	۱۲۸,۰۰۹,۱۰۰	۲,۱۹۵,۱۰۰	۱/۷۱%
آبان ۱۴۰۴	۱۳۱,۸۴۵,۳۰۰	۲,۲۰۵,۱۰۰	۱/۶۷%
آذر ۱۴۰۴	۱۳۵,۳۴۴,۶۰۰	۲,۲۳۰,۴۰۰	۱/۶۵%

در آذر ۱۴۰۴، ۱/۶۵ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در آبان ۱۴۰۴ کاهش ۰/۰۲ درصدی را تجربه نموده است. در آذر ۱۴۰۴ میزان نقدینگی با افزایش ۲/۶۵ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۱/۱۵ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را به کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۴۰۱ تا آذر ۱۴۰۴) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۱۱/۲۸ درصد در فروردین ۱۴۰۱ به ۱۷/۸۸ درصد در آذر ۱۴۰۴ افزایش یافته است. این در حالی است که نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۱/۷۶ درصد به ۱/۶۵ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۰/۱۱ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می‌رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد.

۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

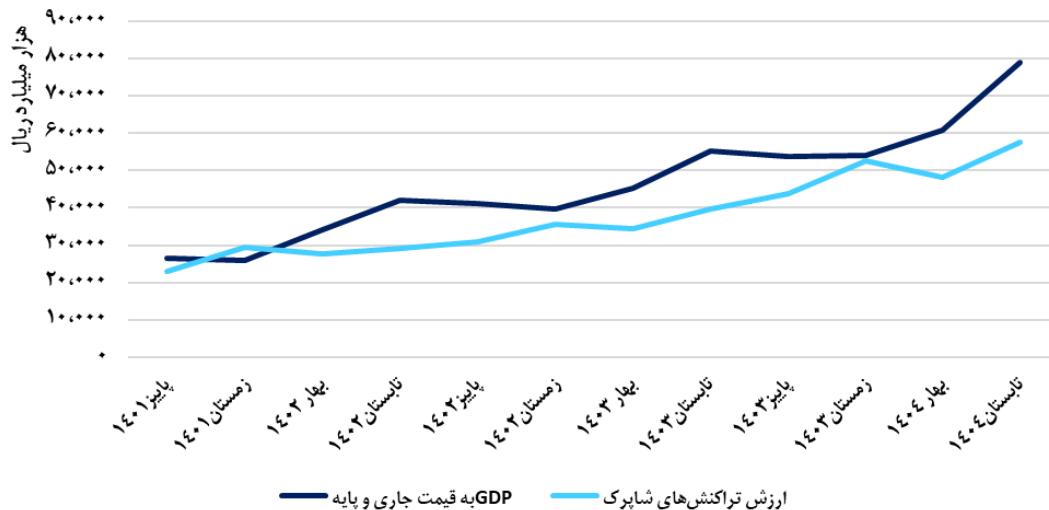
به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارت‌ها، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیکی کارت‌ها را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارت‌ها را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۲ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

در شکل ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۳ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به تابستان ۱۴۰۴ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۴

^۲ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.
^۳ به واژه نامه رجوع شود.

^۴ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به تابستان ۱۴۰۴ می‌باشد.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپراک و تولید ناخالص داخلی

شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپراک در ۱۲ فصل منتهی به تابستان ۱۴۰۴

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپراک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی بازه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲- ارزش تراکنش‌های شاپراک و GDP

ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی در کنار GDP، معیاری جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپراک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. این آمار در طول زمان^۵ در جدول ۱-۳ ارائه شده است.

^۵ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به تابستان ۱۴۰۴ می‌باشد.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۱-۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارت و GDP در ۱۲ فصل منتهی به تابستان ۱۴۰۴

ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	GDP (میلیارد ریال)	دوره
۲۳,۰۹۴,۰۲۹	۲۶,۵۲۴,۷۵۷	پاییز ۱۴۰۱
۲۹,۳۶۹,۱۹۶	۲۶,۰۴۱,۳۴۸	زمستان ۱۴۰۱
۲۷,۶۷۰,۸۲۳	۳۴,۱۶۳,۹۳۴	بهار ۱۴۰۲
۲۹,۱۶۲,۶۷۰	۴۲,۰۸۹,۶۸۰	تابستان ۱۴۰۲
۳۰,۹۳۹,۰۱۰	۴۱,۱۱۱,۲۱۲	پاییز ۱۴۰۲
۳۵,۴۵۵,۲۰۷	۳۹,۷۶۹,۹۴۷	زمستان ۱۴۰۲
۳۴,۳۹۵,۵۶۶	۴۵,۱۸۱,۲۲۳	بهار ۱۴۰۳
۳۹,۶۰۶,۲۸۰	۵۵,۰۸۶,۱۵۶	تابستان ۱۴۰۳
۴۳,۷۶۵,۶۲۴	۵۳,۸۰۳,۷۲۵	پاییز ۱۴۰۳
۵۲,۶۷۱,۱۳۱	۵۳,۹۶۰,۱۶۲	زمستان ۱۴۰۳
۴۸,۲۴۳,۴۰۷	۶۰,۶۷۹,۰۰۰	بهار ۱۴۰۴
۵۷,۴۱۹,۲۴۰	۷۹,۰۲۹,۰۰۰	تابستان ۱۴۰۴

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود.

فصل ۲

شاخص‌های عملکردی شاپرک

بررسی کلان عملکرد شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی، شاپرک در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک

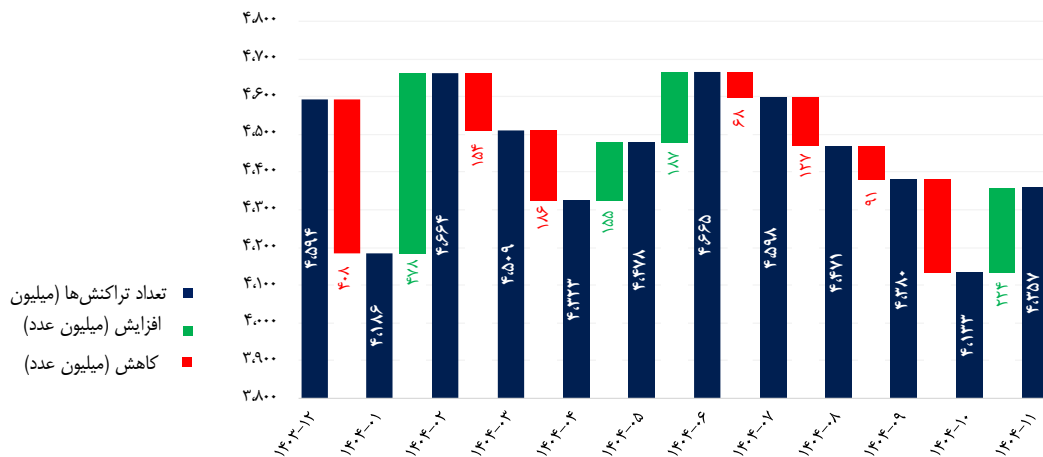
فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

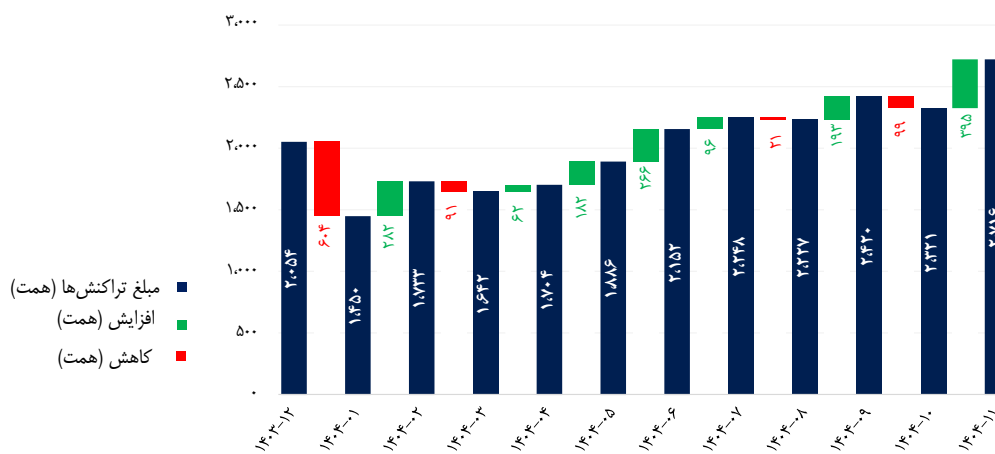
۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در شکل ۲-۱، به بررسی تعداد تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. همچنین میزان کاهش و افزایش هر ماه نسبت به ماه گذشته در نمودار قابل مشاهده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش تعداد تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۲-۱- مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲، به بررسی مبلغ تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش مبلغ تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های بهمن ۱۴۰۴ و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۲-۲- مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۴

در بهمن ماه ۱۴۰۴ بالغ بر ۴,۳۵۷ میلیون تراکنش با ارزش ۲۷,۱۶۲ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به دی ماه رشد ۵/۴۱ درصدی در تعداد و ۱۷/۰۳ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در بهمن ماه ۱۴۰۴ و نرخ رشد آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۱۳۳,۲۷۶,۸۹۰	۴,۳۵۷,۰۴۵,۹۵۸	۵/۴۱٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۲۳,۲۰۸,۳۲۸,۳۳۰	۲۷,۱۶۱,۵۲۳,۷۵۵	۱۷/۰۳٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در بهمن ۱۴۰۴ و ماه مشابه سال گذشته به همراه نرخ رشد آن می‌باشد.

جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳

نوع	بهمن ۱۴۰۳	بهمن ۱۴۰۴	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۱۶۲,۷۷۱,۳۱۸	۴,۳۵۷,۰۴۵,۹۵۸	۴/۶۷٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۶,۶۱۱,۳۶۹,۱۳۴	۲۷,۱۶۱,۵۲۳,۷۵۵	۶۳/۵۱٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های بهمن ۱۴۰۴ به نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳ از نظر تعدادی ۴/۶۷ و از نظر ریالی ۶۳/۵۱ درصد رشد داشته است.

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد به منظور ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۱ را تورمزدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۲ و تورمزدایی شده می‌باشد.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

^۲ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (GPI) به قیمت سال پایه ۱۴۰۰ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار کشور اخذ شده است.

جدول ۲-۳ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش‌های شبکه شاپراک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۲۳,۲۰۸,۳۲۸,۳۲۹/۸۹	۲۷,۱۶۱,۵۲۳,۷۵۵/۳۶	۱۷/۰۳٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۴۹,۴۴۲,۵۴۰/۱۱	۵۲,۸۸۴,۵۸۶/۷۵	۶/۹۶٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)	۴۶۹/۴۰	۵۱۳/۶۰	۹/۴۲٪

*نرخ تورم ماهانه: نرخ رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI از سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همان‌گونه که جدول ۲-۳ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته با رشد ۱۷/۰۳ درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها رشد ۶/۹۶ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپراک بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. در ادامه طی جدول ۲-۴ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپراک آورده شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپراک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	بهمن ۱۴۰۳	بهمن ۱۴۰۴	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۶,۶۱۱,۳۶۸,۵۰۲/۷۸	۲۷,۱۶۱,۵۲۳,۷۵۵/۳۶	۶۳/۵۱٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۴۳۷,۴۳۶,۴۹۸/۴۶	۵,۲۸۸,۴۵۸,۶۷۵/۱۱	-۲/۷۴٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۳۰۵/۵۰	۵۱۳/۶۰	۶۸/۱۲٪

*تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد. (مرجع آمار CPI: سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همان‌گونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ رشد ۶۳/۵۱ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدهی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده ۲-۷۴ درصد می‌باشد.

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) چهار نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)", "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها" و به تازگی "ابزار پذیرش موبایلی" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌های مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی^۱ در بهمن ۱۴۰۴ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

جدول ۲-۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی		نرخ رشد
	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴	
اینترنتی	۵۷۴,۰۶۴	۵۸۶,۵۵۷	۲/۱۸٪
کدهای دستوری (USSD)	۴,۱۹۰	۳,۸۶۵	-۷/۷۶٪
کارتخوان فروشگاه‌ها	۱۰,۵۲۱,۸۲۵	۱۰,۶۰۲,۰۳۰	۰/۷۶٪
موبایلی	۱۵۸	۱۷۸	۱۲/۶۶٪
مجموع ابزارها	۱۱,۱۰۰,۲۳۷	۱۱,۱۹۲,۶۳۰	۰/۸۳٪

بر اساس جدول ۲-۵ تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به دی ماه رشد ۰/۸۳ درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، افزایش ۰/۷۶ درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها می‌باشد. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲-۶ ارائه شده است.

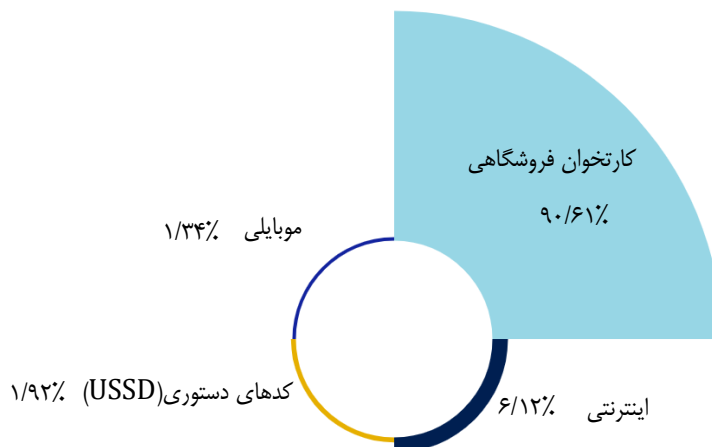
جدول ۲-۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار - بهمن ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	دی ۱۴۰۴		بهمن ۱۴۰۴	
	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار
اینترنتی	۵۷۴,۰۶۴	۵/۱۷٪	۵۸۶,۵۵۷	۵/۲۴٪
کدهای دستوری (USSD)	۴,۱۹۰	۰/۰۴٪	۳,۸۶۵	۰/۰۳٪
کارتخوان فروشگاه‌ها	۱۰,۵۲۱,۸۲۵	۹۴/۷۹٪	۱۰,۶۰۲,۰۳۰	۹۴/۷۲٪
موبایلی	۱۵۸	۰/۰۰٪	۱۷۸	۰/۰۰٪
مجموع ابزارها	۱۱,۱۰۰,۲۳۷	۱۰۰/۰۰٪	۱۱,۱۹۲,۶۳۰	۱۰۰/۰۰٪

^۱ ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۳-۲ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاهی با سهم ۹۰/۶۱ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۳-۲ سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- بهمن ۱۴۰۴

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاهی، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی دانست. همچنین به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲-۷ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۷ شاخص تعداد تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
اینترنتی	۵۸۶,۵۵۷	۲۶۶,۶۲۶,۱۷۳	۴۵۵
کدهای دستوری (USSD)	۳,۸۶۵	۸۳,۸۶۲,۸۷۵	۲۱,۶۹۸
کارتخوان فروشگاه‌های	۱۰,۶۰۲,۰۳۰	۳,۹۴۸,۰۳۲,۸۹۰	۳۷۲
موبایلی	۱۷۸	۵۸,۵۲۴,۰۲۰	۳۲۸,۷۸۷
مجموع ابزارها	۱۱,۱۹۲,۶۳۰	۴,۳۵۷,۰۴۵,۹۵۸	۳۸۹

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرک در بهمن ۱۴۰۴، ۳۸۹ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته افزایش ۱۶/۹۲ واحدی (۴/۵۴ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین تغییر متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. در بهمن ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با افزایش ۷/۲۹ درصدی از ۴۲۴ تراکنش در دی ۱۴۰۴ به ۴۵۵ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۲۱,۶۹۸ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۲,۶۵۴/۷۲ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۱۵/۷۹ واحد افزایش نسبت به دی ۱۴۰۴ به ۳۷۲ عدد در بهمن ماه رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش موبایلی ۳۲۸,۷۸۷ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با کاهش ۱۰/۸۸- واحدی همراه بوده است. در ادامه طی جدول ۲-۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲-۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
اینترنتی	۵۸۶,۵۵۷	۷,۰۰۰,۵۱۶,۱۹۶	۱۱,۹۳۴/۹۳
کدهای دستوری (USSD)	۳,۸۶۵	۲۸,۳۹۵,۹۹۸	۷,۳۲۱/۰۹
کارتخوان فروشگاه‌های	۱۰,۶۰۲,۰۳۰	۲۰,۰۷۴,۷۱۰,۴۹۸	۱,۸۹۳/۴۸
موبایلی	۱۷۸	۵۸,۰۰۱,۰۶۳	۳۲۵,۸۴۸/۶۷
مجموع ابزارها	۱۱,۱۹۲,۶۳۰	۲۷,۱۶۱,۵۲۳,۷۵۵	۲,۴۲۶/۷۳

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۴۰۴ ماه با افزایش ۱,۵۲۳/۰۴ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۱,۹۳۴/۹۳ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری

(USSD) با افزایش ۱,۰۶۰/۰۹ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۷,۳۲۱/۰۹ میلیون ریال به ازای هر ابزار در بهمن ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی با افزایش ۶,۰۸۸/۸۶ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳۲۵,۸۴۸/۶۷ میلیون ریال به ازای هر ابزار رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با توجه به جدول ۲-۸ برابر با ۱,۸۹۳/۴۸ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۲۶۳/۱۱ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

در جدول ۲-۹ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش تراکنش‌دار^۱ پرداخته شده است.

جدول ۲-۹ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار تراکنش‌دار	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
اینترنتی	۱۹۱,۵۳۵	۷,۰۰۰,۵۱۶,۱۹۶	۳۶,۵۴۹/۵
کدهای دستوری (USSD)	۱۷۴	۲۸,۲۹۵,۹۹۸	۱۶۲,۶۲۰/۷
کارتخوان فروشگاه‌های	۸,۹۲۳,۷۱۰	۲۰,۰۷۴,۷۱۰,۴۹۸	۲,۲۴۹/۶
موبایلی	۹۹	۵۸,۰۰۱,۰۶۳	۵۸۵,۸۶۹/۳
مجموع ابزارها	۹,۱۱۵,۵۱۸	۲۷,۱۶۱,۵۲۳,۷۵۵	۲,۹۷۹/۷۰

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در بهمن ماه ۱۴۰۴ با افزایش ۵,۸۲۹/۴۳ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳۶,۵۴۹/۵ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش‌دار با کاهش ۱,۳۳۹/۱۲ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۶۲,۶۲۰/۷ میلیون ریال به ازای هر ابزار در بهمن ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار در بهمن ماه ۱۴۰۴ با کاهش ۵۳,۶۵۰/۲۹ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۵۸۵,۸۶۹/۳ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز با توجه به جدول ۲-۹ برابر با ۲,۲۴۹/۶ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۳۰۷/۹۴ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده

^۱ به واژه نامه رجوع شود

گزارش اقتصادی شاپرک

است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۲-۱۰ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. با توجه به اینکه تراکنش‌های سرویس "مانده‌گیری" فاقد مبلغ هستند، تعداد تراکنش‌ها شامل سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" می‌باشد. بر اساس این جدول تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۲-۱۰ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - بهمن ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (تعداد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
اینترنتی	۲۶۱,۵۵۸,۶۰۴	۷,۰۰۰,۵۱۶,۱۹۶	۲۶/۷۶
کدهای دستوری (USSD)	۸۳,۸۶۲,۸۷۵	۲۸,۲۹۵,۹۹۸	۰/۳۴
کارتخوان فروشگاه	۳,۷۶۲,۲۹۸,۲۳۴	۲۰,۰۷۴,۷۱۰,۴۹۸	۵/۳۴
موبایلی	۴۸,۹۴۹,۷۵۰	۵۸,۰۰۱,۰۶۳	۱/۱۸
مجموع ابزارها	۴,۱۵۶,۶۶۹,۴۶۳	۲۷,۱۶۱,۵۲۳,۷۵۵	۶/۵۳

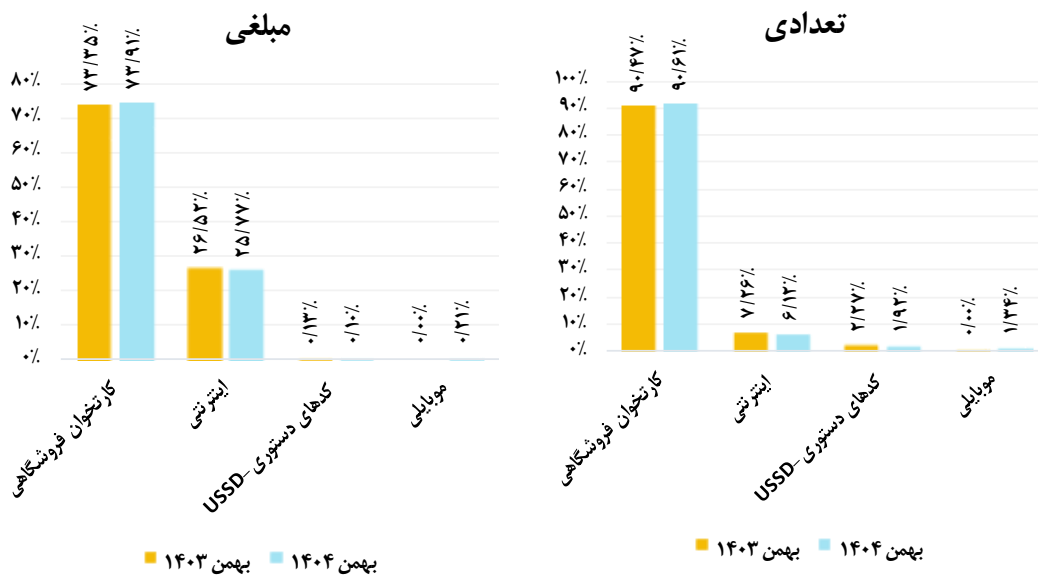
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شکل ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۴-۲ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش ۰/۱۶ و ۰/۰۱ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۲۴ و ۰/۰۲ درصدی را تجربه نموده‌اند. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز به ترتیب کاهش ۰/۰۱ و ۰/۰۱ درصدی مشهود می‌باشد. سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش ۰/۰۷ و ۰/۰۰ درصدی داشته است.

شکل ۵-۲ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای بهمن ۱۴۰۴ و مقایسه آن با بهمن ۱۴۰۳ را نشان می‌دهند.

شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۵-۲ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در بهمن ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با افزایش ۰/۱۵ و ۰/۵۶ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب کاهش ۱/۱۴ و ۰/۷۴ درصدی را تجربه نموده است. در زمان مشابه تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کاهش ۰/۳۵ و ۰/۰۳

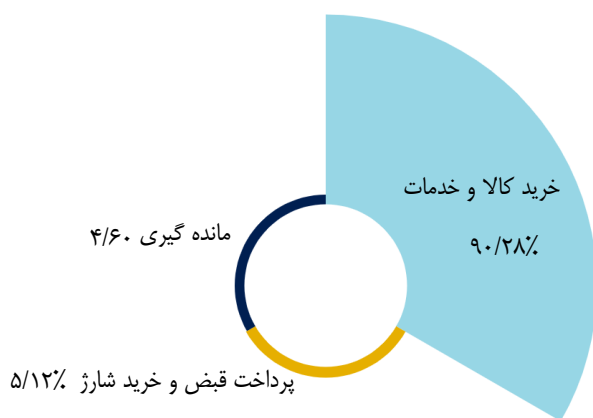
درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب افزایش ۱/۳۴ و ۰/۲۱ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۲-۶ و شکل ۲-۷ به ترتیب سهم تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

شکل ۲-۶ مبین آن است که در بهمن ۱۴۰۴، ۹۰/۲۸ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۸ نسبت به ماه گذشته این سهم افزایش ۰/۲۸۳ درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده‌گیری" با ۴/۶۰ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

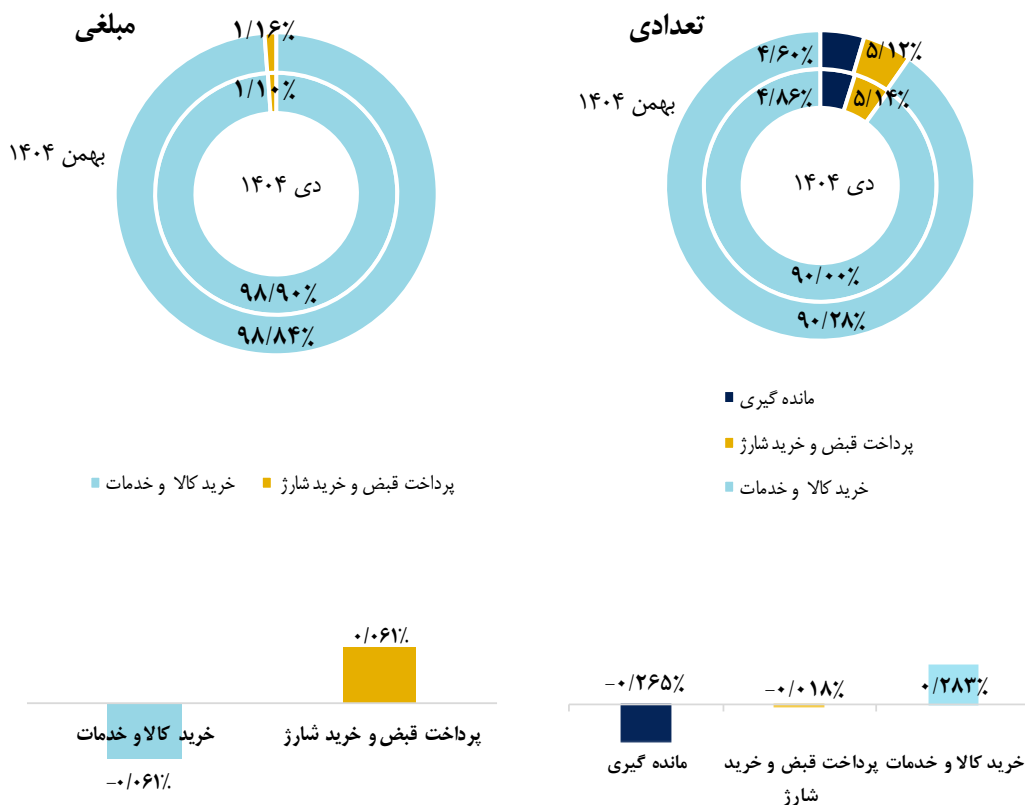

شکل ۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - بهمن ۱۴۰۴

شکل ۲-۷ نشان می‌دهد که ۹۸/۸۴ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه بهمن ۱۴۰۴ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۷-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۴
 برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۸-۲ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

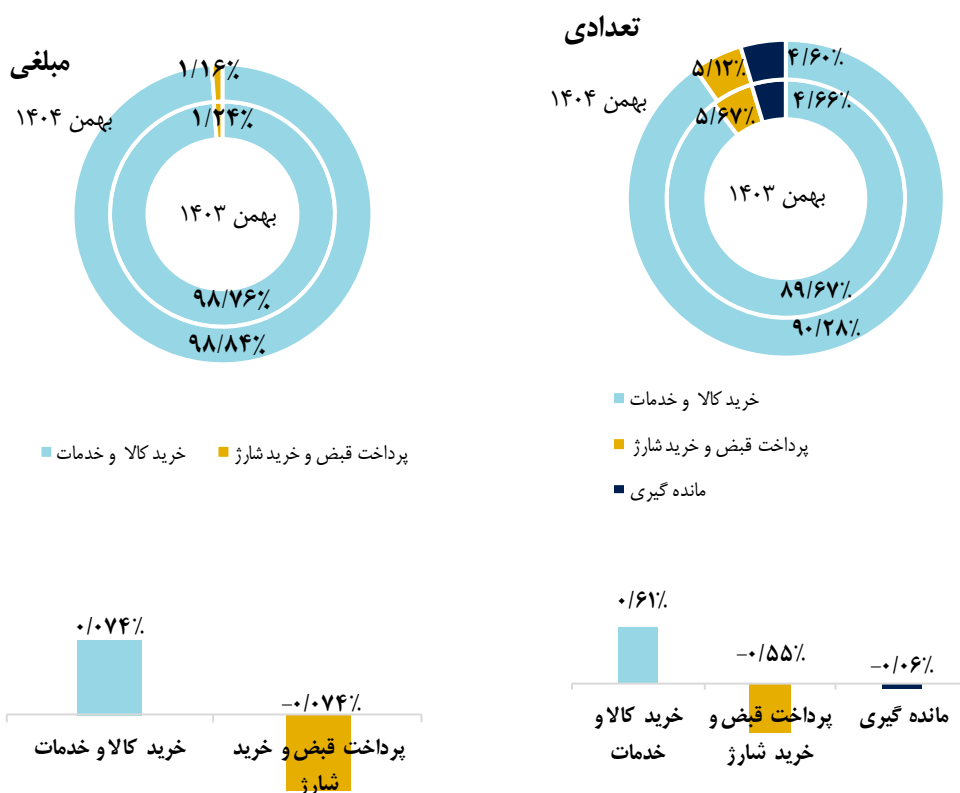

شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - دی و بهمن ۱۴۰۴

گزارش اقتصادی شاپرک

در شکل ۸-۲ ملاحظه می‌شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با افزایش همراه بوده، همچنین خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" کاهش یافته است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته افزایش ۰/۲۸۳ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاهش ۰/۰۱۸ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده‌گیری" با کاهش ۰/۲۶۵ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در بهمن ماه با کاهش ۰/۰۶۱ درصدی همراه بوده است که میزان کاهش یافته به سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" اضافه شده است.

در شکل ۹-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی بهمن ۱۴۰۳ بررسی شده است.

شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - بهمن ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

بر اساس شکل ۹-۲ ملاحظه می‌شود همزمان با افزایش ۰/۶۱ درصدی سهم تعداد تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به بهمن ماه ۱۴۰۳، سهم مبلغی آن نیز به میزان ۰/۰۷۴ درصد افزایش

داشته است. تعداد تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۵۵ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری نیز کاهش ۰/۰۶ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه‌ای

شاخص نفوذ منطقه‌ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش‌های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارت در مناطق مختلف کشور است.

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه سپارک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^۱ مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۱ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ماه، ۱,۸۱۰/۴۶ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاهی با تعداد ۱,۷۱۴/۹۳ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش موبایلی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۰/۰۳ ابزار پذیرش موبایلی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۹۴/۸۸ ابزار پذیرش اینترنتی نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاهی، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

^۱ آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

جدول ۲-۱۱ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۴۰۴

ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	تعداد ابزار	ابزار پذیرش
۹۴/۸۸	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۵۸۶,۵۵۷	اینترنتی
۰/۶۳		۳,۸۶۵	کدهای دستوری (USSD)
۱,۷۱۴/۹۳		۱۰,۶۰۲,۰۳۰	کارتخوان فروشگاه‌های
۰/۰۳		۱۷۸	موبایلی
۱,۸۱۰/۴۶		۱۱,۱۹۲,۶۳۰	کل ابزارها

۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در بهمن ماه سال جاری در جدول ۲-۱۲ ارائه گردیده است.

جدول ۲-۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - بهمن ۱۴۰۴

سرانه تراکنش‌های هر ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	تعداد تراکنش‌ها	ابزار پذیرش
۴/۳۱	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۲۶۶,۶۲۶,۱۷۳	اینترنتی
۱/۳۶		۸۳,۸۶۲,۸۷۵	کدهای دستوری (USSD)
۶۳/۸۶		۳,۹۴۸,۰۳۲,۸۹۰	کارتخوان فروشگاه‌های
۰/۹۵		۵۸,۵۲۴,۰۲۰	موبایلی
۷۰/۴۸		۴,۳۵۷,۰۴۵,۹۵۸	کل ابزارها

همانطور که در جدول ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در بهمن ماه سال جاری ۷۰/۴۸ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با ۶۳/۸۶ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر

استان

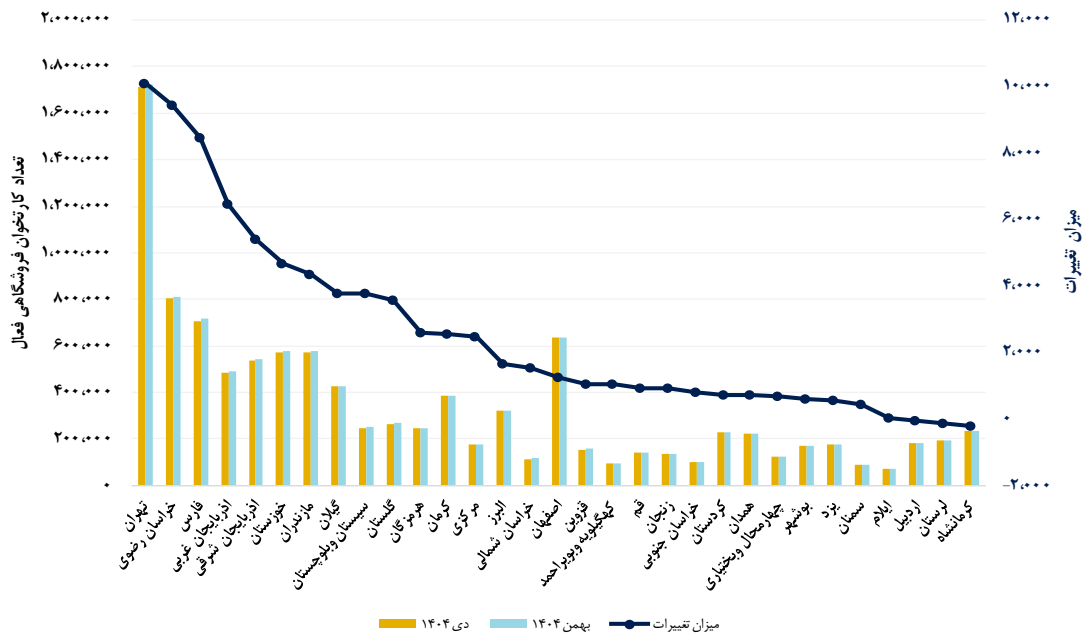
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاه‌های، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای

پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال و تغییرات آن در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۳ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی - دی و بهمن ۱۴۰۴

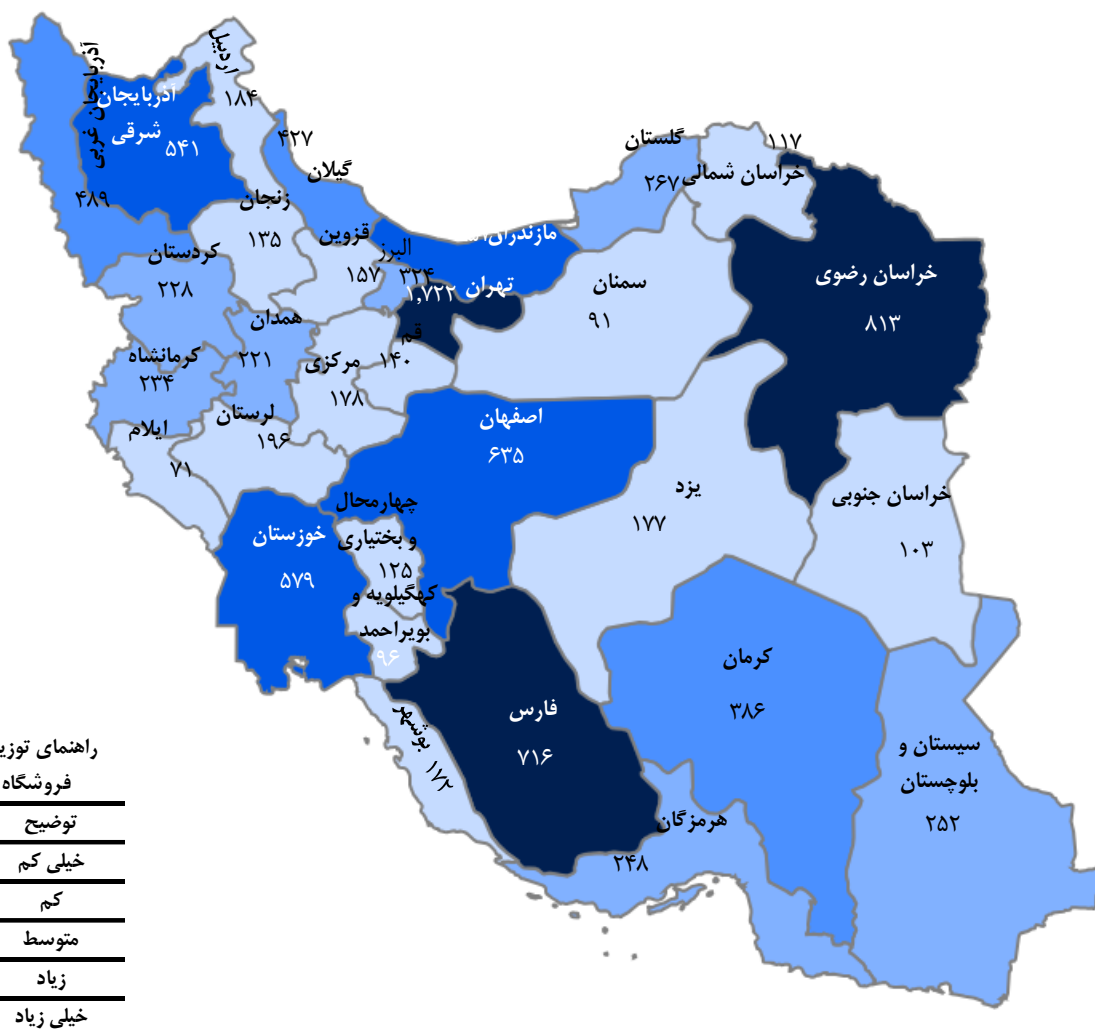
نام استان	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴	تغییر	نرخ رشد
تهران	۱,۷۱۲,۱۵۱	۱,۷۲۲,۳۴۹	۱۰,۰۹۸	۰/۵۹%
خراسان رضوی	۸۰۳,۱۱۷	۸۱۲,۵۷۰	۹,۴۵۳	۱/۱۸%
فارس	۷۰۷,۴۲۴	۷۱۵,۹۰۱	۸,۴۷۷	۱/۲۰%
اصفهان	۶۳۳,۴۴۰	۶۳۴,۶۷۷	۱,۲۳۷	۰/۲۰%
خوزستان	۵۷۴,۶۶۰	۵۷۹,۳۳۸	۴,۶۷۸	۰/۸۱%

همانگونه که در جدول ۲-۱۳ مشاهده می‌شود، استان‌های تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال در بهمن ۱۴۰۴ بوده‌اند. بر اساس اطلاعات جدول ۲-۱۳، شکل ۱۰-۲ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به دی ماه نشان می‌دهد.

شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - بهمن نسبت به دی ۱۴۰۴

در بهمن ۱۴۰۴ بیشترین افزایش در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال با ۱۰,۰۹۸ افزایش متعلق به استان تهران می‌باشد. شکل ۱۱-۲ پراکندگی تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان کرمانشاه توزیع شده است.

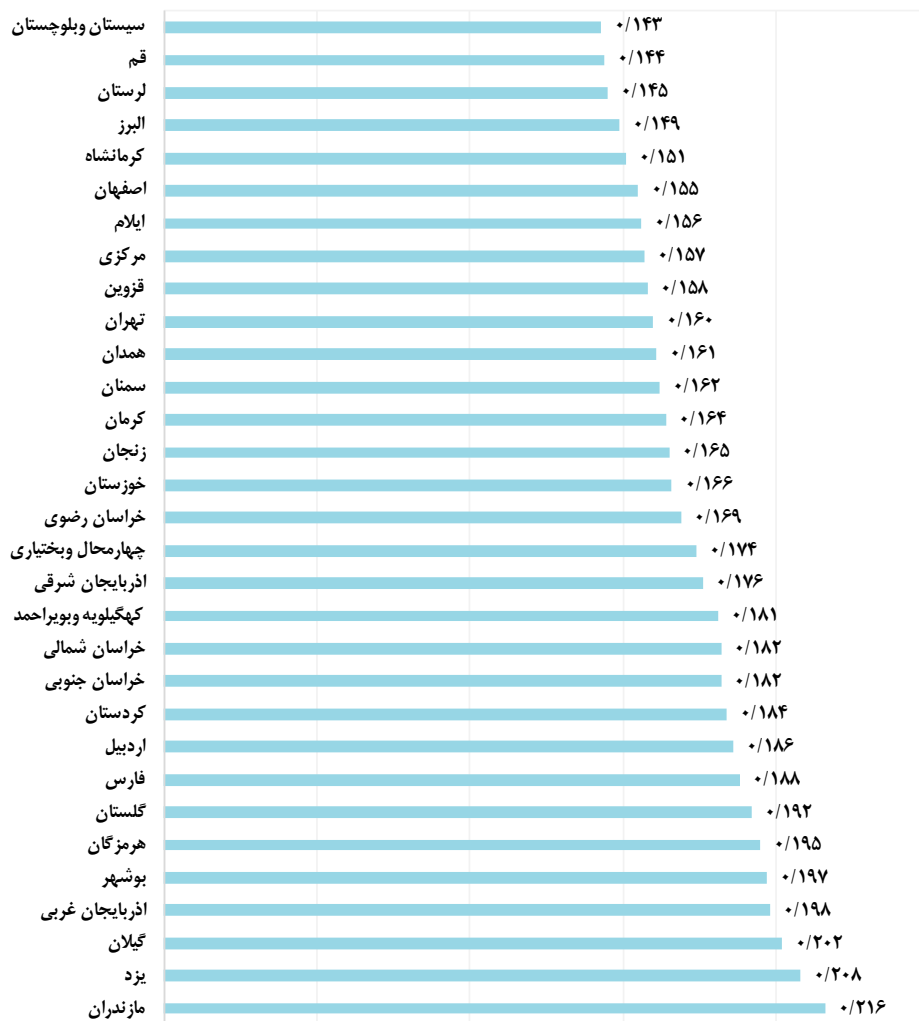
شکل ۱۱-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - بهمن ۱۴۰۴

در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاهی به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۴ ارائه شده است.

جدول ۱۴-۲ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - دی و بهمن ماه ۱۴۰۴

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی			
استان	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴	نرخ رشد
سیستان و بلوچستان	۰/۱۴	۰/۱۴	۱/۵۱٪
مرکزی	۰/۱۵	۰/۱۶	۱/۴۰٪
گلستان	۰/۱۹	۰/۱۹	۱/۳۶٪
خراسان شمالی	۰/۱۸	۰/۱۸	۱/۳۴٪
آذربایجان غربی	۰/۱۹	۰/۲۰	۱/۳۴٪
فارس	۰/۱۹	۰/۱۹	۱/۲۰٪
خراسان رضوی	۰/۱۷	۰/۱۷	۱/۱۸٪
کهگیلویه و بویر احمد	۰/۱۸	۰/۱۸	۱/۱۲٪
هرمزگان	۰/۱۹	۰/۱۹	۱/۰۶٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۷	۰/۱۸	۱/۰۱٪
گیلان	۰/۲۰	۰/۲۰	۰/۸۹٪
خوزستان	۰/۱۶	۰/۱۷	۰/۸۱٪
خراسان جنوبی	۰/۱۸	۰/۱۸	۰/۷۸٪
مازندران	۰/۲۱	۰/۲۲	۰/۷۶٪
قزوین	۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۶۸٪
زنجان	۰/۱۶	۰/۱۷	۰/۶۸٪
قم	۰/۱۴	۰/۱۴	۰/۶۷٪
کرمان	۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۶۶٪
تهران	۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۵۹٪
چهارمحال و بختیاری	۰/۱۷	۰/۱۷	۰/۵۵٪
البرز	۰/۱۵	۰/۱۵	۰/۵۱٪
سمنان	۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۵۰٪
بوشهر	۰/۲۰	۰/۲۰	۰/۳۵٪
همدان	۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۳۳٪
کردستان	۰/۱۸	۰/۱۸	۰/۳۲٪
یزد	۰/۲۱	۰/۲۱	۰/۳۱٪
اصفهان	۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۲۰٪
ایلام	۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۰۴٪
اردبیل	۰/۱۹	۰/۱۹	-۰/۰۴٪
لرستان	۰/۱۵	۰/۱۴	-۰/۰۸٪
کرمانشاه	۰/۱۵	۰/۱۵	-۰/۱۰٪

در شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

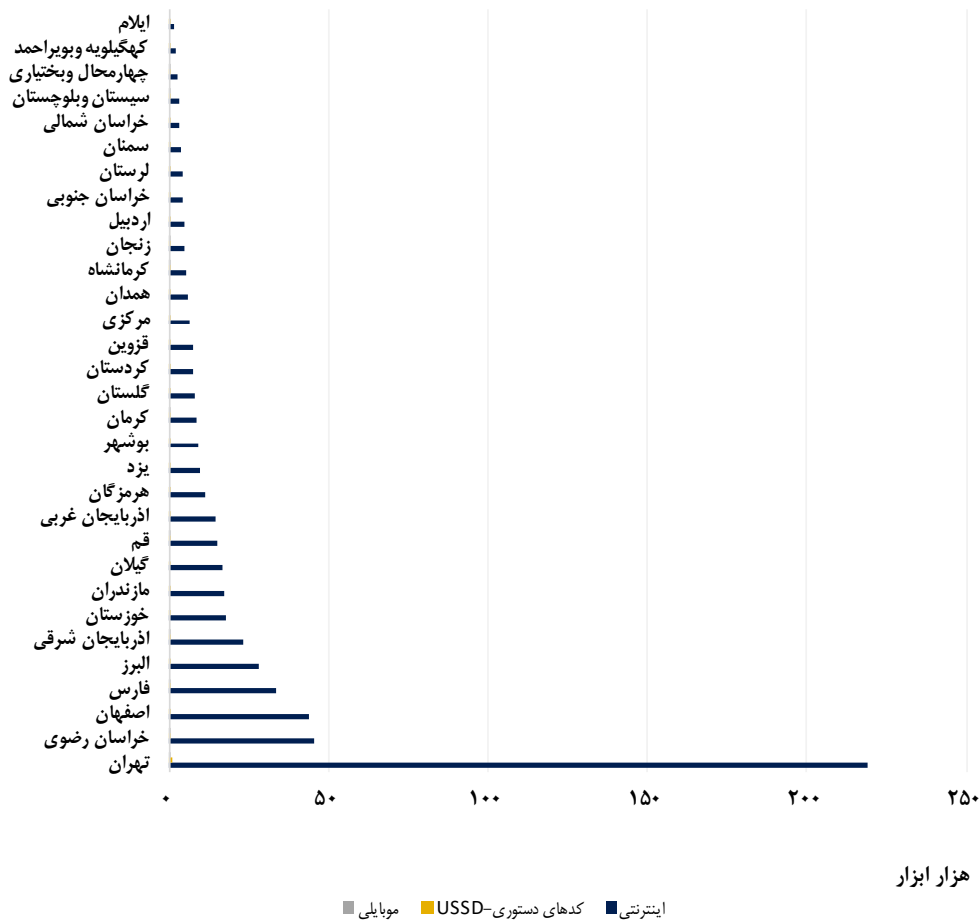
شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۴۰۴

همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، قم و لرستان تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در بهمن ۱۴۰۴، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۷۱۵ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱,۷۱۵ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاه) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش موبایلی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سویچ شاپرک، در شکل ۱۳-۲ ترسیم شده است.

شکل ۱۳-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور - بهمن ۱۴۰۴

شکل ۱۳-۲ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، خراسان رضوی و اصفهان می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور

با توجه به جدول ۲-۱۵، عملکرد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به تفکیک هر استان در ماه دی و بهمن ۱۴۰۴ ذکر گردیده است. همچنین نرخ رشد برای هر استان نسبت به ماه گذشته محاسبه و قابل مشاهده است.

جدول ۲-۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- بهمن ۱۴۰۴

استان	تعداد تراکنش		مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	
	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴
اذربایجان شرقی	۱۶۷,۸۲۳,۲۱۱	۱۷۶,۸۳۵,۳۹۰	۷۹۶,۶۷۲,۰۷۸	۹۲۲,۶۳۲,۴۴۸
اذربایجان غربی	۱۴۴,۸۹۵,۵۵۱	۱۵۳,۳۷۲,۴۷۴	۶۷۹,۵۷۰,۳۲۳	۷۷۳,۳۵۲,۴۵۶
اردبیل	۶۱,۲۸۳,۲۹۴	۶۴,۵۱۸,۶۹۶	۲۴۳,۱۱۹,۳۹۳	۲۸۲,۷۵۱,۲۱۷
اصفهان	۲۱۲,۵۴۱,۸۲۵	۲۲۵,۸۰۶,۳۵۸	۱,۰۶۹,۹۴۸,۴۰۱	۱,۲۴۲,۴۸۶,۳۱۲
البرز	۱۲۸,۲۷۶,۹۷۲	۱۳۶,۸۴۷,۵۲۶	۶۱۴,۳۵۹,۱۶۳	۷۸۵,۹۵۰,۶۸۸
ایلام	۲۴,۵۴۹,۲۹۶	۲۵,۹۲۷,۱۵۳	۹۲,۸۱۶,۶۰۰	۱۰۶,۷۶۵,۵۷۶
بوشهر	۵۸,۷۲۴,۳۰۷	۶۱,۱۹۲,۹۲۵	۲۶۵,۸۰۴,۴۱۸	۳۳۹,۹۶۶,۵۶۶
تهران	۱,۰۲۸,۲۵۰,۸۳۶	۱,۰۹۹,۴۳۵,۵۲۱	۹,۳۳۴,۵۵۴,۴۹۴	۱۱,۰۰۱,۲۱۶,۴۰۷
چهارمحال و بختیاری	۳۲,۴۴۷,۴۱۴	۳۴,۴۴۱,۲۶۶	۱۳۴,۸۰۹,۹۶۵	۱۵۸,۵۴۴,۶۲۵
خراسان جنوبی	۲۷,۹۲۶,۲۷۷	۲۷,۶۸۵,۸۴۹	۱۱۱,۴۰۵,۷۰۶	۱۱۸,۶۳۴,۲۲۵
خراسان رضوی	۳۰۴,۱۰۹,۹۰۰	۳۱۹,۸۹۴,۰۹۴	۱,۳۲۵,۷۰۸,۳۰۱	۱,۵۱۲,۸۹۶,۹۸۴
خراسان شمالی	۳۴,۷۲۳,۰۴۵	۳۶,۰۵۵,۶۸۴	۱۱۶,۱۹۰,۱۹۰	۱۳۲,۲۱۶,۲۴۶
خوزستان	۳۳۹,۶۱۳,۶۸۲	۳۴۶,۷۳۵,۳۸۲	۱,۰۱۵,۴۷۳,۳۲۸	۱,۱۲۷,۶۴۹,۸۴۸
زنجان	۴۳,۴۸۸,۹۲۷	۴۵,۳۳۱,۷۹۸	۱۹۴,۳۹۷,۲۲۷	۲۲۲,۹۴۳,۴۲۰
سمنان	۳۰,۳۴۰,۳۰۲	۳۱,۳۳۲,۶۵۵	۱۱۸,۷۴۸,۹۴۵	۱۴۱,۵۲۹,۶۴۱
سیستان و بلوچستان	۱۲۹,۹۸۹,۱۱۲	۱۳۳,۵۱۶,۰۴۵	۴۵۵,۰۶۸,۸۶۰	۵۲۲,۴۶۵,۸۴۶
فارس	۲۶۲,۶۳۳,۵۹۴	۲۷۳,۸۷۳,۵۱۴	۱,۱۹۹,۱۴۶,۳۳۶	۱,۴۱۹,۱۰۵,۸۹۶
قزوین	۵۷,۰۴۶,۲۷۲	۶۰,۲۶۳,۲۷۷	۲۲۷,۹۹۱,۶۲۵	۲۶۵,۸۶۲,۲۵۱
قم	۶۴,۱۸۲,۲۰۳	۶۷,۷۲۴,۰۲۸	۲۹۴,۸۶۷,۰۶۳	۳۴۳,۴۶۰,۰۳۰
کردستان	۶۶,۸۶۲,۶۶۰	۷۴,۰۵۰,۷۰۵	۲۶۳,۰۳۸,۲۹۳	۳۰۹,۱۳۷,۶۰۴
کرمان	۱۳۳,۹۸۹,۵۴۶	۱۳۸,۰۱۲,۸۶۰	۶۲۱,۳۹۷,۰۷۰	۷۰۷,۰۳۵,۷۱۰
کرمانشاه	۷۸,۲۴۰,۸۴۴	۸۳,۵۹۸,۴۲۳	۳۲۰,۲۳۵,۶۹۰	۳۶۷,۴۹۱,۰۷۴
کهگیلویه و بویراحمد	۳۳,۷۵۱,۱۷۱	۳۴,۲۲۰,۰۵۷	۱۰۹,۰۴۵,۱۳۲	۱۱۹,۱۰۱,۰۱۶
گلستان	۸۵,۵۷۴,۲۶۱	۸۸,۳۱۹,۶۷۹	۳۶۹,۳۴۹,۲۸۶	۴۰۸,۹۵۲,۲۵۳
گیلان	۱۳۰,۶۲۱,۷۹۷	۱۴۰,۳۱۲,۴۸۰	۵۹۲,۰۱۹,۰۰۳	۶۹۹,۷۵۴,۷۷۰
لرستان	۶۸,۸۵۰,۰۷۰	۷۱,۸۰۷,۵۰۳	۲۵۹,۲۹۴,۷۲۲	۲۸۸,۹۸۲,۸۱۹
مازندران	۱۶۶,۱۵۸,۸۰۹	۱۷۳,۷۵۳,۵۴۱	۱,۰۹۰,۱۹۰,۵۷۹	۱,۱۸۷,۱۵۰,۵۴۹
مرکزی	۵۶,۳۲۳,۶۵۸	۵۹,۴۰۱,۳۸۷	۲۴۷,۶۵۸,۰۳۹	۲۷۷,۲۰۷,۸۱۸
هرمزگان	۱۳۵,۸۷۱,۲۷۸	۱۴۲,۵۰۲,۳۲۷	۵۴۸,۲۷۹,۶۵۹	۶۶۰,۵۴۳,۹۷۳
همدان	۷۰,۸۸۳,۵۱۳	۷۵,۰۳۶,۵۳۴	۲۸۲,۷۶۳,۳۷۹	۳۲۵,۵۸۶,۵۷۲
یزد	۵۳,۲۶۶,۲۱۳	۵۵,۲۰۶,۶۸۲	۳۱۴,۴۰۵,۱۶۲	۳۹۰,۱۴۸,۹۱۴

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD)) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌ها لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک

گزارش اقتصادی شاپرک

استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای بهمن ۱۴۰۴ ترسیم شده است.

شکل ۱۴-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - بهمن ۱۴۰۴

همانطور در شکل ۱۴-۲ ملاحظه می‌شود استان‌های هرمزگان، سیستان و بلوچستان و فارس در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند و چهارمحال و بختیاری، خراسان جنوبی و مرکزی کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در بهمن ۱۴۰۴ داشته‌اند.

۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

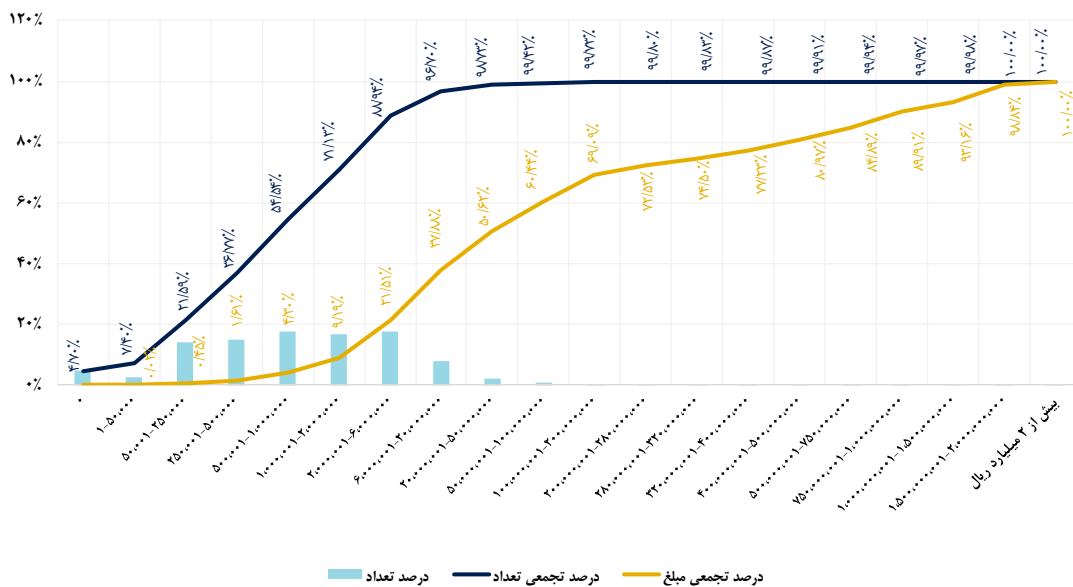
در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

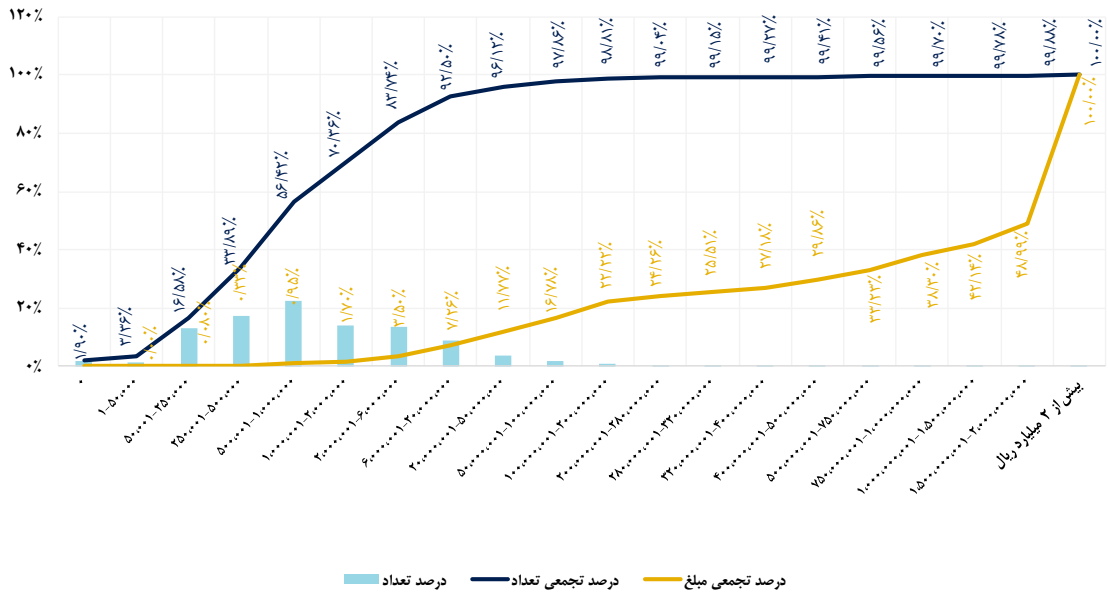
۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر چهار ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه‌های"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" و "ابزار موبایلی" در بهمن ۱۴۰۴ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بر اساس شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های ترسیم شده است. این دامنه‌ها با توجه دامنه مبلغی کارمزد تراکنش‌ها به شرح زیر می‌باشد:

- زیر ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال
  - بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
  - بین ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
  - بیش از ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های ۴/۷۰ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۱۵-۲ مشخص است در بهمن ۱۴۰۴:
- ۸۴/۲۳ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
  - ۱۰/۸۶ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های، در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
  - ۰/۰۷ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های، در بازه مبلغی ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
  - ۰/۱۳ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

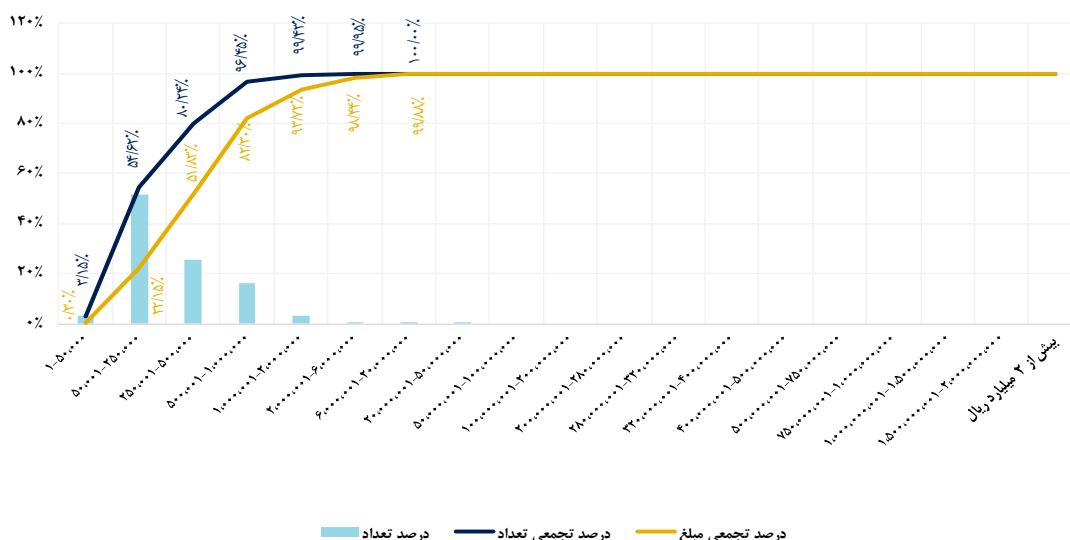

شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۴۰۴

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۱/۸۴ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۱۵/۳۰، ۰/۲۳ و ۰/۷۳ درصد کل تراکنش‌ها به ترتیب در بازه مبلغی های ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و بیش از ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

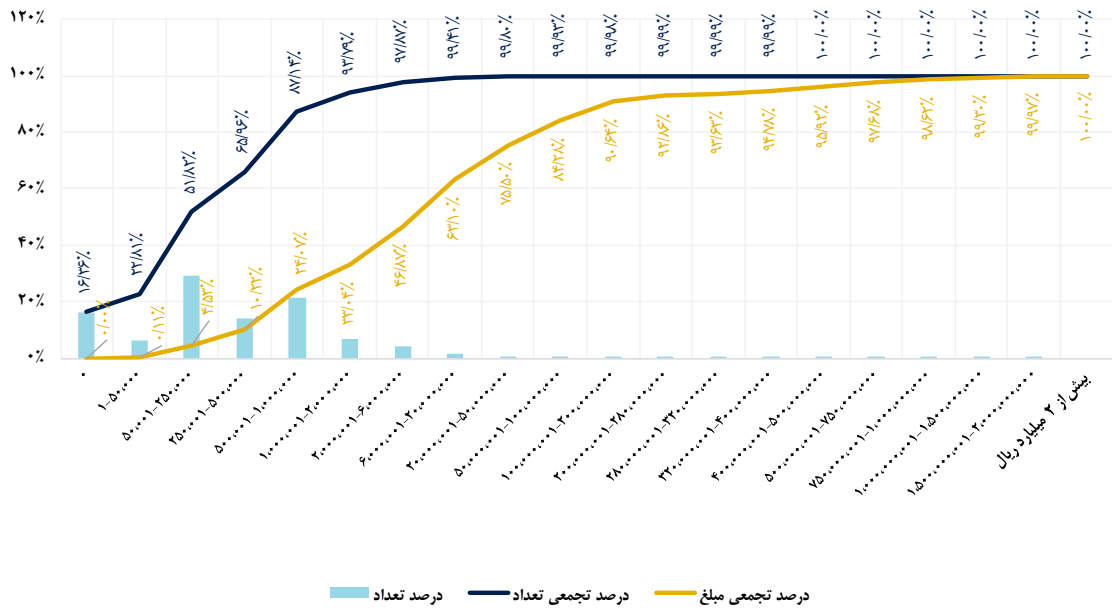
شکل ۱۷-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) را نمایش می‌دهد.

شکل ۱۷-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) (بر حسب ریال) - بهمن ۱۴۰۴

در بررسی شکل ۱۷-۲ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتخوان فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۳/۱۵ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۱ تا ۵۰,۰۰۰ ریال و ۷۷/۰۹ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ تا ۵۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰، ۲۵۰ و ۵۰۰ هزار ریالی و همچنین استفاده فراوان ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) در دامنه مبلغی بین ۱ تا ۵۰۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا.، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۵۰ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۱۷-۲ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

شکل ۱۸-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار موبایلی ۱۶/۳۶ درصد می‌باشد.

شکل ۱۸-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۴۰۴

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش موبایلی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۱/۵۱ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۲/۱۱، ۰/۰۰۶ و ۰/۰۰۷ درصد کل تراکنش‌ها به ترتیب در بازه مبلغی های ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و بیش از ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

در این بخش شاخص نسبت دهکی ۱ به منظور اندازه‌گیری متوسط مبلغ تراکنش‌های دهک‌های تراکنشی شاپراک محاسبه می‌گردد. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابر مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند غیر متمرکز آن بیانگر تغییر ارزش تراکنش‌های این شبکه همراه

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

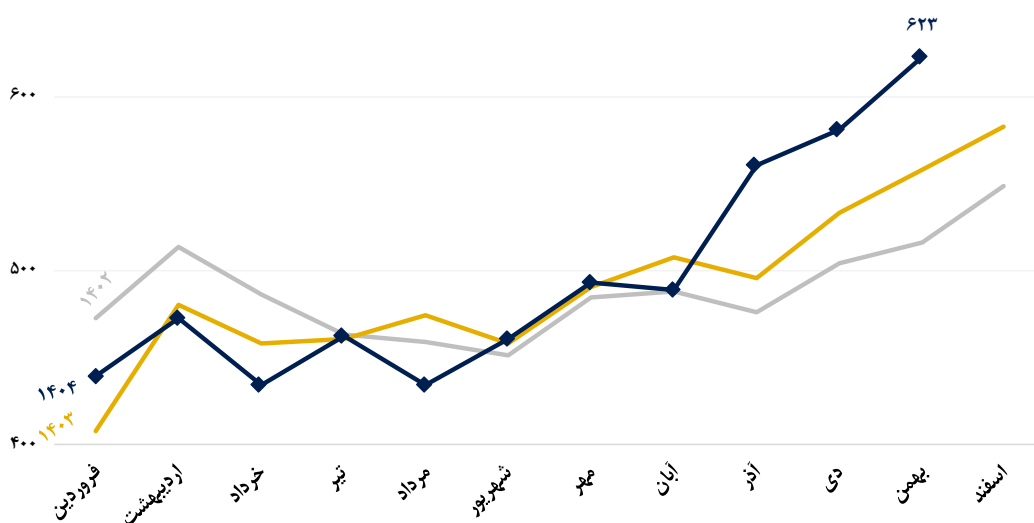
گزارش اقتصادی شاپرک

با تغییرات اقتصادی جامعه می‌باشد. جدول ۲-۱۶ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در بهمن ماه ۱۴۰۴ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۴۰۳ ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

مقایسه نقطه به نقطه	مقایسه ماهانه			محاسبه نسبت دهکی		
	نرخ رشد	بهمن ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۳		نرخ رشد	بهمن ۱۴۰۴
میانگین مبلغ تراکنش دهک دهم (ریال)	۵۶/۲۷٪	۵۲,۸۴۹,۶۶۳	۳۳,۸۱۸,۷۳۵	۱۱/۷۲٪	۵۲,۸۴۹,۶۶۳	۴۷,۳۰۵,۴۴۱
میانگین مبلغ تراکنش دهک اول (ریال)	۳۹/۹۴٪	۸۴,۸۲۹	۶۰,۶۱۷	۴/۱۴٪	۸۴,۸۲۹	۸۱,۴۵۸
نسبت دهکی	۱۱/۶۷٪	۶۲۳/۰۲	۵۵۷/۹۰	۷/۲۸٪	۶۲۳/۰۲	۵۸۰/۷۳

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۱۱/۶۷ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۷/۲۸ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۱۱/۷۲ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۴/۱۴ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۷/۲۸ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.

شکل ۱۹-۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبلغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲

با توجه به شکل ۱۹-۲، نسبت دهکی در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به دی رشد ۴۲/۲۸ واحدی را تجربه نموده و برابر با ۶۲۳ است.

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است. جدول ۲-۱۷ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۷ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش

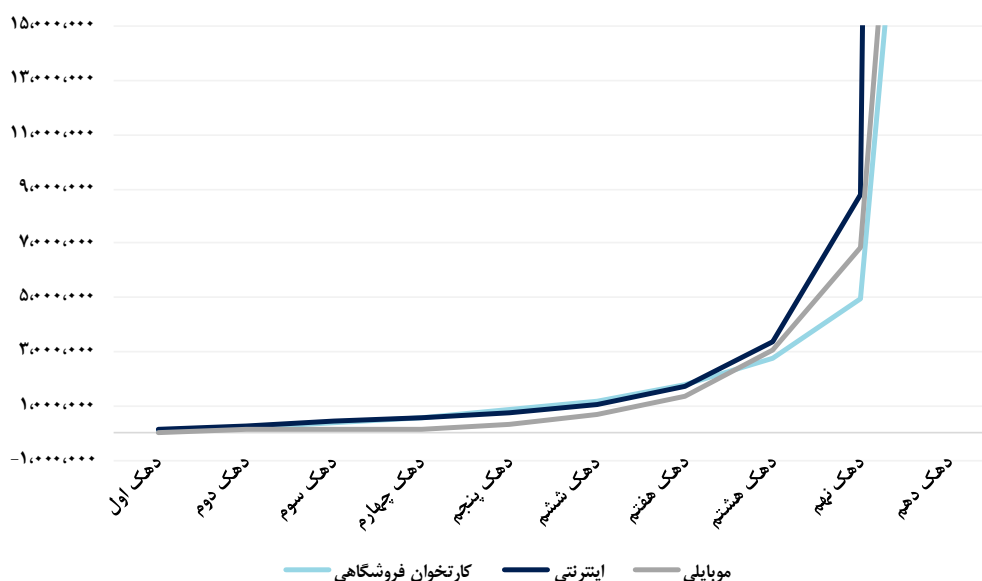
متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
موبایلی	اینترنتی	کارتخوان فروشگاهی	
۳۶,۶۵۸/۹۷	۱۲۰,۴۸۴/۷۰	۸۳,۵۱۳/۹۶	دهک اول
۱۱۷,۷۷۶/۶۷	۲۸۶,۸۰۱/۹۷	۲۲۶,۳۶۶/۶۴	دهک دوم
۱۶۱,۷۰۰/۰۰	۴۳۰,۸۰۲/۲۸	۳۸۴,۵۳۶/۹۵	دهک سوم
۱۶۳,۲۳۳/۴۵	۵۶۷,۶۵۷/۲۴	۵۷۲,۹۹۷/۱۸	دهک چهارم
۳۰۲,۴۶۴/۲۱	۷۷۹,۹۴۰/۰۲	۸۵۰,۳۳۷/۹۴	دهک پنجم
۷۱۹,۰۰۵/۶۴	۱,۰۸۸,۰۵۰/۱۵	۱,۱۹۰,۲۰۸/۵۷	دهک ششم
۱,۳۸۲,۸۶۶/۹۳	۱,۷۵۲,۱۴۹/۵۱	۱,۷۶۴,۰۵۴/۸۲	دهک هفتم
۳,۰۹۹,۱۸۷/۳۸	۳,۳۷۶,۷۵۵/۰۱	۲,۷۳۶,۹۶۳/۹۱	دهک هشتم
۶,۸۳۳,۵۰۱/۷۸	۸,۷۹۹,۸۳۸/۸۵	۴,۹۴۹,۳۲۳/۴۶	دهک نهم
۴۷,۴۷۱,۵۳۷/۰۶	۲۷۵,۹۵۰,۴۷۶/۶۲	۴۱,۰۶۷,۹۱۰/۹۱	دهک دهم

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دهک آخر قیمتی در اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاهی و ابزار موبایلی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت "خرید کالا و خدمات" اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۵۰ درصد تراکنش‌ها (۵ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی و همچنین ۶۰ درصد تراکنش‌ها (۶ دهک) در ابزار موبایلی مربوط به "خرید کالا و خدمات" با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است.

اطلاعات جدول ۲-۱۷ در شکل ۲۰-۲ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

شکل ۲۰-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمات خرید کالا و خدمات - بهمن ۱۴۰۴

در شکل ۲۰-۲ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۲۷۵,۹۵۰,۴۷۶/۶۲ ریال بوده است.

جدول ۲-۱۸ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

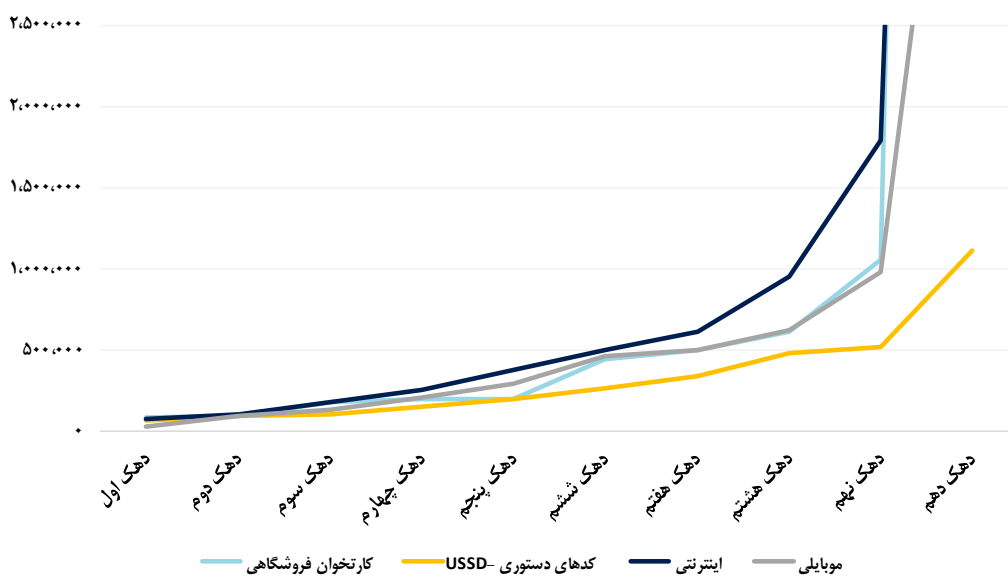
جدول ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)				دهک قیمتی
کدهای دستوری - USSD	اینترنتی	موبایلی	کارتخوان فروشگاه	
۷۰,۷۸۸/۹۳	۷۷,۱۱۶/۸۷	۳۳,۱۰۹/۸۵	۸۹,۱۴۷/۳۱	دهک اول
۱۰۰,۰۰۰/۰۰	۱۰۵,۶۲۰/۰۴	۱۰۱,۶۹۷/۹۶	۱۰۰,۳۳۰/۳۲	دهک دوم
۱۰۷,۲۵۹/۶۳	۱۸۷,۳۴۳/۳۵	۱۳۸,۵۷۵/۴۴	۱۸۲,۸۵۸/۶۲	دهک سوم
۱۵۷,۲۳۷/۶۸	۲۵۹,۵۶۷/۴۹	۲۰۸,۴۸۷/۱۸	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک چهارم
۲۰۵,۷۶۴/۵۷	۳۷۸,۹۶۲/۶۹	۲۹۶,۱۹۸/۰۳	۲۰۶,۱۶۱/۰۰	دهک پنجم
۲۶۵,۹۱۴/۱۲	۵۰۰,۹۰۴/۰۸	۴۶۵,۷۳۱/۲۹	۴۴۴,۳۸۰/۱۹	دهک ششم
۳۴۷,۳۱۹/۹۹	۶۱۶,۳۵۷/۵۱	۵۰۶,۳۰۶/۸۶	۵۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک هفتم
۴۸۲,۶۸۹/۷۳	۹۵۹,۸۰۰/۳۰	۶۲۳,۳۲۵/۷۸	۶۱۶,۵۸۰/۲۰	دهک هشتم
۵۲۰,۸۶۷/۰۸	۱,۷۹۷,۲۵۷/۳۹	۹۸۰,۵۹۵/۵۷	۱,۰۶۱,۵۳۵/۴۲	دهک نهم
۱,۱۱۶,۳۳۷/۶۱	۱۷,۲۰۱,۲۵۰/۷۶	۵,۳۷۲,۴۰۸/۸۳	۲۴,۷۱۴,۰۸۷/۰۸	دهک دهم

با توجه به اطلاعات جدول ۲-۱۸ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاه و نیز ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری

که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاه‌ها، خرید کارت شارژ ۲۰۰،۰۰۰،۵۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۲۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۲۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است.

شکل ۲-۲۱ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲-۲۱ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - بهمن ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲۱ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۱۷,۲۰۱,۲۵۰/۷۶ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها در حدود ۲۴,۷۱۴,۰۸۷/۰۸ ریال همچنین متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار موبایلی در حدود ۵,۳۷۲,۴۰۸/۸۳ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۱,۱۱۶,۲۳۷/۶۱ ریال بوده است که نسبت به سه ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

فصل ۳

کیفیت ارائه خدمات پرداخت الکترونیک کارت

کیفیت ارائه خدمات توسط شبکه پرداخت الکترونیک کشور و شرکت شاپرک و همچنین بررسی تعداد خطاهای هر گروه خطایی از موارد تحت بررسی در این بخش از گزارش می‌باشد.

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی‌ترین هدف شرکت‌های ارائه‌دهنده آن خدمات می‌باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت‌مندی مصرف‌کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت‌ها می‌باشد. کاهش خطاها و تراکنش‌های ناتمام از یک سو و افزایش کیفیت خدمات حس شده خدمات و کیفیت خدمات زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می‌گردد در ادامه شاخص‌هایی برای سنجش این هدف ارائه می‌گردد.

۱-۳ - سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در چهار گروه^۱ "خطای صادرکنندگی"، "خطای پذیرندگی"، "خطای شاپرکی" و "خطای کاربری" طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۱-۳ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطا) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۲/۳۴ درصدی تراکنش‌های موفق و ۷/۶۶ درصدی خطاهای رخ داده در بهمن ۱۴۰۴ دارد.

جدول ۱-۳ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۴

سهم	تعداد	نوع تراکنش
۹۲/۳۴٪	۴,۳۵۷,۰۴۵,۹۵۸	تراکنش‌های موفق
۷/۶۶٪	۳۶۱,۵۵۸,۱۹۷	تراکنش‌های ناموفق و خطادار
۱۰۰/۰۰٪	۴,۷۱۸,۶۰۴,۱۵۵	تعداد کل تراکنش‌ها

۲-۳ - آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

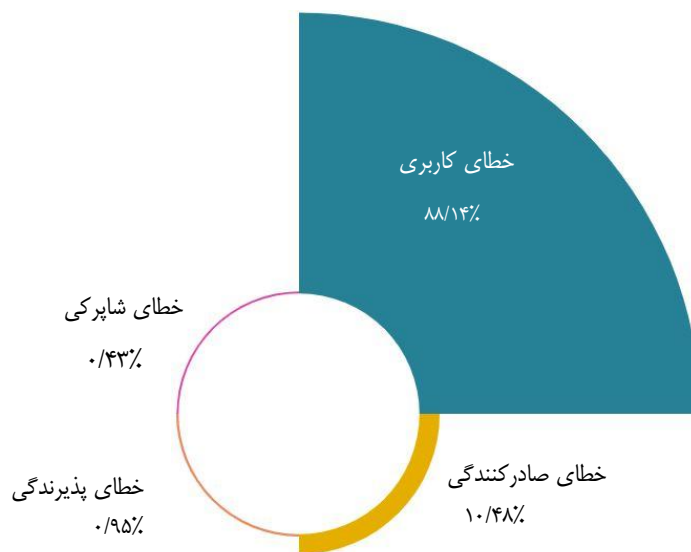
همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در بهمن ۱۴۰۴ و ماه گذشته در جدول ۲-۳ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^۱ برای تعاریف انواع خطا به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۲-۳ مقایسه تعداد تراکنش‌ها و خطاها - بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

نرخ رشد	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	نوع تراکنش و انواع خطا
۱۸/۲۵%	۳,۴۲۷,۳۸۴	۲,۸۹۸,۴۷۰	خطای پذیرندگی
۹/۱۷%	۳۱۸,۶۸۶,۲۱۶	۲۹۱,۹۰۴,۷۷۳	خطای کاربری
۶۹/۸۴%	۳۷,۸۹۷,۰۴۵	۲۲,۳۱۳,۰۸۶	خطای صادرکنندگی
۱۳/۰۲%	۱,۵۴۷,۵۵۲	۱,۳۶۹,۲۱۳	خطای شاپرکی
۱۳/۵۲%	۳۶۱,۵۵۸,۱۹۷	۳۱۸,۴۸۵,۵۴۲	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق
۵/۴۱%	۴,۳۵۷,۰۴۵,۹۵۸	۴,۱۳۳,۲۷۶,۸۹۰	تعداد کل تراکنش‌های موفق
۵/۹۹%	۴,۷۱۸,۶۰۴,۱۵۵	۴,۴۵۱,۷۶۲,۴۳۲	تعداد کل تراکنش‌ها

نرخ رشد تعداد تراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۳ قابل ملاحظه می‌باشد. با توجه به این جدول در مجموع تعداد تراکنش‌های ناموفق نسبت به ماه گذشته، ۳/۴۲ درصد کاهش یافته است. همچنین تعداد تراکنش دو گروه خطایی پذیرندگی و صادرکنندگی افزایش و دو گروه خطایی شاپرکی و کاربری کاهش یافته‌اند.

شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - بهمن ۱۴۰۴

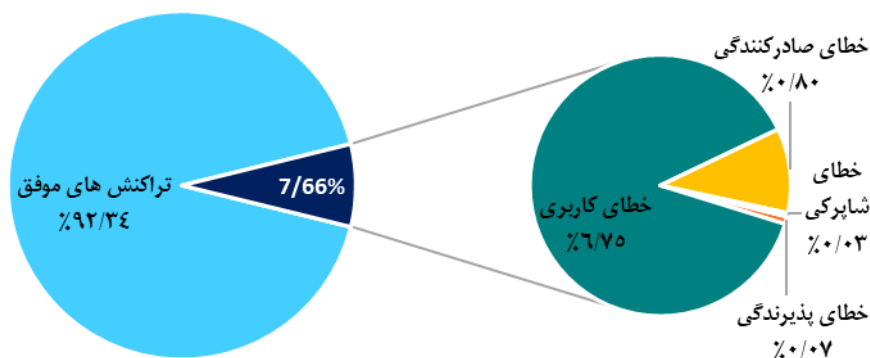
همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات شکل ۱-۳ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۸۸/۱۴ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - بهمن ۱۴۰۴

سهم	تعداد	نوع تراکنش و انواع خطا	
۹۲/۳۴%	۴,۳۵۷,۰۴۵,۹۵۸	تراکنش های موفق	موفق
۰/۰۷%	۳,۴۲۷,۳۸۴	خطای پذیرندگی	ناموفق
۶/۷۵%	۳۱۸,۶۸۶,۲۱۶	خطای کاربری	
۰/۸۰%	۳۷,۸۹۷,۰۴۵	خطای صادرکنندگی	
۰/۰۳%	۱,۵۴۷,۵۵۲	خطای شاپرکی	
۱۰۰/۰۰%	۴,۷۱۸,۶۰۴,۱۵۵	تعداد کل تراکنشها	

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل زیر به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش های موفق و ناموفق از کل تراکنشها در شکل آمده است.

شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش های ناموفق و تراکنش های موفق از کل تراکنشها - بهمن ۱۴۰۴

همانگونه که در

شکل ۳-۲ ملاحظه می شود، کمترین سهم در تراکنش های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۳ درصدی از کل تراکنشها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۴۳ درصدی را در بین تراکنش های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - بهمن ۱۴۰۴ و ماه گذشته

تغییر	سهم از کل تراکنش‌ها		نوع تراکنش و انواع خطا	
	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴		
-۰/۰۰۸٪	۰/۰۷٪	۰/۰۷٪	خطای پذیرندگی	ناموفق
-۰/۱۹۷٪	۶/۷۵٪	۶/۵۶٪	خطای کاربری	
-۰/۳۰۲٪	۰/۱۸۰٪	۰/۵۰٪	خطای صادرکنندگی	
-۰/۰۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	خطای شاپرکی	
-۰/۵۰۸٪	۷/۶۶٪	۷/۱۵٪	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	موفق
-۰/۵۰۸٪	۹۲/۳۴٪	۹۲/۸۵٪	تعداد کل تراکنش‌های موفق	
-	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	تعداد کل تراکنش‌ها	

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین افزایش سهم تمام گروه‌های خطایی در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به دی می‌باشد.

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص کیفیت خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص کیفیت خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت

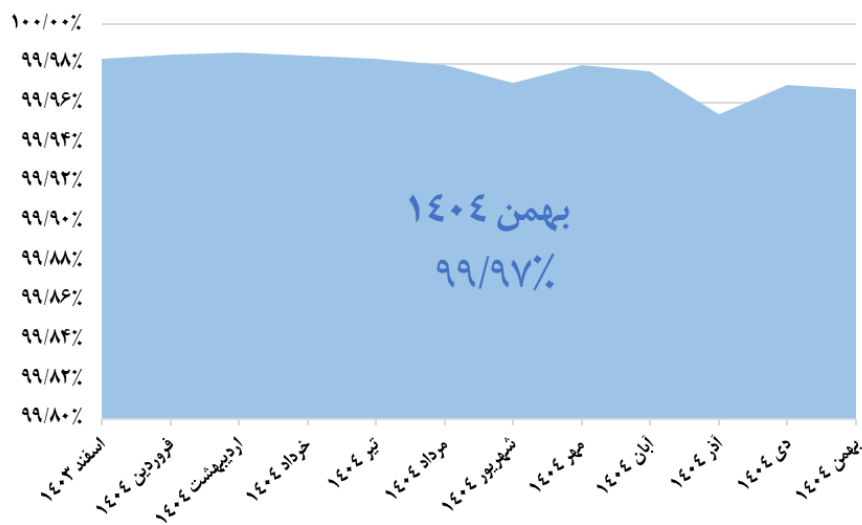
بهمن ۱۴۰۴		دی ۱۴۰۴		بهمن ۱۴۰۳		تراکنش‌های موفق
کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش‌ها	
۹۹/۱۶٪	۴,۶۷۵,۷۳۲,۱۷۴	۹۹/۴۰٪	۴,۴۲۵,۱۸۱,۶۶۳	۹۹/۳۵٪	۴,۴۴۹,۹۹۲,۵۲۱	تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^۱
۹۹/۹۷٪	۴,۷۱۳,۶۲۹,۲۱۹	۹۹/۹۷٪	۴,۴۵۰,۳۹۳,۲۱۹	۹۹/۸۹٪	۴,۴۷۳,۹۴۲,۳۹۰	تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرکی ^۲
-	۴,۷۱۵,۱۷۶,۷۷۱	-	۴,۴۵۱,۷۶۲,۴۳۲	-	۴,۴۷۸,۹۶۹,۷۸۵	تعداد کل تراکنش

جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۶۸ درصدی خدمات شرکت شاپرک در بهمن ۱۴۰۴ می‌باشد که نسبت به بهمن ۱۴۰۳ و بهمن ۱۴۰۴ به ترتیب کاهش ۰/۱۹ و ۰/۲۹ درصدی داشته است.

در نمودارهای شکل ۳-۳ و شکل ۴-۳ به ترتیب روند کیفیت خدمات تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرک و کل شبکه پرداخت در دوازده ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۴ قابل مشاهده است.

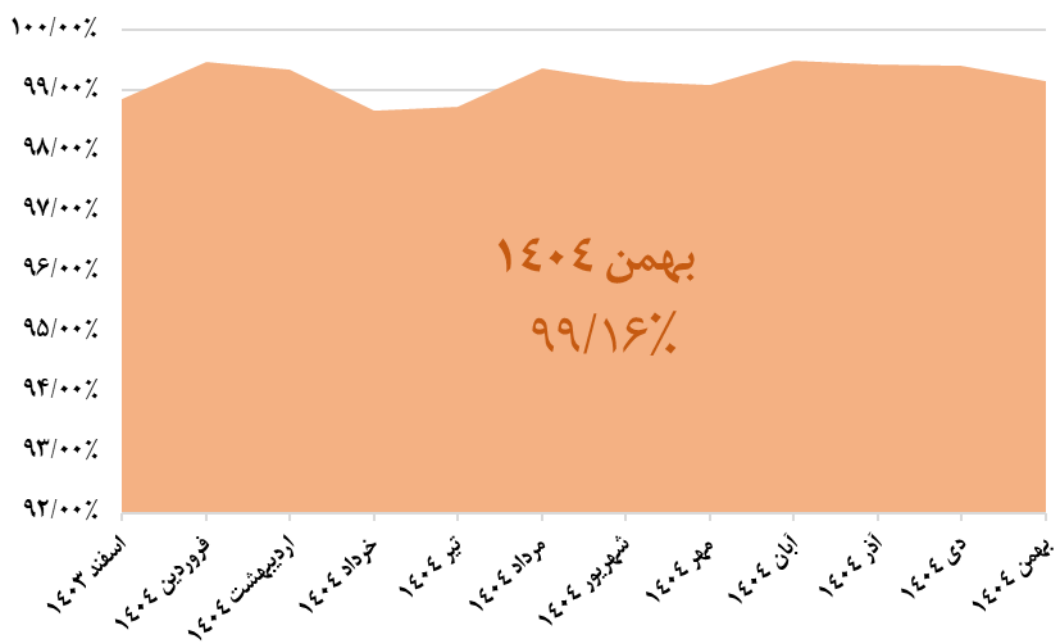
^۱ به واژه نامه رجوع شود

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۴

با توجه به شکل ۳-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شاپرک به ترتیب در ماه‌های آذر و اردیبهشت ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۴-۳ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۴

همچنین با توجه به شکل ۳-۴ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شبکه پرداخت به ترتیب در ماه‌های خرداد و آبان ۱۴۰۴ مشاهده می‌شود.

۳-۴ - آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام (رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - دی و بهمن ۱۴۰۴

تغییر	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	وضعیت تراکنش
-۳۹/۷۰٪	۳۶۹,۷۲۴	۶۱۳,۱۷۲	تعداد تراکنش‌های مغایرتی
۵/۴۱٪	۴,۳۵۷,۰۴۵,۹۵۸	۴,۱۳۳,۲۷۶,۸۹۰	تعداد کل تراکنش‌های موفق
-۰/۰۰۶٪	۰/۰۰۸٪	۰/۰۱۵٪	نسبت تعداد تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام (مغایرتی) بهمن ماه نسبت به دی ماه با کاهش توجه ۴۰ درصدی همراه بوده است. علی‌رغم افزایش ۵/۴۱ درصدی تعداد کل تراکنش‌های موفق در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به دی، تعداد تراکنش‌های ناتمام در این دوره با کاهش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۰۶ درصدی را تجربه نموده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

فصل ۴

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت

در این بخش به بررسی عملکرد شرکت های ارائه کننده خدمات پرداخت در شبکه پرداخت کشور و بررسی شاخص های تدوین شده به ازای هر شرکت در سطح کلی پرداخته خواهد شد.

۴- بررسی عملکرد کلی شرکتهای ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخصهای معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکتهای PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکتهای مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آنها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخصها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکتهای ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

در این بخش عملکرد شرکتهای PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکتها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکتها در بازار کارتخوان فروشگاههای تحلیل می‌شود.

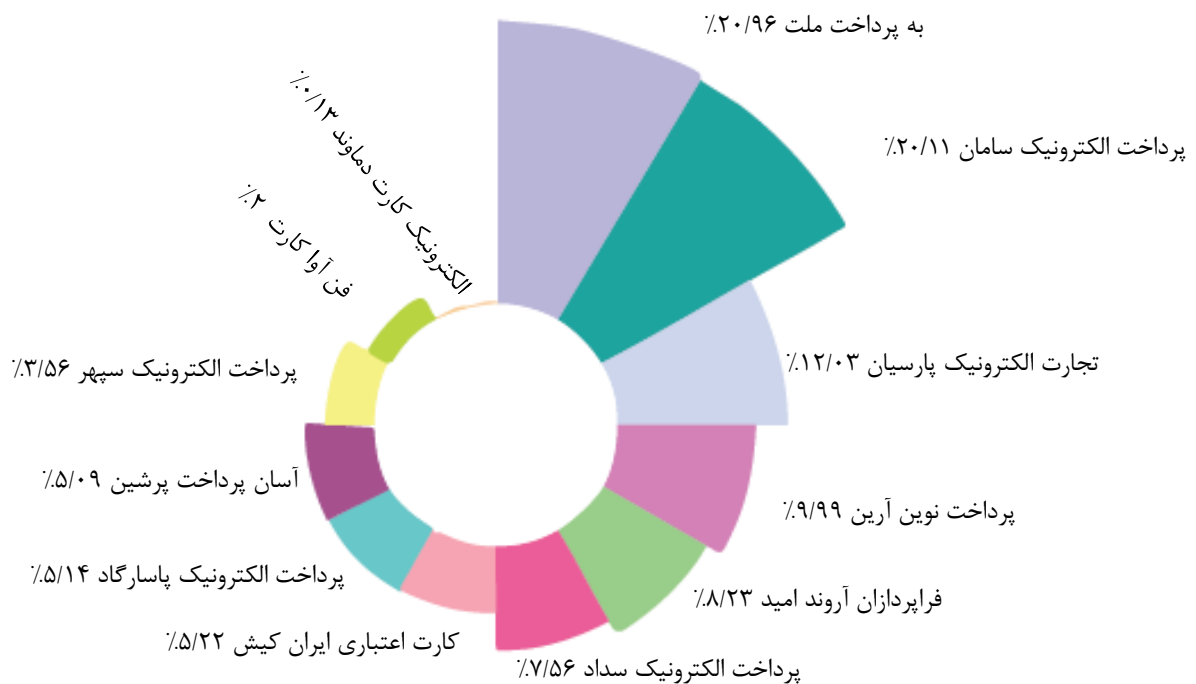
۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

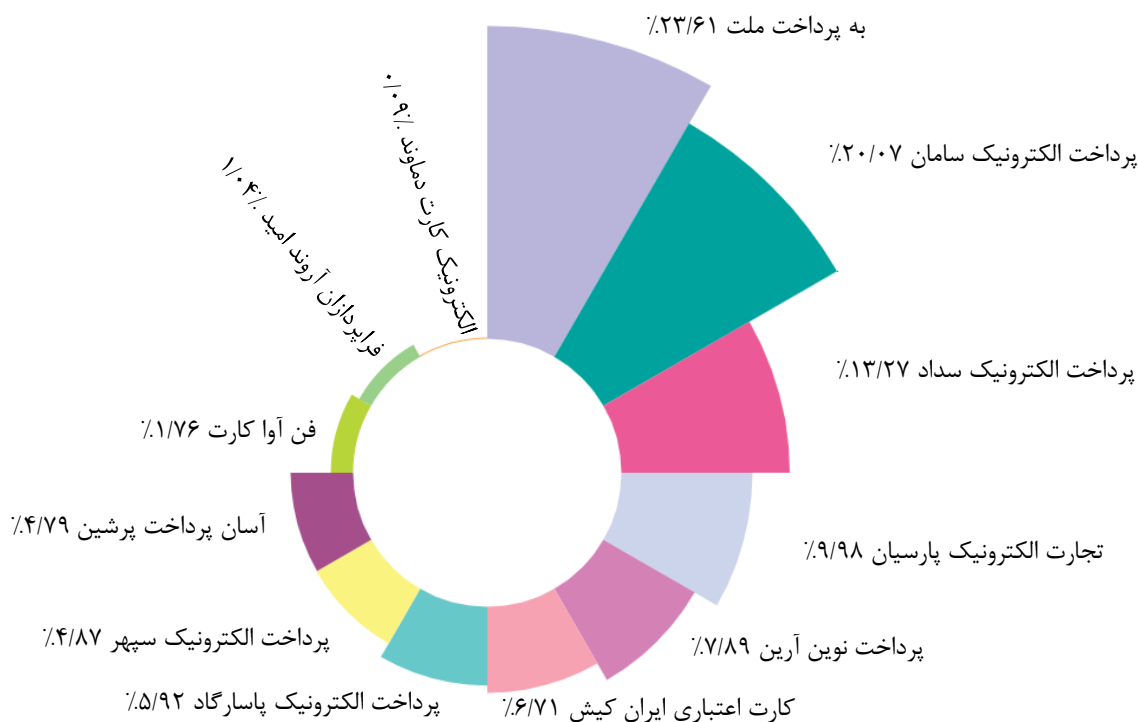
۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار

تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کارتی، در دو شکل ۱-۴ و ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۴

شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنشها - بهمن ۱۴۰۴

در شاخص سهم تعدادی و مبلغی تراکنشها، شرکت "به پرداخت ملت" به ترتیب با سهم ۲۰/۹۶ و ۲۳/۶۱ درصدی جایگاه اول را به خود اختصاص داده است. در این ماه اختلاف سهم تعدادی و مبلغی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" - دومین شرکت بازار- با شرکت به پرداخت ملت به ترتیب حدود ۰/۸۵ و ۳/۵۴ درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل های مشابه در گزارش دی ماه سال ۱۴۰۴ حکایت از آن دارد که در مولفه سهم تعدادی، شرکت کارت اعتباری ایران کیش با "دو" پله صعود در جایگاه "هفتم" قرار گرفت. شرکت آسان پرداخت پرشین با "دو" پله نزول در جایگاه "نهم" قرار گرفت. در سهم مبلغ تراکنشها جابجایی بین شرکتها رخ نداده است.

۴-۱-۲- سهم شرکت های PSP از بازار تراکنش های هر یک از

ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه گذاری هر یک از شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش می شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار

می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در بهمن ماه با پوشش ۲۰/۰۷ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها، همانند ماه گذشته بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" نیز در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کسب ۴۵/۶۲ و ۴۷/۵۳ درصد از سهم بازار، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار می‌باشد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" با پوشش ۹۸/۵۴ درصد از بازار تراکنش‌های موبایلی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

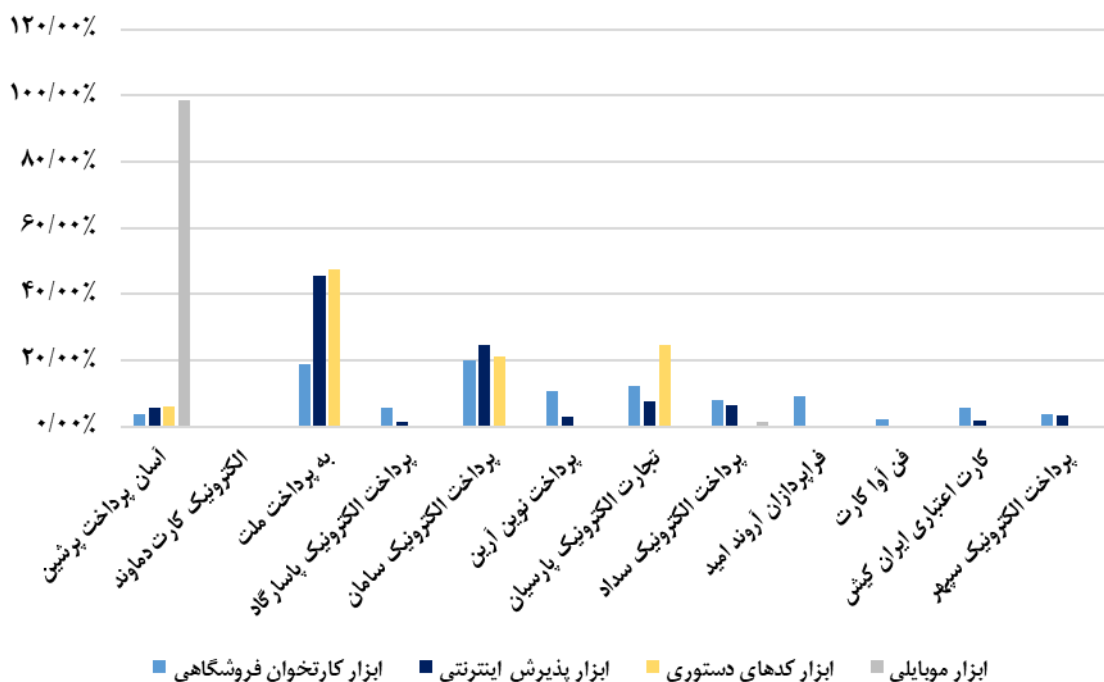
جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار کدهای دستوری			ابزار موبایلی	
	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن
آسان پرداخت پرشین	۳/۶۸٪	۳/۶۵٪	-۰/۰۳٪	۵/۳۸٪	۵/۵۷٪	۰/۱۹٪	۶/۲۰٪	۶/۱۹٪	-۰/۰۱٪	۹۸/۶۱٪	۹۸/۵۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۳٪	۰/۱۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۴٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۸/۷۸٪	۱۹/۰۵٪	۰/۲۷٪	۴۴/۸۷٪	۴۵/۶۲٪	۰/۷۵٪	۴۷/۰۵٪	۴۷/۵۳٪	۰/۴۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۵۶٪	۵/۵۶٪	۰/۰۰٪	۱/۵۲٪	۱/۵۹٪	۰/۰۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۳۴٪	۲۰/۰۷٪	-۰/۱۷٪	۲۵/۶۲٪	۲۴/۸۱٪	-۰/۱۸٪	۲۱/۳۸٪	۲۱/۱۷٪	-۰/۲۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آرین	۱۰/۶۶٪	۱۰/۸۳٪	۰/۱۷٪	۲/۹۲٪	۲/۸۳٪	-۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۳۹٪	۱۲/۲۴٪	-۰/۱۵٪	۷/۷۱٪	۷/۵۳٪	-۰/۱۹٪	۲۵/۱۰٪	۲۴/۸۱٪	-۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۸۵٪	۷/۸۷٪	۰/۰۲٪	۶/۶۷٪	۶/۴۸٪	-۰/۱۹٪	۰/۲۷٪	۰/۲۹٪	۰/۰۲٪	۱/۳۹٪	۱/۴۶٪
فرابردازان آروند امید	۹/۵۳٪	۹/۰۸٪	-۰/۴۶٪	۰/۰۸٪	۰/۰۶٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۲/۰۸٪	۲/۲۰٪	۰/۱۲٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۴۵٪	۵/۶۳٪	۰/۱۸٪	۲/۰۵٪	۱/۹۵٪	-۰/۱۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۶۵٪	۳/۶۹٪	۰/۰۴٪	۳/۱۱٪	۳/۴۶٪	۰/۳۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها با ۰/۴۶ درصد کاهش به شرکت "فرابردازان آروند امید" تعلق دارد. بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با رقم ۰/۸۱ درصد کاهش به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. شرکت "به پرداخت ملت" با رقم ۰/۴۸ درصد افزایش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز می‌باشد. شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" نیز سهم ۰/۰۷ درصدی از تعداد تراکنش‌های شرکت "آسان پرداخت پرشین" را در بهمن ماه به خود اختصاص داده است.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع تعداد تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل تعداد، شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD)، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های و شرکت "آسان پرداخت پرشین" در ابزار پذیرش موبایلی بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند.

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۴ در جدول ۲-۴ نمایش داده شده است.

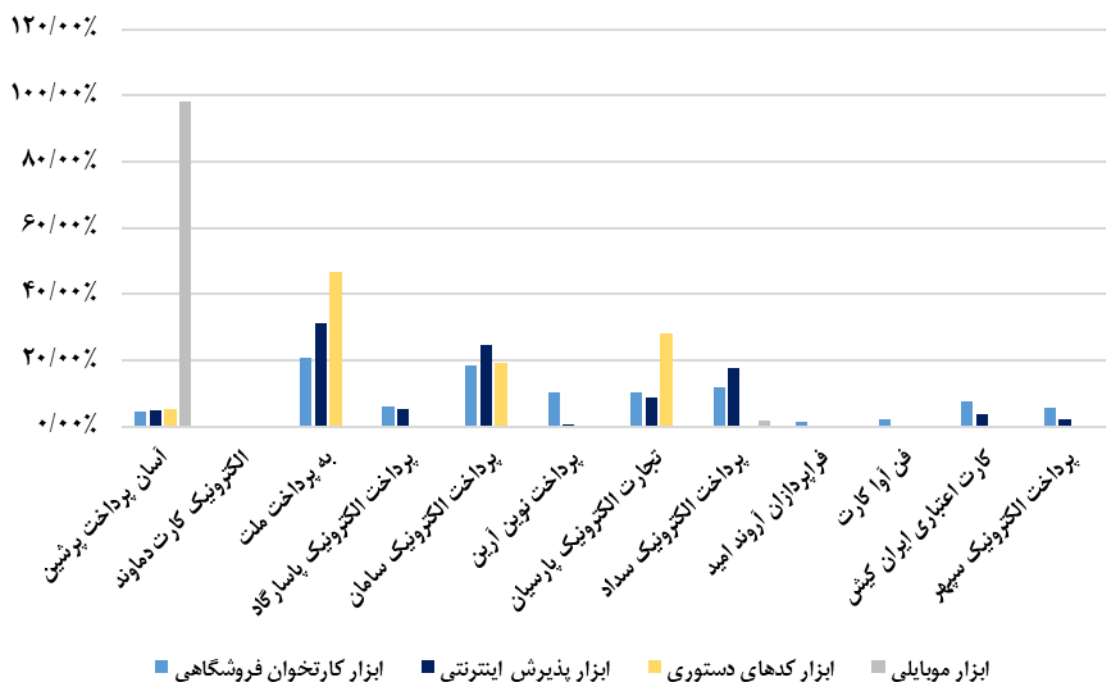
در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" در سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های، کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی به ترتیب با پوشش ۲۰/۹۶، ۴۶/۷۸ و ۳۱/۳۱ درصدی از مبالغ بازار دارای بالاترین سهم می‌باشد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" با پوشش ۹۸/۱۸ درصدی بالاترین سهم از مبالغ بازار موبایلی را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	ابزار کارتخوان فروشگاه			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار کدهای دستوری			ابزار موبایلی		
	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۶۵٪	۴/۴۸٪	-۰/۱۷٪	۴/۲۴٪	۴/۸۹٪	۰/۶۵٪	۵/۰۹٪	۵/۱۳٪	۰/۱۰٪	۹/۸۱٪	۹/۱۳٪	-۰/۱۳٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۲٪	۰/۱۲٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
به پرداخت ملت	۲۰/۷۱٪	۲۰/۹۶٪	۰/۲۵٪	۳۲/۸۱٪	۳۱/۳۱٪	-۱/۵۱٪	۴۶/۱۳٪	۴۶/۷۸٪	-۱/۶۵٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۲۵٪	۶/۲۳٪	-۰/۰۲٪	۵/۳۳٪	۵/۱۳٪	-۰/۱۹٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۸/۸۱٪	۱۸/۵۱٪	-۰/۳۱٪	۲۵/۵۴٪	۲۴/۷۱٪	-۰/۸۴٪	۱۹/۷۰٪	۱۹/۴۳٪	-۰/۲۷٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
پرداخت نوین آراین	۱۰/۴۶٪	۱۰/۳۷٪	-۰/۰۸٪	۱/۰۸٪	۰/۸۶٪	-۰/۲۳٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۶۸٪	۱۰/۴۰٪	-۰/۲۹٪	۷/۹۰٪	۸/۷۸٪	-۰/۸۸٪	۲۸/۸۳٪	۲۸/۳۳٪	-۰/۵۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۱/۱۹٪	۱۱/۷۳٪	۰/۵۳٪	۱۷/۶۰٪	۱۷/۸۸٪	۰/۲۸٪	۰/۳۴٪	۰/۳۳٪	۰/۰۹٪	۱/۸۲٪	۱/۸۳٪	۰/۱۳٪
فرابردازان آروند امید	۱/۳۹٪	۱/۳۰٪	-۰/۰۹٪	۰/۰۷٪	۰/۳۱٪	-۰/۲۴٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
فن آوا کارت	۲/۲۷٪	۲/۳۷٪	۰/۱۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۶۵٪	۷/۷۱٪	۰/۰۶٪	۳/۵۰٪	۳/۹۱٪	۰/۴۱٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۸۳٪	۵/۸۳٪	۰/۰٪	۱/۸۹٪	۲/۱۸٪	۰/۲۹٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها نسبت به ماه گذشته با افزایش ۰/۵۳ درصدی به شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" تعلق دارد. همچنین شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش اینترنتی با کاهش ۱/۵۱ درصدی، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. شرکت "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سداد" به طور همزمان و به ترتیب با کاهش و افزایش ۰/۱۳ درصدی بالاترین اختلاف ماهانه در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را کسب کرده اند. شرکت "به پرداخت ملت" با ۰/۶۵ درصد افزایش نیز دارای بیشترین اختلاف سهم در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در بهمن ۱۴۰۴ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع مبلغ تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در سه ابزار پذیرش (کارتخوان فروشگاه‌های، اینترنتی و کدهای دستوری) کمترین سهم از کل مبلغ، شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های و اینترنتی، شرکت "آسان پرداخت پرشین" در ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD بیشترین سهم از کل مبلغ را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین بیشترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب متعلق به شرکت "آسان پرداخت پرشین" می‌باشد.

۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۴ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۰/۷۲ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، در این ماه نیز بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" همچنین در حوزه تراکنش‌های

مانده‌گیری با در اختیار داشتن ۱۸/۰۱ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را دارد. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با کسب ۲۷/۴۲ درصد از سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

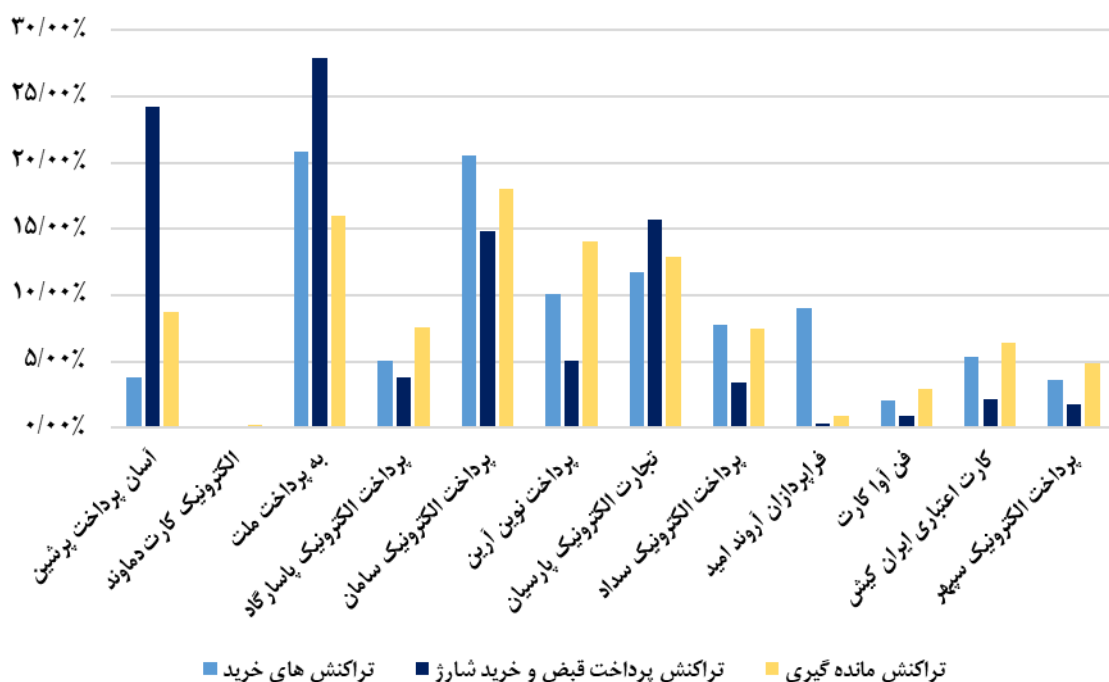
جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-دی و بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	تراکنش‌های خرید			تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ			تراکنش مانده‌گیری		
	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۸۴٪	۳/۸۲٪	-۰/۰۱٪	۲۴/۴۱٪	۲۴/۱۹٪	-۰/۲۱٪	۹/۴۵٪	۸/۷۳٪	-۰/۷۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۲٪	۰/۱۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۴٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۱۶٪	۰/۱۷٪	۰/۰۱٪
به پرداخت ملت	۲۰/۴۷٪	۲۰/۸۲٪	۰/۳۶٪	۲۷/۴۲٪	۲۷/۸۹٪	۰/۴۷٪	۱۵/۷۶٪	۱۶/۰۳٪	۰/۲۶٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۰۷٪	۵/۰۹٪	۰/۰۲٪	۳/۷۲٪	۳/۷۵٪	۰/۰۳٪	۷/۷۵٪	۷/۵۹٪	-۰/۱۶٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۷۲٪	۲۰/۵۲٪	-۰/۲۰٪	۱۴/۹۸٪	۱۴/۷۹٪	-۰/۲۰٪	۱۸/۰۱٪	۱۸/۰۴٪	۰/۰۴٪
پرداخت نوین آراین	۹/۹۱٪	۱۰/۰۶٪	۰/۱۶٪	۴/۹۵٪	۵/۰۸٪	۰/۱۲٪	۱۳/۹۰٪	۱۴/۰۱٪	۰/۱۱٪
تجارت الکترونیک پارسین	۱۱/۹۴٪	۱۱/۷۷٪	-۰/۱۷٪	۱۵/۸۸٪	۱۵/۷۱٪	-۰/۱۷٪	۱۲/۸۳٪	۱۲/۹۰٪	۰/۰۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۷۹٪	۷/۸۰٪	۰/۰۱٪	۳/۳۸٪	۳/۴۰٪	۰/۰۲٪	۷/۴۹٪	۷/۴۹٪	۰/۰۰٪
فراپردازان آروند امید	۹/۵۶٪	۹/۰۵٪	-۰/۵۰٪	۰/۲۹٪	۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۸۷٪	۰/۸۶٪	-۰/۰۱٪
فن آوا کارت	۱/۹۰٪	۲/۰۱٪	۰/۱۱٪	۰/۸۹٪	۰/۹۳٪	۰/۰۴٪	۲/۸۰٪	۲/۹۱٪	۰/۱۲٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۱۷٪	۵/۳۳٪	۰/۱۷٪	۲/۳۳٪	۲/۱۶٪	-۰/۱۷٪	۶/۰۷٪	۶/۳۹٪	۰/۳۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۵۲٪	۳/۵۹٪	۰/۰۷٪	۱/۷۱٪	۱/۷۸٪	۰/۰۷٪	۴/۹۱٪	۴/۸۸٪	-۰/۰۴٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های خرید در ماه بهمن نسبت به دی با کاهش ۰/۵۰ درصدی به شرکت "فراپردازان آروند امید" تعلق دارد. در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، شرکت "به پرداخت ملت" با افزایش ۰/۴۷ درصدی دارای بیشترین اختلاف سهم تعدادی می‌باشد. بیشترین اختلاف سهم تعدادی در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۰/۷۲ درصدی دارای می‌باشد. سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

همچنین علاوه بر این سه سرویس، در این ماه ۲۸,۱۲۵ عدد تراکنش "درخواست تایید رمز کارت" و ۶,۰۱۰ عدد تراکنش "درخواست چکیده صورتحساب" در شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسین"، "فراپردازان آروند امید"، "فن آوا کارت"، "پرداخت الکترونیک سپهر"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" و "الکترونیک کارت دماوند" ثبت شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

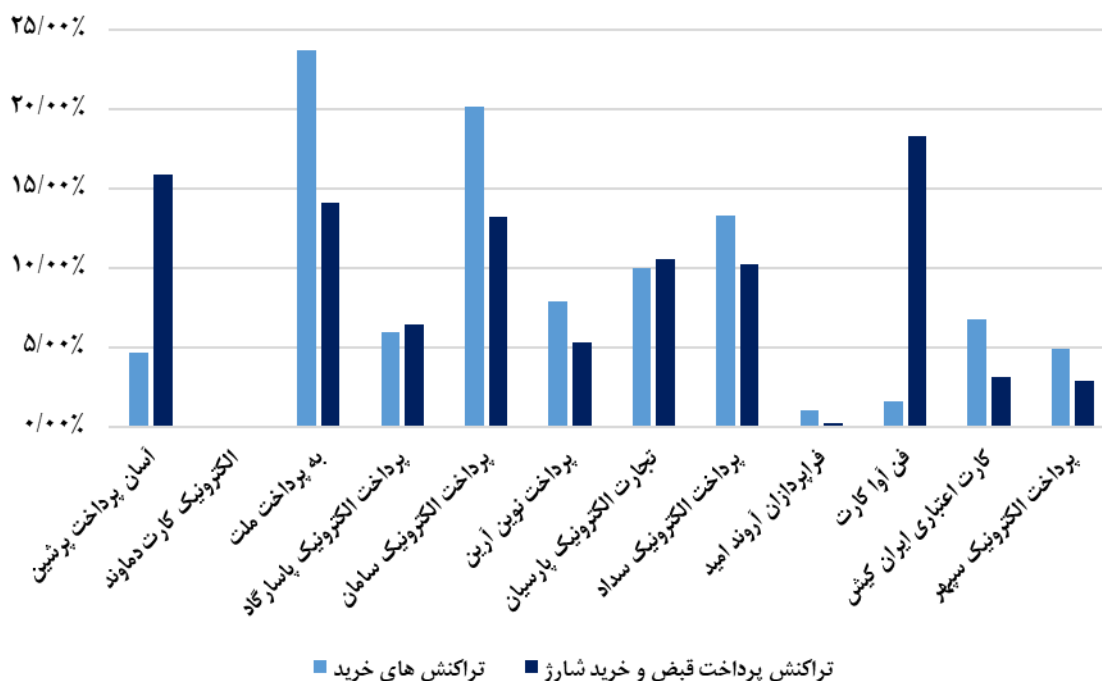
شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۴۰۴

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۴ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در بهمن ماه شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۳/۷۲ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. همچنین شرکت "فن آوا کارت" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ بهمن ماه با سهم مبلغی ۱۸/۲۵ درصدی بیشترین سهم مبلغی این نوع از تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - دی و بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	تراکنش‌های خرید			تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ		
	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۶۲٪	۴/۶۶٪	۰/۰۴٪	۱۶/۱۷٪	۱۵/۸۳٪	-۰/۳۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۹٪	۰/۰۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۳/۹۳٪	۲۳/۷۲٪	-۰/۱۹٪	۱۴/۱۷٪	۱۴/۰۶٪	-۰/۱۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۹۸٪	۵/۹۲٪	-۰/۰۶٪	۶/۸۰٪	۶/۴۴٪	-۰/۳۵٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۵۸٪	۲۰/۱۵٪	-۰/۴۴٪	۱۳/۵۵٪	۱۳/۲۲٪	-۰/۳۴٪
پرداخت نوین آراین	۸/۰۴٪	۷/۹۲٪	-۰/۱۲٪	۵/۲۹٪	۵/۲۶٪	-۰/۰۳٪
تجارت الکترونیک پارسین	۹/۹۵٪	۹/۹۷٪	۰/۰۲٪	۱۰/۹۶٪	۱۰/۵۳٪	-۰/۴۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۲/۸۳٪	۱۳/۳۱٪	۰/۴۸٪	۱۰/۴۸٪	۱۰/۲۳٪	-۰/۲۵٪
فراپدازان آرونید امید	۱/۰۵٪	۱/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۲۵٪	۰/۲۴٪	-۰/۰۱٪
فن آوا کارت	۱/۵۳٪	۱/۵۷٪	۰/۰۴٪	۱۶/۳۳٪	۱۸/۲۵٪	۱/۹۲٪
کارت اعتباری ایران کیش	۶/۵۹٪	۶/۷۵٪	۰/۱۶٪	۳/۳۷٪	۳/۰۹٪	-۰/۲۸٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۴/۸۲٪	۴/۸۹٪	۰/۰۷٪	۲/۶۲٪	۲/۸۴٪	۰/۲۲٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در ماه جاری و دی ماه با ۰/۴۸ درصد افزایش در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز با افزایش ۱/۹۲ درصدی، در شرکت "فن آوا کارت" مشاهده می‌شود.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است

۴-۱-۴ - بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

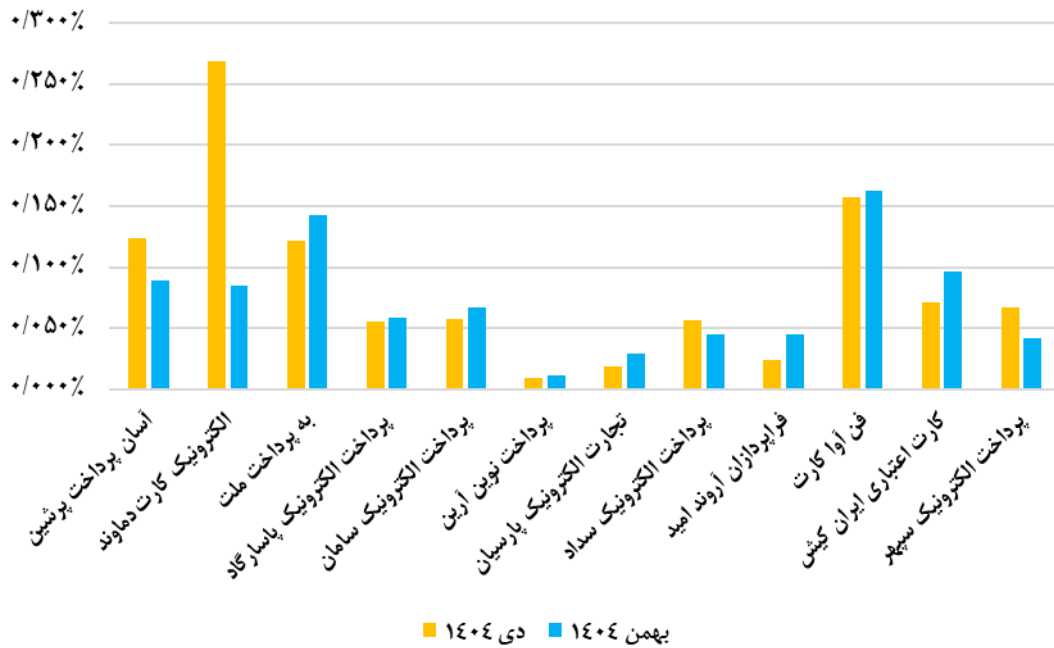
در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۴ را منعکس نموده است.

جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - دی و بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	نسبت خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		
	دی	بهمن	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۰/۱۲۳%	۰/۰۸۹%	-۰/۰۳%
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۶۹%	۰/۰۸۵%	-۰/۱۸%
به پرداخت ملت	۰/۱۲۲%	۰/۱۴۳%	۰/۰۲%
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۰۵۵%	۰/۰۵۹%	۰/۰۰%
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۵۷%	۰/۰۶۷%	۰/۰۱%
پرداخت نوین آراین	۰/۰۰۹%	۰/۰۱۱%	۰/۰۰%
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۱۹%	۰/۰۲۹%	۰/۰۱%
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۵۷%	۰/۰۴۵%	-۰/۰۱%
فراپردازان آروند امید	۰/۰۲۴%	۰/۰۴۵%	۰/۰۲%
فن آوا کارت	۰/۱۵۷%	۰/۱۶۳%	۰/۰۱%
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۰۷۲%	۰/۰۹۷%	۰/۰۳%
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۶۸%	۰/۰۴۲%	-۰/۰۳%

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه بهمن شرکت "پرداخت نوین آراین"، با رقمی برابر با ۰/۰۱۱ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را در میان سایر شرکت‌ها داشته‌است. در مقابل شرکت "فن آوا کارت" با کسب رقم ۰/۱۶۳ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است. اطلاعات این جدول در شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - دی و بهمن ۱۴۰۴

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با رقمی برابر با ۰/۱۸ درصد در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" رخ داده است. همچنین شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با رقم ۰/۰۳ درصد افزایش، بیشترین رشد را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

۴-۱-۵- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرfindahl-

هیرشمن^۱ به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرfindahl-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^۲ شاخص هرfindahl-هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه‌گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هرچه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرfindahl-هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرfindahl-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرfindahl-هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

در جدول ۴-۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای بهمن ماه محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های

^۱ Herfindahl-Hirshman Index

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال- هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	کارتخوان		اینترنتی		کدهای دستوری		موبایلی	
	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
آسان پرداخت پرشین	۱۳	۴	۳۱	۶	۲۸	۶	۹۹	۹,۷۱۰
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت	۳۶۳	۱۹	۲,۰۸۱	۴۶	۲,۲۵۹	۴۸	۰	۰
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۳۱	۶	۳	۲	۰	۰	۰	۰
پرداخت الکترونیک سامان	۴۰۳	۲۰	۶۶۶	۲۵	۴۴۸	۲۱	۰	۰
پرداخت نوین آرین	۱۱۷	۱۱	۸	۳	۰	۰	۰	۰
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۵۰	۱۲	۵۷	۸	۶۱۶	۲۵	۰	۰
پرداخت الکترونیک سداد	۶۲	۸	۴۲	۶	۰	۰	۱	۲
فراپردازان آروند امید	۸۲	۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰
فن آوا کارت	۵	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کارت اعتباری ایران کیش	۳۲	۶	۴	۲	۰	۰	۰	۰
پرداخت الکترونیک سپهر	۱۴	۴	۱۲	۳	۰	۰	۰	۰
شاخص هرفیندال - هیرشمن	۱,۲۷۱		۲,۸۵۳		۳,۳۶۲		۹,۷۱۲	

در بهمن ماه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاه‌های عددی حدود ۱,۲۷۱ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود «۲,۸۵۳»، «۳,۳۶۲» و «۹,۷۱۲» حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف زیاد شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف، شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) تاثیرگذار هستند. شرکت "آسان پرداخت پرشین" تنها شرکت تاثیرگذار در بازار تراکنش‌های موبایلی بوده است. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بهمن ماه نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - دی و بهمن ۱۴۰۴

ابزار پذیرش موبایلی			کدهای دستوری-USSD			ابزار پذیرش اینترنتی			کارتخوان فروشگاهی			HHI
اختلاف	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	اختلاف	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	اختلاف	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	اختلاف	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	
-۱۴	۹,۷۱۲	۹,۷۲۶	۲۲	۲,۳۶۲	۲,۳۳۹	۲۶	۲,۸۵۲	۲,۸۲۷	-۲	۱,۲۷۱	۱,۲۷۴	شاخص H-H

در ماه بهمن شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در دو ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و کدهای دستوری کاهش و در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری افزایش داشته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. کاهش این شاخص نیز بیانگر کاهش تمرکز در شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت دارای سهم بالا و افزایش سهم سایر شرکت‌های بازار است.

۴-۱-۶- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هر یک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای بهمن ۱۴۰۴ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس- بهمن ۱۴۰۴

مانده گیری		پرداخت قبض و خرید شارژ		خرید		نام شرکت
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۷۶	۹	۵۸۵	۲۴	۱۵	۴	آسان پرداخت پرشین
۰	۰	۰	۰	۰	۰	الکترونیک کارت دماوند
۲۵۷	۱۶	۷۷۸	۲۸	۴۳۴	۲۱	به پرداخت ملت
۵۸	۸	۱۴	۴	۲۶	۵	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۳۲۶	۱۸	۲۱۹	۱۵	۴۲۱	۲۱	پرداخت الکترونیک سامان
۱۹۶	۱۴	۲۶	۵	۱۰۱	۱۰	پرداخت نوین آرین
۱۶۶	۱۳	۲۴۷	۱۶	۱۳۹	۱۲	تجارت الکترونیک پارسیان
۵۶	۷	۱۲	۳	۶۱	۸	پرداخت الکترونیک سداد
۱	۱	۰	۰	۸۲	۹	فراپردازان آروند امید
۸	۳	۱	۱	۴	۲	فن آوا کارت
۴۱	۶	۵	۲	۲۸	۵	کارت اعتباری ایران کیش
۲۴	۵	۳	۲	۱۳	۴	پرداخت الکترونیک سپهر
۱,۲۰۹		۱,۸۸۹		۱,۳۲۳		شاخص هرفیندال- هیرشمن

در بهمن ماه شاخص هرفیندال- هیرشمن در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری به ترتیب «۱,۳۲۳»، «۱,۸۸۹» و «۱,۲۰۹» به‌دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این سرویس‌هاست. به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های سرویس‌های مذکور در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. اختلاف میزان شاخص هرفیندال- هیرشمن در ماه بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در دی و بهمن ۱۴۰۴

مانده گیری			پرداخت قبض و خرید شارژ			خرید			HHI
اختلاف	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	اختلاف	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	اختلاف	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	
۳	۱,۲۰۹	۱,۲۰۶	۶	۱,۸۸۹	۱,۸۸۳	-۱	۱,۳۲۳	۱,۳۲۴	شاخص H-H

در ماه بهمن شاخص هرفیندال-هیرشمن در دو سرویس "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" افزایش و یک سرویس "خرید" کاهش داشته است. این تغییرات در هیچ‌یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را نسبت به ماه پیشین تغییر نداده است.

۴-۲- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت‌های کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتخوان‌های فروشگاه‌ی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هر یک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته است.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ی، ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی در دو ماه دی و بهمن ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۱، ذکر شده است. در این ماه شرکت "پرداخت نوین آرین" با کسب سهم بازار ۱۴/۶۳ درصدی به عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ی فعال سیستمی محسوب می‌گردد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز با سهم بازار ۲۵/۷۶ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می‌کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت‌ها با بازتعریف بعضی از کارتخوان‌های فروشگاه‌ی خود به عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار کدهای دستوری (USSD) خود و بر بستر اینترنت می‌نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌کند تا با استفاده از نرم‌افزار این شرکت‌ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند. در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز همانند ماه قبل بخش قابل توجهی از

سهام بازار ابزارهای کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی را با رقمی معادل با ۷۵/۵۹ درصد در اختیار دارد. شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز با سهم بازار ۴۴/۳۸ درصد از بیشترین تعداد ابزار پذیرش موبایلی فعال پشتیبانی می‌کند.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - دی و بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	ابزار کارتخوان فروشگاه			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار کدهای دستوری			ابزار موبایلی	
	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن
آسان پرداخت پرشین	۴۱/۰٪	۴۰/۸٪	-۰/۰۲٪	۱۵/۳۴٪	۱۵/۰۱٪	-۰/۳۳٪	۷۴/۰۱٪	۷۷/۵۹٪	۳/۵۸٪	۴۴/۳۸٪	۴۴/۹۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۷٪	۰/۴۵٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
به پرداخت ملت	۱۳/۸۴٪	۱۳/۸۸٪	+۰/۰۴٪	۱۲/۳۳٪	۱۲/۳۳٪	+۰/۳۵٪	۹/۸۶٪	۷/۸۷٪	-۱/۹۹٪	۰/۰٪	۰/۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۲/۳۹٪	۱۲/۰۲٪	-۰/۳۷٪	۸/۱۴٪	۷/۹۸٪	-۰/۱۶٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۱۹٪	۱۴/۲۳٪	+۰/۰۴٪	۲۵/۴۶٪	۲۵/۷۶٪	+۰/۳۰٪	۸/۲۸٪	۷/۸۹٪	-۰/۳۹٪	۴۶/۸۴٪	۴۶/۱۴٪
پرداخت نوین آریا	۱۴/۳۹٪	۱۴/۶۳٪	+۰/۲۴٪	۰/۲۱٪	۰/۲۳٪	+۰/۰۲٪	۰/۳۴٪	۰/۲۶٪	-۰/۰۸٪	۰/۰٪	۰/۰٪
تجارت الکترونیک پارسیمان	۹/۰۴٪	۹/۰۲٪	-۰/۰۲٪	۱/۳۹٪	۱/۳۸٪	-۰/۰۱٪	۶/۱۱٪	۵/۳۰٪	-۰/۸۱٪	۰/۶۳٪	۰/۶۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۲۳٪	۷/۲۳٪	۰/۰٪	۲/۴۸٪	۲/۳۹٪	-۰/۰۹٪	۰/۶۲٪	۰/۶۷٪	+۰/۰۵٪	۱۱/۸۰٪	۶/۹۶٪
فرابرداران آروند امید	۲/۶۵٪	۲/۶۵٪	۰/۰٪	۰/۳۳٪	۰/۳۳٪	۰/۰٪	۰/۲۱٪	۰/۲۳٪	+۰/۰۲٪	۱/۶۹٪	۰/۶۳٪
فن آوا کارت	۶/۲۵٪	۶/۵۱٪	+۰/۲۷٪	۰/۱۲٪	۰/۱۳٪	+۰/۰۱٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۵۹٪	۸/۴۲٪	-۰/۱۷٪	۱۱/۶۵٪	۱۱/۴۸٪	-۰/۱۷٪	۰/۵۰٪	۰/۳٪	-۰/۴۸٪	۰/۰٪	۰/۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۹۱٪	۶/۹۰٪	-۰/۰۱٪	۲۲/۰۱٪	۲۱/۹۹٪	-۰/۰۲٪	۰/۱۴٪	۰/۱۳٪	-۰/۰۱٪	۰/۰٪	۰/۰٪

در سهم تعداد ابزار فعال کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، بیشترین اختلاف با ۰/۲۷ درصد کاهش به شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" اختصاص دارد. در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم در شرکت "به پرداخت ملت" با افزایش ۰/۳۵ درصدی مشاهده می‌شود. در سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" با افزایش ۳/۵۸ درصدی دارای بیشترین اختلاف نسبت به ماه گذشته است. در ابزار پذیرش موبایلی بالاترین تغییر سهم در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کاهش ۵/۲۶ درصدی مشاهده می‌شود.

سهم هریک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی تراکنش‌دار^۱ در دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار با کسب ۱۵/۲۶ درصد بالاترین سهم را در اختیار دارد. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم ۳۵/۱۷ درصدی

^۱ به واژه نامه رجوع شود

بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار اینترنتی را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۵۴/۸۶ درصد بیشترین سهم بازار ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار کدهای دستوری (USSD) را نیز در دست دارد. در این ماه شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب سهم ۷۷ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار موبایلی را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار -دی و بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	کارتهای فروشگاهی			اینترنتی			کدهای دستوری - USSD			موبایلی	
	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن	تغییر	دی	بهمن
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۱٪	۴/۰۷٪	-۰/۰۴٪	۷/۴۲٪	۶/۰۷٪	-۱/۳۵٪	۷/۵۰٪	۵/۱۴٪	-۲/۳۶٪	۸۷/۳۴٪	۷۷/۰۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۱٪	۰/۳۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۵/۲۰٪	۱۵/۲۶٪	۰/۰۶٪	۲۰/۸۱٪	۲۱/۵۵٪	۰/۷۴٪	۲۲/۵۰٪	۲۵/۱۴٪	۲/۶۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۳۳٪	۷/۳۱٪	-۰/۰۲٪	۲/۸۷٪	۲/۸۵٪	-۰/۰۲٪	۲/۵۰٪	۲/۲۹٪	-۰/۲۱٪	۱۱/۳۹٪	۱۸/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۱/۴۶٪	۱۱/۶۰٪	+۰/۱۴٪	۵/۶۵٪	۴/۶۴٪	-۱/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۸۸٪	۱۴/۸۵٪	-۰/۰۳٪	۳۳/۷۶٪	۳۵/۱۷٪	۰/۴۱٪	۵۳/۷۵٪	۵۴/۸۶٪	۱/۱۱٪	۱/۳۷٪	۱/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۴۹٪	۶/۴۳٪	-۰/۰۶٪	۱۶/۸۰٪	۱۶/۶۸٪	-۰/۱۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آریا	۱۵/۱۳٪	۱۵/۱۵٪	۰/۰۲٪	۰/۳۷٪	۰/۳۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۰۷٪	۹/۰۵٪	-۰/۰۲٪	۲/۴۱٪	۲/۴۳٪	۰/۰۲٪	۱۲/۵۰٪	۱۱/۴۳٪	-۱/۰۷٪	۰/۰۰٪	۱/۰۰٪
فراپردازان آروند امید	۲/۴۸٪	۲/۴۶٪	-۰/۰۲٪	۰/۱۷٪	۰/۱۶٪	-۰/۰۱٪	۱۲/۲۵٪	۰/۵۷٪	-۰/۶۸٪	۰/۰۰٪	۲/۰۰٪
فن آوا کارت	۴/۹۷٪	۵/۱۷٪	+۰/۲۰٪	۰/۳۹٪	۰/۳۲٪	-۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۴۴٪	۸/۴۹٪	۰/۰۵٪	۸/۴۴٪	۹/۷۷٪	۱/۳۳٪	۰/۰۰٪	۰/۵۷٪	۰/۵۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

در سهم تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار، شرکت "فن آوا کارت" با افزایش ۰/۲۰ درصدی، بیشترین اختلاف را داشته است. در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۱/۳۵ درصدی بالاترین تفاضل را داشته است. سهم بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش‌دار نیز شرکت "به پرداخت ملت" با افزایش ۲/۶۴ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. همچنین در سهم بازار ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۱۰/۳۴ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد.

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزار کارتخوان های فروشگاه

کارتخوان فروشگاه‌ها به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^۱ تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌ها دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاه‌های شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاه‌ها در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های

کارتخوان فروشگاه‌ها در استان‌های کشور

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌های کشور در بهمن ماه در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. در مجموع شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارس‌پول" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تقریباً در اکثر استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها پشتیبانی می‌نمایند.

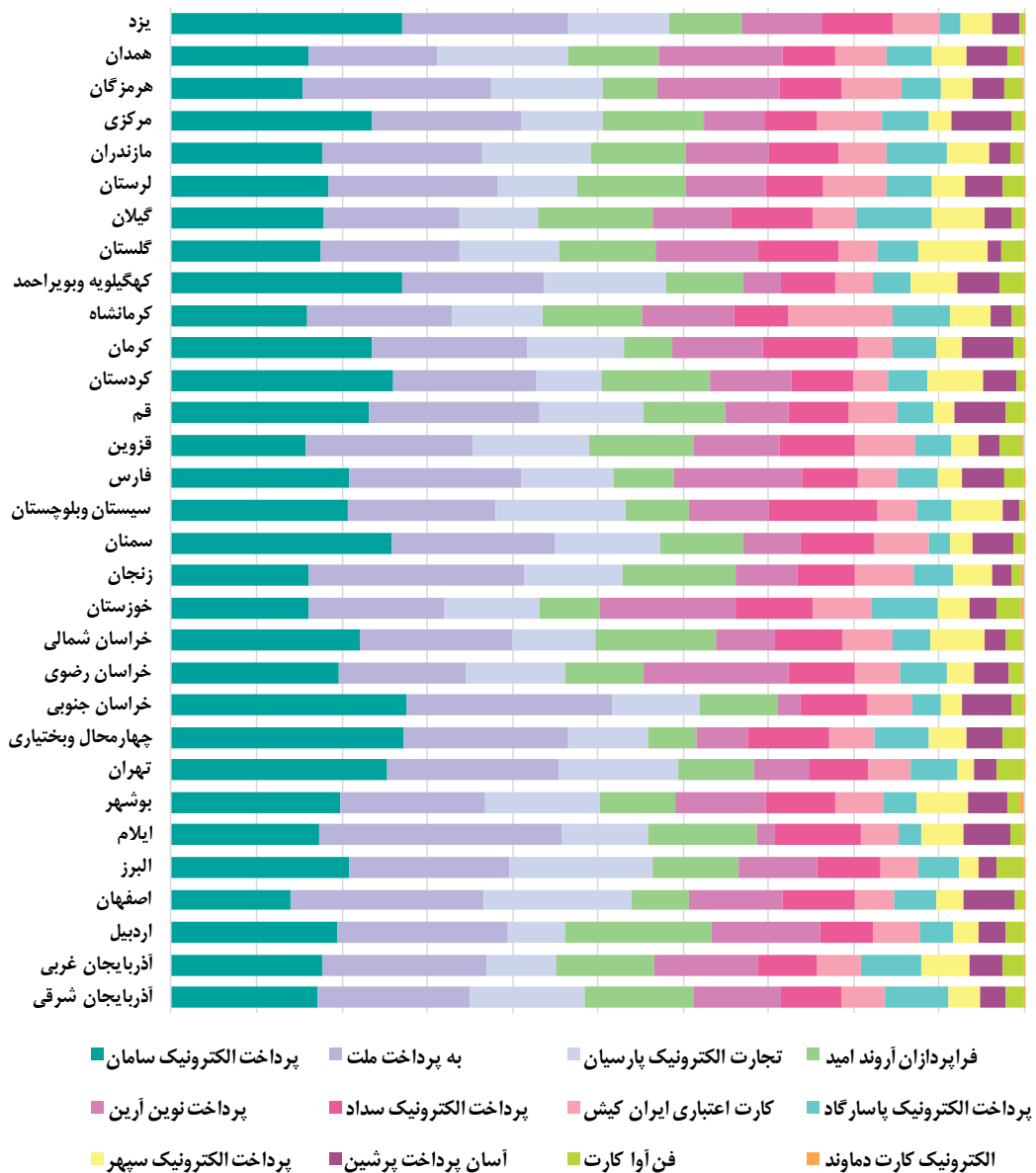
^۱ سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در بهمن ماه نزدیک به ۹۱ درصد بوده که حدود ۷۴ درصد مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تفکیک استان - بهمن ۱۴۰۴

نام استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریب	تجارت الکترونیک پارسین	فراپردازان آروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۳/۱۰٪	۰/۰۷٪	۱۸/۰۰٪	۷/۳۲٪	۱۷/۱۴٪	۳/۷۱٪	۷/۰۱٪	۱۰/۴۵٪	۱۲/۰۳٪	۱۲/۳۵٪	۲/۴۱٪	۵/۴۱٪
آذربایجان غربی	۳/۸۵٪	۰/۰۶٪	۱۹/۱۰٪	۷/۰۳٪	۱۷/۶۰٪	۵/۵۸٪	۶/۹۵٪	۱۲/۵۷٪	۸/۰۵٪	۱۰/۹۵٪	۲/۸۴٪	۵/۴۳٪
اردبیل	۳/۳۲٪	۰/۱۴٪	۲۰/۴۵٪	۳/۸۰٪	۱۹/۵۱٪	۳/۰۰٪	۶/۳۹٪	۱۲/۷۹٪	۶/۶۳٪	۱۶/۲۸٪	۲/۰۷٪	۵/۶۴٪
اصفهان	۶/۱۲٪	۰/۰۷٪	۲۲/۷۷٪	۴/۸۶٪	۱۳/۹۶٪	۳/۲۴٪	۸/۶۶٪	۱۱/۰۸٪	۱۷/۱۰٪	۶/۴۰٪	۱/۰۳٪	۴/۷۱٪
البرز	۲/۰۳٪	۰/۰۹٪	۱۹/۰۲٪	۴/۷۳٪	۲۰/۶۳٪	۲/۴۳٪	۷/۵۳٪	۹/۳۸٪	۱۶/۷۹٪	۹/۴۱٪	۳/۳۹٪	۴/۵۹٪
ایلام	۵/۳۹٪	۰/۰۳٪	۲۸/۵۱٪	۲/۷۵٪	۱۷/۵۴٪	۴/۹۸٪	۹/۸۹٪	۲/۱۹٪	۱۰/۰۷٪	۱۲/۲۸٪	۱/۶۶٪	۴/۷۱٪
بوشهر	۴/۴۳٪	۰/۵۹٪	۱۷/۳۵٪	۳/۸۵٪	۱۹/۸۹٪	۶/۱۷٪	۸/۰۳٪	۱۰/۶۸٪	۱۳/۲۶٪	۸/۳۹٪	۱/۶۶٪	۵/۸۰٪
تهران	۲/۶۵٪	۰/۱۱٪	۲۰/۵۵٪	۵/۷۴٪	۲۴/۸۴٪	۱/۹۸٪	۷/۱۳٪	۶/۷۱٪	۱۳/۶۸٪	۸/۳۵٪	۳/۲۹٪	۴/۹۷٪
چهارمحال و بختیاری	۴/۳۳٪	۰/۰۸٪	۱۹/۸۵٪	۶/۱۳٪	۲۶/۷۶٪	۴/۴۶٪	۹/۷۵٪	۶/۱۰٪	۹/۱۰٪	۵/۵۹٪	۲/۴۸٪	۵/۳۸٪
خراسان جنوبی	۵/۹۳٪	۰/۰۸٪	۲۴/۵۴٪	۳/۲۶٪	۲۷/۲۳٪	۲/۴۶٪	۷/۸۵٪	۲/۶۵٪	۹/۶۵٪	۹/۴۳٪	۱/۴۱٪	۵/۵۲٪
خراسان رضوی	۴/۰۷٪	۰/۲۳٪	۱۵/۰۶٪	۵/۴۳٪	۱۹/۶۰٪	۳/۱۳٪	۷/۷۵٪	۱۷/۰۳٪	۱۱/۶۲٪	۸/۸۹٪	۱/۷۱٪	۵/۴۹٪
خراسان شمالی	۲/۴۰٪	۰/۱۹٪	۱۷/۷۷٪	۴/۴۲٪	۲۱/۹۸٪	۶/۳۴٪	۷/۷۹٪	۷/۳۶٪	۹/۵۷٪	۱۳/۸۱٪	۲/۱۳٪	۶/۲۵٪
خوزستان	۳/۲۶٪	۰/۳۷٪	۱۶/۲۹٪	۷/۷۶٪	۱۵/۹۱٪	۳/۵۸٪	۹/۰۵٪	۱۶/۰۳٪	۱۰/۹۹٪	۶/۷۳٪	۲/۹۳٪	۷/۱۰٪
زنجان	۲/۳۷٪	۰/۳۸٪	۲۵/۶۲٪	۴/۵۹٪	۱۶/۲۹٪	۴/۴۶٪	۶/۹۱٪	۷/۴۱٪	۱۱/۰۴٪	۱۲/۶۰٪	۱/۱۵٪	۷/۱۸٪
سمنان	۴/۷۸٪	۰/۰۳٪	۱۹/۱۳٪	۲/۳۸٪	۲۵/۴۸٪	۲/۸۳٪	۸/۶۵٪	۷/۰۳٪	۱۲/۶۳٪	۹/۲۴٪	۱/۲۳٪	۶/۶۳٪
سیستان و بلوچستان	۱/۹۲٪	۰/۰۴٪	۱۷/۷۱٪	۳/۹۴٪	۲۰/۸۱٪	۶/۰۲٪	۱۲/۵۰٪	۹/۵۷٪	۱۴/۸۰٪	۷/۳۷٪	۰/۴۹٪	۴/۸۳٪
فارس	۵/۰۳٪	۰/۰۸٪	۲۰/۹۳٪	۴/۷۸٪	۱۹/۸۹٪	۲/۸۱٪	۶/۴۷٪	۱۵/۳۷٪	۱۰/۸۰٪	۶/۷۷٪	۲/۳۱٪	۴/۷۶٪
قزوین	۲/۵۸٪	۰/۲۱٪	۱۹/۹۶٪	۴/۲۸٪	۱۵/۶۳٪	۳/۱۱٪	۸/۹۸٪	۱۰/۲۹٪	۱۳/۵۱٪	۱۱/۶۲٪	۲/۶۱٪	۷/۲۲٪
قم	۵/۹۸٪	۰/۰۱٪	۲۰/۱۶٪	۴/۲۶٪	۲۳/۲۳٪	۲/۳۶٪	۷/۱۷٪	۷/۶۰٪	۱۱/۹۴٪	۹/۰۵٪	۲/۲۸٪	۵/۹۶٪
کردستان	۳/۸۱٪	۰/۰۴٪	۱۶/۸۸٪	۴/۷۰٪	۲۵/۸۳٪	۶/۷۳٪	۷/۳۱٪	۱۰/۱۸٪	۷/۵۱٪	۱۱/۶۰٪	۱/۰۳٪	۴/۴۱٪
کرمان	۵/۸۱٪	۰/۰۳٪	۱۸/۵۵٪	۴/۹۲٪	۲۳/۴۴٪	۳/۰۹٪	۱۰/۹۵٪	۱۰/۸۰٪	۱۱/۲۵٪	۵/۶۱٪	۱/۴۰٪	۴/۱۵٪
کرمانشاه	۲/۵۱٪	۰/۰۲٪	۱۷/۱۳٪	۶/۷۰٪	۱۶/۰۷٪	۴/۹۴٪	۶/۲۵٪	۱۰/۸۳٪	۱۰/۳۸٪	۱۱/۱۰٪	۱/۴۳٪	۱۲/۶۷٪
کهگیلویه و بویراحمد	۴/۹۴٪	۰/۰۴٪	۱۶/۶۶٪	۴/۴۹٪	۲۷/۲۳٪	۵/۴۸٪	۶/۲۹٪	۴/۳۳٪	۱۴/۳۴٪	۸/۷۲٪	۲/۸۷٪	۴/۶۱٪
گلستان	۱/۶۳٪	۰/۱۳٪	۱۶/۷۶٪	۴/۶۶٪	۱۷/۳۶٪	۸/۰۴٪	۹/۲۷٪	۱۲/۱۱٪	۱۱/۴۶٪	۱۱/۲۹٪	۲/۶۸٪	۴/۶۱٪
گیلان	۳/۳۶٪	۰/۱۱٪	۱۶/۱۹٪	۸/۸۲٪	۱۸/۱۳٪	۶/۳۰٪	۹/۵۹٪	۹/۵۳٪	۸/۸۶٪	۱۲/۳۸٪	۱/۴۱٪	۵/۳۴٪
لرستان	۴/۳۹٪	۰/۰۱٪	۲۰/۱۳٪	۵/۲۰٪	۱۸/۱۳٪	۳/۸۹٪	۶/۶۹٪	۹/۷۶٪	۹/۲۷٪	۱۲/۲۸٪	۲/۵۳٪	۷/۷۲٪
مازندران	۲/۴۸٪	۰/۲۶٪	۱۸/۹۶٪	۶/۹۸٪	۱۷/۶۰٪	۵/۰۳٪	۸/۰۱٪	۹/۹۶٪	۱۲/۵۵٪	۱۰/۶۹٪	۱/۴۸٪	۶/۰۳٪
مرکزی	۷/۰۸٪	۰/۰۳٪	۱۷/۸۸٪	۵/۴۵٪	۲۳/۲۴٪	۲/۶۹٪	۶/۱۴٪	۷/۲۹٪	۹/۵۸٪	۱۱/۳۲٪	۱/۴۸٪	۷/۸۳٪
هرمزگان	۳/۴۴٪	۰/۱۵٪	۲۲/۶۱٪	۴/۵۳٪	۱۵/۳۹٪	۳/۷۵٪	۷/۰۸٪	۱۴/۴۴٪	۱۳/۰۰٪	۵/۹۵٪	۲/۳۱٪	۷/۳۷٪
همدان	۴/۵۳٪	۰/۴۳٪	۱۴/۹۹٪	۵/۴۰٪	۱۵/۸۵٪	۴/۰۳٪	۶/۲۶٪	۱۴/۸۲٪	۱۵/۵۷٪	۱۰/۰۶٪	۱/۸۵٪	۶/۲۲٪
یزد	۳/۱۰٪	۰/۰۶٪	۱۹/۸۵٪	۲/۶۰٪	۲۶/۶۸٪	۳/۸۱٪	۸/۲۲٪	۹/۵۳٪	۱۱/۷۸٪	۸/۱۴٪	۰/۶۰٪	۵/۶۴٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تفکیک استان‌های کشور برای بهمن ماه ۱۴۰۴ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها- بهمن ۱۴۰۴

۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP

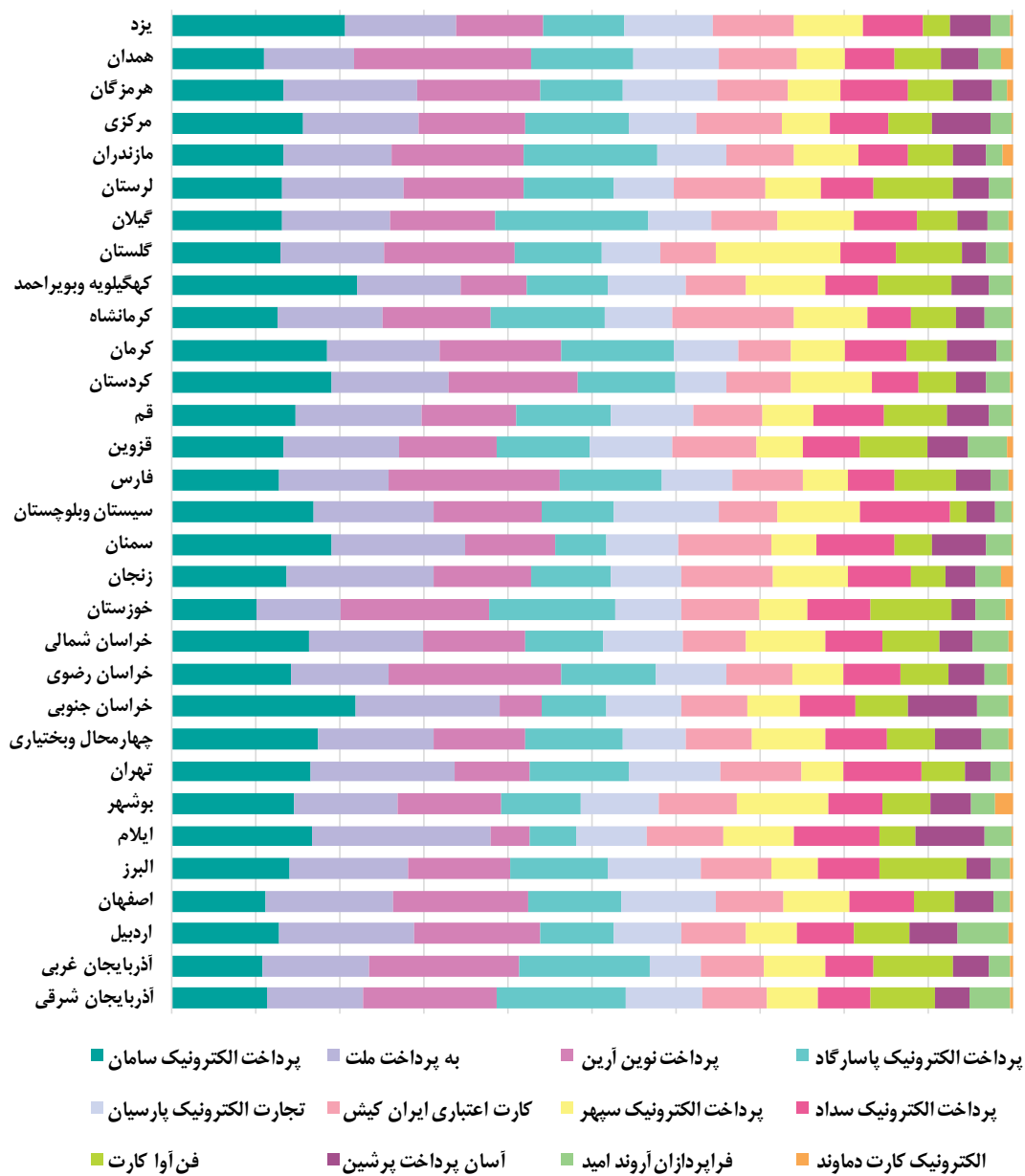
گزارش اقتصادی شاپرک

از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای بهمن ماه نشان می‌دهد. شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت نوین آراین" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - بهمن ۱۴۰۴

نام استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسپان	فراپردازان آروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۴/۰۹٪	۰/۲۲٪	۱۱/۵۳٪	۱۴/۹۸٪	۱۱/۴۶٪	۶/۱۱٪	۶/۲۶٪	۱۶/۱۰٪	۹/۲۷٪	۴/۷۰٪	۷/۹۸٪	۷/۳۰٪
آذربایجان غربی	۴/۱۹٪	۰/۱۸٪	۱۲/۴۸٪	۱۵/۴۰٪	۱۰/۸۸٪	۷/۳۱٪	۵/۶۷٪	۱۸/۰۹٪	۵/۹۰٪	۲/۵۷٪	۹/۹۴٪	۷/۳۹٪
اردبیل	۵/۷۲٪	۰/۴۸٪	۱۶/۳۵٪	۸/۳۵٪	۱۲/۹۶٪	۶/۰۸٪	۶/۸۱٪	۱۵/۲۴٪	۷/۸۸٪	۵/۷۳٪	۶/۸۰٪	۷/۶۱٪
اصفهان	۴/۶۴٪	۰/۲۹٪	۱۵/۲۴٪	۱۰/۵۷٪	۱۱/۲۵٪	۷/۸۷٪	۷/۶۳٪	۱۶/۴۴٪	۱۱/۲۹٪	۱/۹۶٪	۴/۹۴٪	۷/۸۸٪
البرز	۲/۷۷٪	۰/۳۳٪	۱۳/۹۵٪	۱۱/۴۷٪	۱۴/۲۱٪	۵/۴۸٪	۷/۲۷٪	۱۲/۲۱٪	۱۰/۹۵٪	۲/۲۲٪	۱۰/۹۸٪	۸/۱۷٪
ایلام	۸/۰۰٪	۰/۰۷٪	۲۱/۲۷٪	۵/۵۳٪	۱۶/۵۶٪	۸/۳۶٪	۱۰/۰۵٪	۴/۸۱٪	۸/۶۵٪	۳/۳۹٪	۴/۳۱٪	۹/۰۰٪
بوشهر	۴/۸۲٪	۲/۰۱٪	۱۲/۵۱٪	۹/۱۹٪	۱۴/۶۰٪	۱۰/۷۳٪	۶/۴۱٪	۱۲/۴۵٪	۹/۴۴٪	۲/۷۸٪	۶/۰۶٪	۹/۰۲٪
تهران	۳/۱۳٪	۰/۳۳٪	۱۷/۲۸٪	۱۱/۵۸٪	۱۶/۵۶٪	۴/۹۷٪	۹/۵۵٪	۹/۰۴٪	۱۰/۸۱٪	۲/۲۲٪	۵/۳۱٪	۹/۲۲٪
چهارمحال و بختیاری	۵/۵۹٪	۰/۳۶٪	۱۳/۶۸٪	۱۱/۴۴٪	۱۷/۵۷٪	۸/۷۱٪	۷/۱۹٪	۱۱/۰۳٪	۷/۳۵٪	۳/۲۶٪	۶/۰۵٪	۷/۷۸٪
خراسان جنوبی	۸/۱۰٪	۰/۴۹٪	۱۷/۱۰٪	۷/۶۴٪	۲۲/۰۷٪	۶/۲۲٪	۶/۶۰٪	۴/۹۰٪	۸/۸۱٪	۳/۶۴٪	۶/۵۲٪	۷/۹۱٪
خراسان رضوی	۴/۳۶٪	۰/۵۵٪	۱۱/۶۶٪	۱۱/۰۸٪	۱۴/۰۹٪	۶/۱۴٪	۶/۶۱٪	۲۰/۶۸٪	۸/۳۶٪	۲/۶۷٪	۶/۰۲٪	۷/۷۶٪
خراسان شمالی	۳/۸۷٪	۰/۴۲٪	۱۳/۱۱٪	۹/۵۷٪	۱۶/۲۶٪	۹/۳۰٪	۶/۶۴٪	۱۲/۳۹٪	۹/۵۶٪	۴/۱۶٪	۷/۰۸٪	۷/۶۴٪
خوزستان	۲/۹۳٪	۰/۸۱٪	۱۰/۲۴٪	۱۴/۳۸٪	۱۰/۱۶٪	۵/۷۹٪	۷/۳۵٪	۱۸/۱۵٪	۷/۷۳٪	۳/۳۸٪	۱۰/۱۷٪	۸/۹۱٪
زنجان	۳/۷۰٪	۱/۴۰٪	۱۷/۵۳٪	۹/۲۰٪	۱۳/۷۷٪	۸/۷۵٪	۷/۴۴٪	۱۱/۸۶٪	۸/۳۰٪	۲/۹۹٪	۴/۲۴٪	۱۰/۸۲٪
سمنان	۶/۳۱٪	۰/۱۱٪	۱۵/۶۴٪	۶/۰۷٪	۱۹/۲۴٪	۵/۴۱٪	۹/۱۳٪	۱۰/۸۵٪	۸/۷۴٪	۳/۰۶٪	۴/۵۸٪	۱۰/۸۶٪
سیستان و بلوچستان	۳/۱۷٪	۰/۰۹٪	۱۴/۳۱٪	۸/۱۳٪	۱۷/۰۰٪	۹/۸۰٪	۱۰/۳۶٪	۱۳/۲۶٪	۱۳/۶۴٪	۲/۰۱٪	۲/۳۱٪	۶/۹۳٪
فارس	۴/۰۹٪	۰/۴۹٪	۱۳/۳۴٪	۱۱/۸۴٪	۱۲/۷۶٪	۵/۳۲٪	۵/۵۰٪	۲۰/۵۱٪	۸/۳۰٪	۱/۹۶٪	۷/۶۸٪	۸/۲۲٪
قزوین	۴/۶۹٪	۰/۶۴٪	۱۳/۵۹٪	۱۰/۷۴٪	۱۳/۳۸٪	۵/۴۲٪	۶/۸۲٪	۱۱/۹۲٪	۹/۶۵٪	۴/۶۹٪	۸/۲۵٪	۱۰/۲۱٪
قم	۵/۰۱٪	۰/۰۵٪	۱۴/۹۷٪	۱۰/۹۰٪	۱۴/۷۳٪	۶/۱۸٪	۸/۳۲٪	۱۱/۵۵٪	۹/۵۶٪	۲/۷۲٪	۷/۷۱٪	۸/۳۰٪
کردستان	۳/۴۵٪	۰/۲۶٪	۱۳/۹۷٪	۱۱/۲۵٪	۱۹/۰۷٪	۹/۷۵٪	۵/۴۹٪	۱۵/۶۳٪	۶/۰۲٪	۲/۹۷٪	۴/۸۴٪	۷/۳۰٪
کرمان	۵/۹۰٪	۰/۱۳٪	۱۳/۳۴٪	۱۲/۸۱٪	۱۸/۵۷٪	۶/۳۸٪	۷/۱۱٪	۱۴/۹۹٪	۷/۵۵٪	۱/۷۴٪	۵/۰۸٪	۶/۴۲٪
کرمانشاه	۳/۳۳٪	۰/۰۹٪	۱۲/۵۶٪	۱۳/۲۵٪	۱۲/۷۱٪	۸/۹۲٪	۵/۱۱٪	۱۳/۲۵٪	۸/۱۸٪	۳/۲۱٪	۵/۴۲٪	۱۳/۹۶٪
کهگیلویه و بویراحمد	۴/۴۵٪	۰/۰۶٪	۱۲/۱۲٪	۹/۳۹٪	۲۱/۹۷٪	۹/۴۳٪	۶/۲۹٪	۷/۹۸٪	۹/۳۴٪	۲/۶۶٪	۹/۰۰٪	۷/۳۰٪
گلستان	۲/۸۱٪	۰/۴۷٪	۱۲/۲۰٪	۱۰/۱۵٪	۱۲/۹۱٪	۱۴/۶۸٪	۶/۴۹٪	۱۵/۶۶٪	۷/۱۷٪	۲/۶۳٪	۸/۲۹٪	۶/۵۴٪
گیلان	۳/۷۵٪	۰/۳۹٪	۱۲/۹۵٪	۱۷/۸۸٪	۱۳/۱۷٪	۹/۱۶٪	۷/۴۲٪	۱۲/۸۱٪	۷/۳۶٪	۲/۴۷٪	۴/۹۴٪	۷/۷۲٪
لرستان	۴/۱۷٪	۰/۰۴٪	۱۴/۵۶٪	۱۰/۲۸٪	۱۲/۹۵٪	۶/۶۶٪	۶/۱۶٪	۱۴/۷۹٪	۷/۳۱٪	۲/۷۸٪	۹/۷۸٪	۱۰/۵۱٪
مازندران	۳/۸۸٪	۱/۰۶٪	۱۲/۷۲٪	۱۵/۴۱٪	۱۳/۴۳٪	۷/۷۰٪	۵/۸۴٪	۱۵/۸۶٪	۸/۲۴٪	۱/۹۸٪	۵/۷۰٪	۸/۱۸٪
مرکزی	۶/۸۳٪	۰/۱۲٪	۱۳/۸۲٪	۱۲/۶۰٪	۱۵/۴۸٪	۵/۷۰٪	۶/۷۸٪	۱۲/۷۱٪	۷/۹۰٪	۲/۴۴٪	۵/۵۴٪	۱۰/۰۷٪
هرمزگان	۴/۶۰٪	۰/۶۰٪	۱۶/۰۷٪	۹/۷۵٪	۱۳/۲۶٪	۶/۱۵٪	۸/۰۱٪	۱۴/۷۴٪	۱۱/۱۴٪	۱/۷۰٪	۵/۴۸٪	۸/۵۰٪
همدان	۴/۴۹٪	۱/۲۴٪	۱۰/۷۲٪	۱۱/۹۳٪	۱۰/۹۵٪	۵/۶۶٪	۵/۸۹٪	۲۱/۵۶٪	۱۰/۱۵٪	۲/۶۶٪	۵/۷۵٪	۹/۰۰٪
یزد	۴/۶۹٪	۰/۳۴٪	۱۳/۲۳٪	۹/۴۸٪	۲۰/۵۷٪	۸/۱۸٪	۷/۰۶٪	۱۰/۶۳٪	۱۰/۳۹٪	۲/۲۷٪	۳/۴۸٪	۹/۶۵٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره بهمن ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد.

شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان- بهمن ۱۴۰۴

۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است^۱. عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جایابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در بهمن ماه محاسبه شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت - دی و بهمن ۱۴۰۴

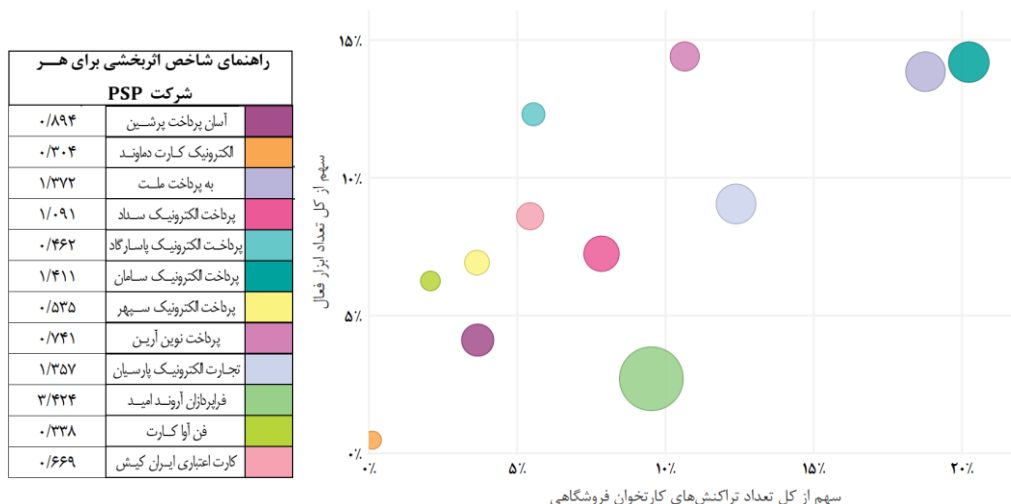
نام شرکت	کارتخوان فروشگاه‌های		اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌های	
	سهم از تعداد	سهم از تعداد ابزار فعال	دی	بهمن
آسان پرداخت پرشین	۳/۶۵٪	۴/۰۸٪	۰/۸۹۸	۰/۸۹۴
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۴٪	۰/۴۵٪	۰/۲۷۶	۰/۳۰۴
به پرداخت ملت	۱۹/۰۵٪	۱۳/۸۸٪	۱/۳۵۷	۱/۳۷۲
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۸۷٪	۷/۲۲٪	۱/۰۸۵	۱/۰۹۱
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۵۶٪	۱۲/۰۲٪	۰/۴۵۲	۰/۴۶۲
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۰۷٪	۱۴/۲۳٪	۱/۴۲۷	۱/۴۱۱
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۶۹٪	۶/۹۰٪	۰/۵۲۹	۰/۵۳۵
پرداخت نوین آرین	۱۰/۸۳٪	۱۴/۶۳٪	۰/۷۴۱	۰/۷۴۱
تجارت الکترونیک پارسین	۱۲/۲۴٪	۹/۰۲٪	۱/۳۷۱	۱/۳۵۷
فراپردازان آروند امید	۹/۰۸٪	۲/۶۵٪	۳/۵۳۶	۳/۴۲۴
فن آوا کارت	۲/۲۰٪	۶/۵۱٪	۰/۳۳۴	۰/۳۳۸
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۶۳٪	۸/۴۲٪	۰/۶۳۴	۰/۶۶۹

در بهمن ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسین" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی در بهمن ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شرکت "فراپردازان آروند امید" با ۰/۱۱ واحد کاهش گزارش می‌شود. این امر به دلیل افزایش سهم تعداد تراکنش‌ها و کاهش تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آن ارزیابی می‌شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آن‌ها، شاخص مذکور در هر یک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

شکل ۴-۱۰، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP را برای دوره بهمن ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتهخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP- بهمن ۱۴۰۴

اثربخشی هر یک از شرکت‌ها در کل کارتهخوان‌های فروشگاه‌های در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار^۱ در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌های هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

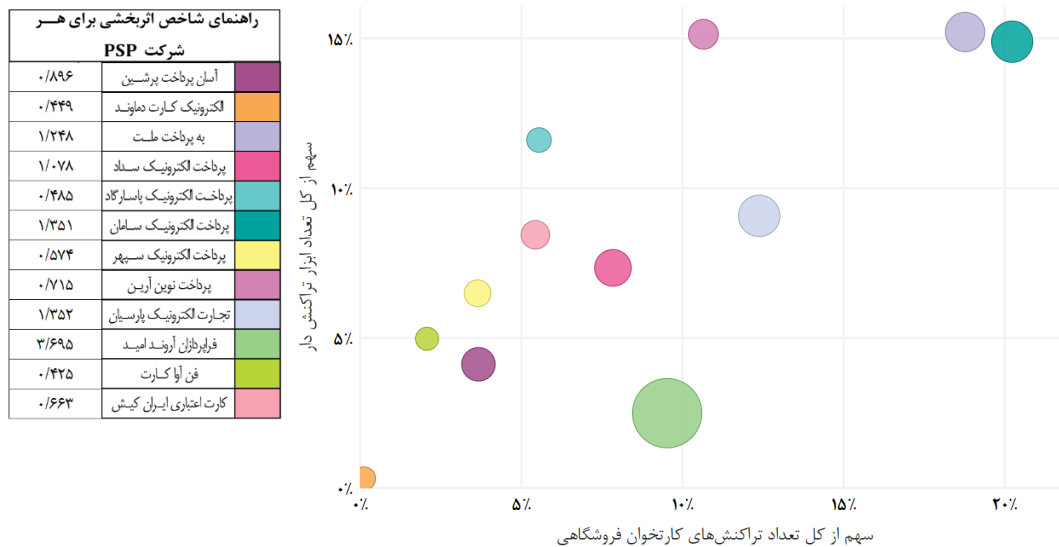
جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌ها تراکنش‌دار در بهمن ماه محاسبه و ارائه می‌نماید.

جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش‌دار هر شرکت - دی و بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	کارتخوان فروشگاه‌ها		اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها	
	سهم از تعداد	سهم از تعداد ابزار فعال	دی	بهمن
آسان پرداخت پرشین	۳/۶۵٪	۴/۰۷٪	-/۸۹۴	-/۸۹۶
الکترونیک کارت دماوند	-/۱۴٪	-/۳۱٪	-/۴۲۰	-/۴۴۹
به پرداخت ملت	۱۹/۰۵٪	۱۵/۳۶٪	۱/۲۳۵	۱/۲۴۸
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۸۷٪	۷/۳۱٪	۱/۰۷۱	۱/۰۷۸
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۵۶٪	۱۱/۴۶٪	-/۴۷۹	-/۴۸۵
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۰۷٪	۱۴/۸۵٪	۱/۳۶۰	۱/۳۵۱
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۶۹٪	۶/۴۳٪	-/۵۶۳	-/۵۷۴
پرداخت نوین آراین	۱۰/۸۳٪	۱۵/۱۵٪	-/۷۰۵	-/۷۱۵
تجارت الکترونیک پارسین	۱۲/۲۴٪	۹/۰۵٪	۱/۳۶۶	۱/۳۵۲
فراپردازان آروند امید	۹/۰۸٪	۲/۴۶٪	۳/۸۴۸	۳/۶۹۵
فن آوا کارت	۲/۲۰٪	۵/۱۷٪	-/۴۱۹	-/۴۲۵
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۶۳٪	۸/۴۹٪	-/۶۴۶	-/۶۶۳

در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش‌دار همانند ماه گذشته شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "تجارت الکترونیک پارسین"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سداد" به عددی بالاتر از یک دست یافته‌اند. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها تراکنش‌دار نیز در شرکت "فراپردازان آروند امید" با کاهش ۰/۱۵ واحدی مشاهده می‌شود. چرا که سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها افزایش داشته است.

دستیابی به عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش‌دار، بدین معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌های تراکنش‌دار بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های تراکنش‌دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌ها این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. عملکرد مختلف هر یک از شرکت‌های PSP در کسب سهم بازار تراکنش‌ها و کارتخوان‌های تراکنش‌دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضاً با افزایش و یا کاهش مواجه شود.

شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP - بهمن ۱۴۰۴

شکل ۴-۱۱، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP را بر اساس نام اختصاری برای دوره بهمن ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

۴-۳-۴ - شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر

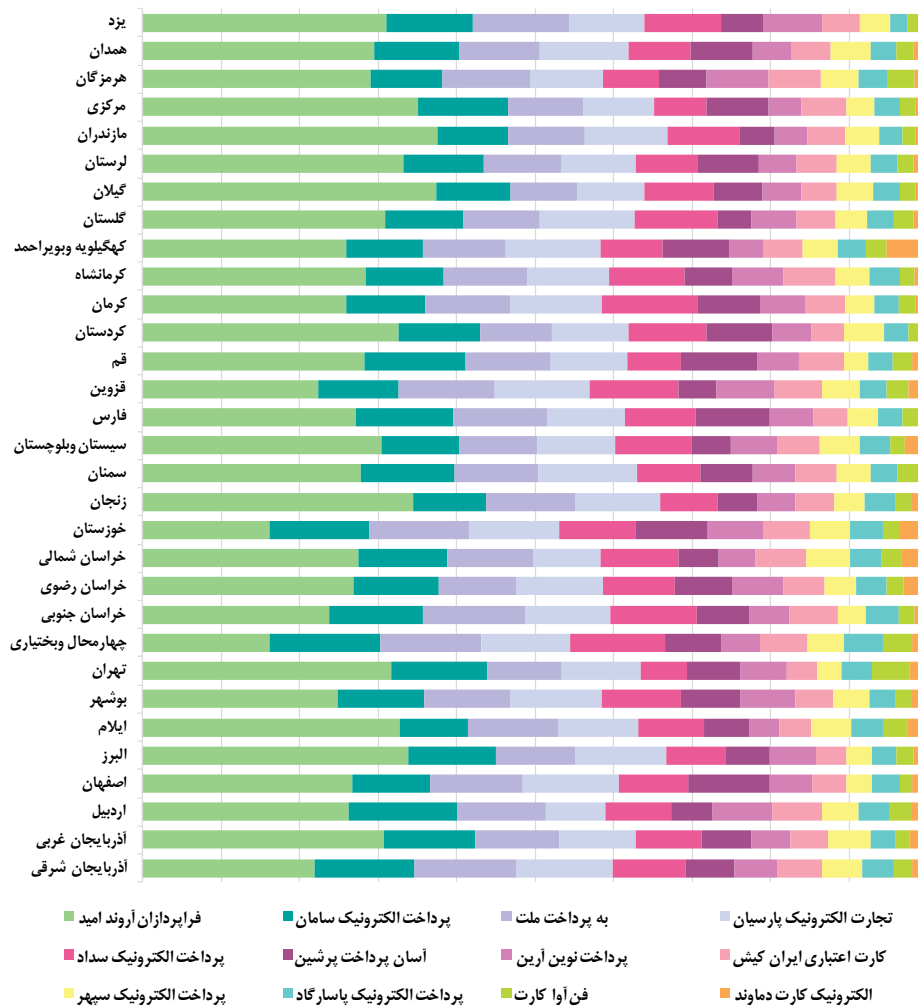
یک از استان‌های کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "فرابردن آروند امید" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. در جدول ۴-۱۷ این شاخص در بهمن ماه برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان‌های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - بهمن ۱۴۰۴

نام استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسین	فراپردازان آروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۰/۷۶	۰/۳۰	۱/۵۶	۰/۴۹	۱/۵۰	۰/۶۱	۱/۱۲	۰/۶۵	۱/۴۱	۲/۶۳	۰/۳۰	۰/۷۴
آذربایجان غربی	۰/۹۲	۰/۳۵	۱/۵۳	۰/۴۶	۱/۶۲	۰/۷۶	۱/۲۳	۰/۶۹	۱/۳۶	۴/۲۷	۰/۲۹	۰/۷۳
اردبیل	۰/۵۸	۰/۲۹	۱/۲۵	۰/۴۵	۱/۵۱	۰/۴۹	۰/۹۴	۰/۸۴	۰/۸۴	۲/۸۴	۰/۳۰	۰/۷۴
اصفهان	۱/۳۲	۰/۲۶	۱/۴۹	۰/۴۶	۱/۲۴	۰/۴۱	۱/۱۳	۰/۶۷	۱/۵۱	۳/۲۷	۰/۲۱	۰/۶۰
البرز	۰/۷۳	۰/۲۷	۱/۳۶	۰/۴۱	۱/۴۵	۰/۴۴	۱/۰۳	۰/۷۷	۱/۵۳	۴/۲۴	۰/۳۱	۰/۵۶
ایلام	۰/۶۷	۰/۳۵	۱/۳۴	۰/۵۰	۱/۰۶	۰/۵۹	۰/۹۸	۰/۴۶	۱/۱۶	۳/۶۲	۰/۳۹	۰/۵۲
بوشهر	۰/۹۲	۰/۲۹	۱/۳۸	۰/۴۲	۱/۳۶	۰/۵۷	۱/۲۵	۰/۸۶	۱/۴۰	۳/۰۲	۰/۲۷	۰/۶۴
تهران	۰/۸۵	۰/۳۳	۱/۱۹	۰/۵۰	۱/۵۰	۰/۴۰	۰/۷۵	۰/۷۴	۱/۲۷	۳/۷۶	۰/۶۲	۰/۵۴
چهارمحال و بختیاری	۰/۷۷	۰/۲۳	۱/۴۵	۰/۵۴	۱/۵۲	۰/۵۱	۱/۳۶	۰/۵۵	۱/۲۴	۱/۷۲	۰/۴۱	۰/۶۹
خراسان جنوبی	۰/۷۳	۰/۱۷	۱/۴۴	۰/۴۳	۱/۲۳	۰/۴۰	۱/۱۹	۰/۵۴	۱/۱۰	۲/۵۹	۰/۲۲	۰/۷۰
خراسان رضوی	۰/۹۳	۰/۴۱	۱/۲۹	۰/۴۹	۱/۳۹	۰/۵۱	۱/۱۷	۰/۸۲	۱/۳۹	۳/۳۳	۰/۲۸	۰/۷۱
خراسان شمالی	۰/۶۲	۰/۴۴	۱/۳۶	۰/۴۶	۱/۳۵	۰/۶۸	۱/۱۷	۰/۵۹	۱/۰۰	۳/۳۲	۰/۳۰	۰/۸۲
خوزستان	۱/۱۱	۰/۴۶	۱/۵۹	۰/۵۴	۱/۵۷	۰/۶۲	۱/۲۳	۰/۸۸	۱/۴۲	۱/۹۹	۰/۲۹	۰/۸۰
زنجان	۰/۶۴	۰/۲۷	۱/۴۶	۰/۵۰	۱/۱۸	۰/۵۱	۱/۱۸	۰/۹۳	۱/۳۳	۴/۲۱	۰/۲۷	۰/۶۶
سمنان	۰/۷۶	۰/۱۳	۱/۲۲	۰/۳۹	۱/۳۲	۰/۵۲	۰/۹۵	۰/۶۵	۱/۴۴	۳/۰۲	۰/۲۷	۰/۶۱
سیستان و بلوچستان	۰/۶۰	۰/۴۶	۱/۲۴	۰/۴۸	۱/۲۲	۰/۶۱	۱/۲۱	۰/۷۲	۱/۱۷	۳/۶۷	۰/۲۱	۰/۷۰
فارس	۱/۲۳	۰/۱۵	۱/۵۷	۰/۴۰	۱/۵۶	۰/۵۳	۱/۱۸	۰/۷۵	۱/۳۰	۳/۴۵	۰/۳۰	۰/۵۸
قزوین	۰/۵۵	۰/۳۳	۱/۴۷	۰/۴۰	۱/۱۷	۰/۵۷	۱/۳۲	۰/۸۶	۱/۴۰	۲/۴۸	۰/۳۲	۰/۷۱
قم	۱/۱۹	۰/۳۰	۱/۳۵	۰/۳۹	۱/۵۸	۰/۳۸	۰/۸۶	۰/۶۶	۱/۲۵	۳/۳۲	۰/۳۰	۰/۷۲
کردستان	۱/۱۱	۰/۱۴	۱/۲۱	۰/۴۲	۱/۳۵	۰/۶۹	۱/۳۳	۰/۶۵	۱/۲۵	۳/۹۱	۰/۲۱	۰/۶۰
کرمان	۰/۹۸	۰/۲۳	۱/۳۹	۰/۳۸	۱/۲۶	۰/۴۸	۱/۵۴	۰/۷۲	۱/۴۹	۳/۲۳	۰/۲۸	۰/۶۵
کرمانشاه	۰/۷۵	۰/۲۴	۱/۳۶	۰/۵۱	۱/۲۶	۰/۵۵	۱/۲۲	۰/۸۲	۱/۲۷	۳/۴۶	۰/۲۶	۰/۹۱
کهگیلویه و بویراحمد	۱/۱۱	۰/۶۵	۱/۳۷	۰/۴۸	۱/۲۴	۰/۵۸	۱/۰۰	۰/۵۴	۱/۵۴	۳/۲۸	۰/۳۲	۰/۶۳
گلستان	۰/۵۸	۰/۲۸	۱/۳۷	۰/۴۶	۱/۳۴	۰/۵۵	۱/۴۳	۰/۷۷	۱/۶۰	۴/۳۰	۰/۳۲	۰/۷۱
گیلان	۰/۹۰	۰/۲۷	۱/۲۵	۰/۴۹	۱/۳۸	۰/۶۹	۱/۲۹	۰/۷۴	۱/۲۰	۵/۰۲	۰/۲۸	۰/۶۹
لرستان	۱/۰۵	۰/۳۳	۱/۳۸	۰/۵۱	۱/۴۰	۰/۵۸	۱/۰۹	۰/۶۶	۱/۲۷	۴/۴۱	۰/۲۶	۰/۷۳
مازندران	۰/۶۴	۰/۲۴	۱/۴۹	۰/۴۵	۱/۳۱	۰/۶۵	۱/۳۷	۰/۶۳	۱/۵۲	۵/۴۱	۰/۲۶	۰/۷۴
مرکزی	۱/۰۴	۰/۲۲	۱/۲۹	۰/۴۳	۱/۵۰	۰/۴۷	۰/۹۱	۰/۵۷	۱/۲۱	۴/۶۳	۰/۲۷	۰/۷۸
هرمزگان	۰/۷۵	۰/۲۵	۱/۴۱	۰/۴۶	۱/۱۶	۰/۶۱	۰/۸۸	۰/۹۸	۱/۱۷	۳/۴۹	۰/۴۲	۰/۸۷
همدان	۱/۰۱	۰/۳۴	۱/۴۰	۰/۴۵	۱/۴۵	۰/۷۱	۱/۰۶	۰/۶۹	۱/۵۳	۳/۷۸	۰/۳۲	۰/۶۹
یزد	۰/۶۶	۰/۱۸	۱/۵۰	۰/۲۷	۱/۳۰	۰/۴۷	۱/۱۶	۰/۸۹	۱/۱۳	۳/۵۸	۰/۱۷	۰/۵۸

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP برای هر یک از استانهای کشور در شکل ۴-۱۲ آمده است.

شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - بهمن ۱۴۰۴

۴-۳-۵- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های

کم‌تر اکشن و فاقد تراکنش

بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به‌علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی

کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشندگان و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاهی به دلیل ارزش‌نمایی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاهی، آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از تیرماه ۱۴۰۴، مفهوم این نوع کارتخوان‌ها بهینه شده و بر اساس تعریف جدید، کارتخوان کم‌تراکنش و فاقد تراکنش پایانه‌ای است که بیش از سه ماه از تاریخ ثبت و فعال‌سازی آن گذشته و در یک دوره سه‌ماهه متوالی، در هر ماه کمتر از ۶۰ تراکنش مالی و کمتر از ۲۰ میلیون ریال مجموع مبلغ تراکنش داشته باشد^۱.

تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش در بهمن ماه با تعداد ۱,۶۷۸,۳۲۰ عدد با کاهش ۰/۵ درصدی روبه‌رو بوده است. در این ماه سهم کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۶/۸۳ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در دی ماه ۰/۲ درصد کاهش یافته است. جدول زیر سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد.

---

^۱ مدت زمان تعریف کارتخوان کم‌تراکنش در گذشته، دو ماه متوالی بوده است.

جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتهای فعال سیستمی آن- بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	نسبت کارتهای کم و فاقد تراکنش از کارتهای فعال	
	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴
آسان پرداخت پرشین	۱۵/۶۷٪	۱۵/۹۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۴۴/۷۵٪	۴۲/۹۸٪
به پرداخت ملت	۷/۷۸٪	۷/۴۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۲۰/۷۹٪	۱۹/۷۹٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۹۳٪	۱۲/۱۴٪
پرداخت نوین آراین	۱۱/۷۵٪	۱۲/۸۴٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۵/۷۷٪	۱۵/۵۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۴/۹۰٪	۱۴/۷۹٪
فراپردازان آروند امید	۲۲/۶۴٪	۲۲/۰۰٪
فن آوا کارت	۳۳/۲۲٪	۳۳/۱۷٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۷/۵۸٪	۱۵/۰۹٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲۱/۲۰٪	۲۱/۵۴٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکتها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدولها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتهای فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش از کارتهای فعال سیستمی با کاهش ۲/۴۹ درصد، در شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" رخ داده است. شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با ۴۲/۹۸ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن، تنها ۷/۴۴ درصد از کل کارتهای فعال سیستمی شرکت "به پرداخت ملت" را کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

۴-۴ - نسبت ترمینالهای تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP

در این بخش از گزارش نسبت تعداد ترمینالهای تراکنش‌دار هر یک از شرکت‌های PSP از ترمینالهای فعال آن شرکت محاسبه شده و قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۴

نام شرکت	کارتخوان فروشگاه	اینترنتی	کدهای دستوری	موبایلی	مجموع
آسان پرداخت پرشین	۸۴/۰۳٪	۱۳/۲۱٪	۰/۳۰٪	۹۷/۴۷٪	۷۱/۶۵٪
الکترونیک کارت دماوند	۵۷/۰۲٪	۲۸/۵۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۵۷/۰۰٪
به پرداخت ملت	۹۲/۵۶٪	۵۳/۱۷٪	۱۴/۴۷٪	۰/۰۰٪	۹۰/۵۷٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸۰/۲۱٪	۱۸/۹۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۷۸/۰۴٪
پرداخت الکترونیک سامان	۸۷/۸۶٪	۴۴/۵۸٪	۳۱/۴۸٪	۱/۳۵٪	۸۳/۹۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۷۸/۴۶٪	۲۴/۶۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۷۰/۳۵٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸۵/۲۱٪	۳۸/۸۱٪	۱۵/۳۸٪	۹۰/۴۸٪	۸۴/۳۸٪
پرداخت نوین آراین	۸۷/۱۶٪	۵۵/۱۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۸۷/۱۳٪
تجارت الکترونیک پارسپان	۸۴/۴۷٪	۵۷/۵۹٪	۹/۷۶٪	۱۰۰/۰۰٪	۸۴/۲۳٪
فراپدازان آروند امید	۷۸/۰۰٪	۱۶/۸۱٪	۱۱/۱۱٪	۶۶/۶۷٪	۷۷/۵۹٪
فن آوا کارت	۶۶/۸۳٪	۸۳/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۶۶/۸۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸۴/۹۱٪	۲۷/۷۸٪	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۸۰/۹۰٪
مجموع	۸۴/۱۷٪	۳۲/۶۵٪	۴/۵۳٪	۵۶/۱۸٪	۸۱/۴۴٪

شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال فعال در بهمن ماه ۱۴۰۴ بوده است و در بررسی نسبت کارتخوان فروشگاه تراکنش‌دار نیز شرکت "به پرداخت ملت" در صدر جدول قرار گرفته است. در این بین کمترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی متعلق به شرکت "الکترونیک کارت دماوند" بوده است.

فصل ۵

بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش به بررسی عملکرد بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور در دو حوزه صادرکنندگی و پذیرندگی پرداخت خواهد شد.

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^۱ پذیرنده^۲ و صادرکننده^۳ در شبکه پرداخت الکترونیک کارت می‌پرداخته می‌شود.^۴

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارتی شبکه‌ی شاپراک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

^۳ به واژه نامه رجوع شود.

^۴ پیرو نامه ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام "بانک آینده" با "بانک ملی ایران"، از آبان ماه ۱۴۰۴ این بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب "بانک ملی ایران" آورده شده است.

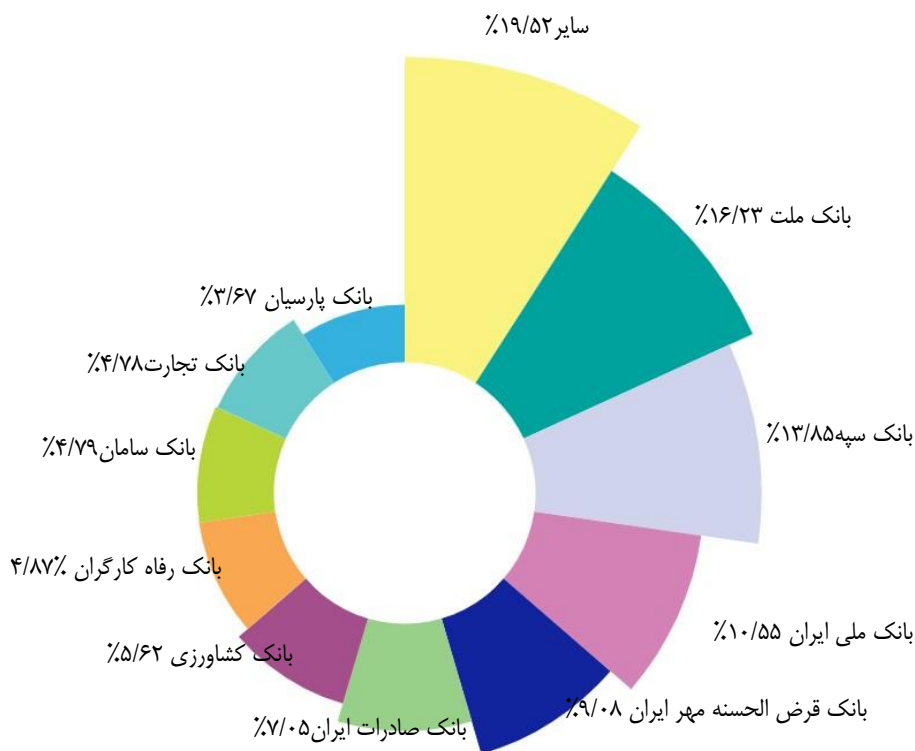
پیرو نامه ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام "موسسه اعتباری نور" با "بانک ملی ایران"، از بهمن ماه ۱۴۰۲ این بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب "بانک ملی ایران" آورده شده است.

پیرو نامه‌های ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهراقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه، از بهمن ماه ۹۹ این بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب بانک "سپه" آورده شده است.

۱-۱-۵- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ

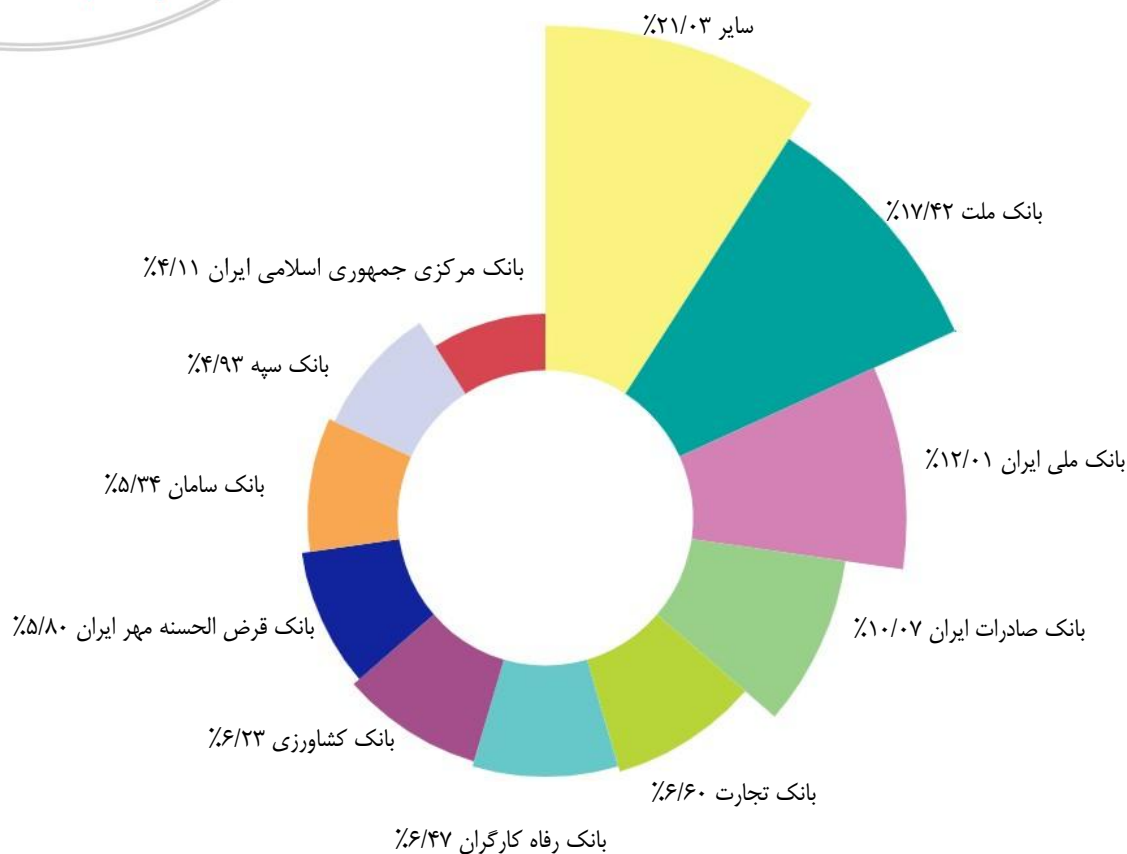
تراکنش‌های شبکه پرداخت

این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه ده بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۱-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۴۰۴

همچنین شکل ۱-۵ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در بهمن ۱۴۰۴ را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۴۰۴

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" به ترتیب با سهم ۱۶/۲۳ و ۱۷/۴۲ درصدی از تعداد و مبلغ تراکنش‌ها، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵-۱-۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در

گزارش اقتصادی شاپرک

کارت‌خوان‌های چندشبایی^۱ نیز در نظر گرفته می‌شود. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای بهمن ۱۴۰۴ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۲۷٪	۱/۰۱٪	۰/۰۳٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۳/۶۱٪	۵/۷۰٪	۱/۷۷٪
۴	بانک پاسارگاد	۲/۸۹٪	۱/۷۳٪	۰/۰۳٪
۵	بانک تجارت	۵/۲۰٪	۱/۴۲٪	۰/۰۰٪
۶	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۹۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۰۹٪	۱۳/۰۴٪	۰/۰۰٪
۹	بانک دی	۰/۳۱٪	۴/۰۶٪	۰/۱۵٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۵/۱۲٪	۲/۱۸٪	۵/۳۵٪
۱۱	بانک سامان	۴/۵۹٪	۹/۳۳٪	۱/۲۷٪
۱۲	بانک سپه	۱۵/۲۶٪	۱/۲۰٪	۰/۰۵٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۰/۷۴٪	۰/۵۸٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۱/۸۲٪	۲/۵۶٪	۵/۸۹٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۷/۳۴٪	۶/۵۲٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۹۵٪	۲/۹۹٪	۲۸/۲۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹/۸۸٪	۰/۶۵٪	۶/۴۴٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۲۷٪	۰/۵۸٪	۰/۲۱٪
۲۱	بانک کشاورزی	۶/۱۴٪	۰/۷۵٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۴۷٪	۰/۹۵٪	۰/۰۱٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۰۹٪	۳/۹۱٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مسکن	۰/۹۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۴٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۴/۵۷٪	۳۱/۹۲٪	۴۸/۱۹٪
۲۷	بانک ملی ایران	۱۰/۷۶٪	۸/۶۴٪	۲/۳۸٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۲/۶۹٪	۰/۲۱٪	۰/۰۰٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

^۱ منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتهخوان فروشگاهی به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران"
  - بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک خاورمیانه"، "بانک سامان" و "بانک ملی ایران"
  - بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک شهر"
  - بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به "بانک شهر"، "بانک ملی ایران"، "بانک دی" و "بانک کشاورزی"
- سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای بهمن ۱۴۰۴ در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۵-۲ سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۲۷٪	۰/۷۰٪	۰/۰۴٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۲٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۳/۱۷٪	۳/۳۴٪	۵/۵۹٪
۴	بانک پاسارگاد	۲/۶۸٪	۵/۲۱٪	۰/۰۶٪
۵	بانک تجارت	۶/۷۳٪	۶/۳۰٪	۰/۰۰٪
۶	بانک توسعه صادرات ایران	۱/۰۲٪	۰/۱۲٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۰۰٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۱۷٪	۶/۳۶٪	۰/۰۰٪
۹	بانک دی	۰/۴۶٪	۰/۳۷٪	۰/۳۴٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۵/۴۴٪	۹/۵۰٪	۴/۷۵٪
۱۱	بانک سامان	۴/۶۳٪	۷/۴۲٪	۲/۱۶٪
۱۲	بانک سپه	۶/۴۲٪	۰/۵۴٪	۰/۰۲٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۲۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۱/۰۵٪	۰/۲۷٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۱/۸۲٪	۳/۳۱٪	۴/۷۱٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۱۰/۲۳٪	۹/۷۲٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۵٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۴۶٪	۲/۵۸٪	۲۵/۹۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۷/۷۰٪	۰/۴۰٪	۷/۲۷٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۲۵٪	۰/۴۵٪	۰/۱۵٪
۲۱	بانک کشاورزی	۷/۷۳٪	۱/۷۷٪	۰/۰۱٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۵۳٪	۱/۸۱٪	۰/۰۱٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۲/۱۵٪	۹/۷۷٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مسکن	۱/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۷/۰۵٪	۱۸/۵۱٪	۴۶/۶۵٪
۲۷	بانک ملی ایران	۱۲/۴۹٪	۱۱/۳۱٪	۲/۴۲٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۲/۵۱٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک رفاه کارگران" و "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک پارسیان" می‌باشد.

- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به "بانک شهر"، "بانک کشاورزی"، "بانک دی" و "بانک پاسارگاد" می‌باشد.

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۳-۵ سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - بهمن ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان فروشگاه‌های	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۳/۴۱٪	۵/۴۵٪	۰/۰۴٪
۲	بانک ایران زمین	۹۹/۷۷٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۸۸/۶۸٪	۱۰/۳۶٪	۰/۹۶٪
۴	بانک پاسارگاد	۹۵/۱۲٪	۴/۲۱٪	۰/۲۲٪
۵	بانک تجارت	۹۸/۰۲٪	۱/۹۸٪	۰/۰۰٪
۶	بانک توسعه صادرات ایران	۹۹/۵۸٪	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۷۹/۵۲٪	۲۰/۴۸٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۸/۸۰٪	۹۱/۱۸٪	۰/۰۰٪
۹	بانک دی	۴۳/۰۹٪	۴۱/۰۶٪	۰/۴۴٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۹۴/۸۳٪	۲/۹۸٪	۲/۱۸٪
۱۱	بانک سامان	۸۶/۴۹٪	۱۲/۹۹٪	۰/۵۳٪
۱۲	بانک سپه	۹۹/۳۹٪	۰/۵۸٪	۰/۰۱٪
۱۳	بانک سرمایه	۹۹/۸۵٪	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۹۴/۵۱٪	۵/۴۹٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۶۰/۸۲٪	۶/۳۲٪	۴/۳۴٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۹۳/۸۳٪	۶/۱۷٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۹۹/۸۷٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۷۷/۸۰٪	۵/۸۲٪	۱۶/۳۷٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۸/۱۰٪	۰/۴۸٪	۱/۴۱٪
۲۰	بانک کارآفرین	۸۱/۹۶٪	۱۳/۰۲٪	۱/۳۸٪
۲۱	بانک کشاورزی	۹۸/۵۳٪	۰/۸۹٪	۰/۵۷٪
۲۲	بانک گردشگری	۸۶/۹۳٪	۱۳/۰۴٪	۰/۰۳٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۷۹/۰۷٪	۲۰/۹۳٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مسکن	۹۹/۷۴٪	۰/۱۵٪	۰/۱۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۹۶/۸۹٪	۳/۱۱٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۸۰/۹۸٪	۱۳/۱۲٪	۵/۹۰٪
۲۷	بانک ملی ایران	۹۱/۹۹٪	۵/۴۶٪	۰/۴۵٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۴۱٪	۰/۵۷٪	۰/۰۲٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۹۸٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در بهمن ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به "بانک قرض الحسنه رسالت" تعلق گرفته است. پس از آن "بانک ملت"، "بانک شهر" و "بانک رفاه کارگران" در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.
- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از آن،

بانک‌های "بانک دی"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک توسعه صادرات ایران" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در بهمن ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک شهر" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های "بانک دی"، "بانک کارآفرین" و "بانک ملی ایران" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

جدول ۴-۵ سهم مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۵ سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - بهمن ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۸۳/۵۰٪	۱۶/۰۴٪	۰/۰۰٪
۲	بانک ایران زمین	۹۷/۱۸٪	۲/۸۲٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۷۲/۹۴٪	۲۶/۸۸٪	۰/۱۸٪
۴	بانک پاسارگاد	۵۹/۳۰٪	۴۰/۲۲٪	۰/۰۰٪
۵	بانک تجارت	۷۵/۳۸٪	۲۴/۶۲٪	۰/۰۰٪
۶	بانک توسعه صادرات ایران	۹۶/۱۶٪	۳/۸۴٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱۵/۳۴٪	۸۴/۶۶٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۷/۰۴٪	۹۲/۹۵٪	۰/۰۰٪
۹	بانک دی	۷۴/۴۸٪	۲۱/۱۳٪	۰/۰۶٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۶۲/۰۹٪	۳۷/۸۳٪	۰/۰۸٪
۱۱	بانک سامان	۶۴/۱۳٪	۳۵/۸۲٪	۰/۰۴٪
۱۲	بانک سپه	۹۷/۱۴٪	۲/۸۴٪	۰/۰۲٪
۱۳	بانک سرمایه	۹۹/۳۷٪	۰/۶۳٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۹۱/۸۹٪	۸/۱۱٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۵۸/۴۵٪	۳۷/۰۱٪	۰/۲۱٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۷۵/۱۰٪	۲۴/۹۰٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۷۲/۹۸٪	۲۷/۰۲٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۷۲/۴۳٪	۲۶/۴۹٪	۱/۰۸٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۸/۱۱٪	۱/۷۶٪	۰/۱۳٪
۲۰	بانک کارآفرین	۶۱/۰۱٪	۳۸/۹۳٪	۰/۰۵٪
۲۱	بانک کشاورزی	۹۱/۶۹٪	۷/۳۳٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک گردشگری	۴۵/۴۳٪	۵۴/۵۷٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۳۸/۶۶٪	۶۱/۳۴٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مسکن	۹۹/۴۸٪	۰/۵۲٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۹۸/۸۸٪	۱/۱۲٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۷۲/۳۴٪	۲۷/۳۸٪	۰/۲۸٪
۲۷	بانک ملی ایران	۷۵/۶۳٪	۲۴/۲۶٪	۰/۰۲٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۱۵٪	۰/۸۵٪	۰/۰۰٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۷۸٪	۰/۲۲٪	۰/۰۰٪

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاهی جذب هر بانک شده است.

ملاحظه می شود در بهمن ۱۴۰۴ شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای دو ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و موبایلی به ترتیب ۳,۲۳۲ ، ۴,۷۵۴ (بالتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۵-۵ همچنان نشان‌دهنده تمرکز بالا در بازار این دو ابزار است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاهی و اینترنتی به ترتیب ۸۷۱ و ۱,۴۸۷ به دست آمده است که با توجه به اطلاعات جدول ۵-۵، این رقم مبین وجود رقابت در بازار ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاهی و همچنین تمرکز ملایم در ابزار پذیرش اینترنتی بین بانک‌های پذیرنده شده است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به دی ۱۴۰۴ در جدول زیر محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۶ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش-دی و بهمن ۱۴۰۴

شاخص H-H	کارتهخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)			ابزار پذیرش موبایلی		
	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴	اختلاف	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴	اختلاف	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴	اختلاف	دی ۱۴۰۴	بهمن ۱۴۰۴	اختلاف
H-H	۸۷۹	۸۷۱	-۸	۱,۴۹۴	۱,۴۸۷	-۷	۳,۱۸۹	۳,۲۳۲	۴۳	۴,۷۵۴	۵,۰۲۶	-۲۷۲

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده برای ۳ ابزار پذیرش کاهش داشته است.

۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^۱ ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوییچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

۱-۲-۵- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

سوئیچ شاپراک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپراک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^۱، کارت اعتباری^۲ و کارت پیش‌پرداخته^۳ یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در بهمن ۱۴۰۴، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپراک مجموعاً ۱۶۹,۱۷۴,۹۱۴ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۶۱,۰۳۴,۰۰۳ عدد و سهم تعدادی ۹۶/۰۲ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۱,۸۶۰,۴۴۱ عدد و سهم ۰/۰۹ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۷-۵ ارائه شده است.

جدول ۷-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۴

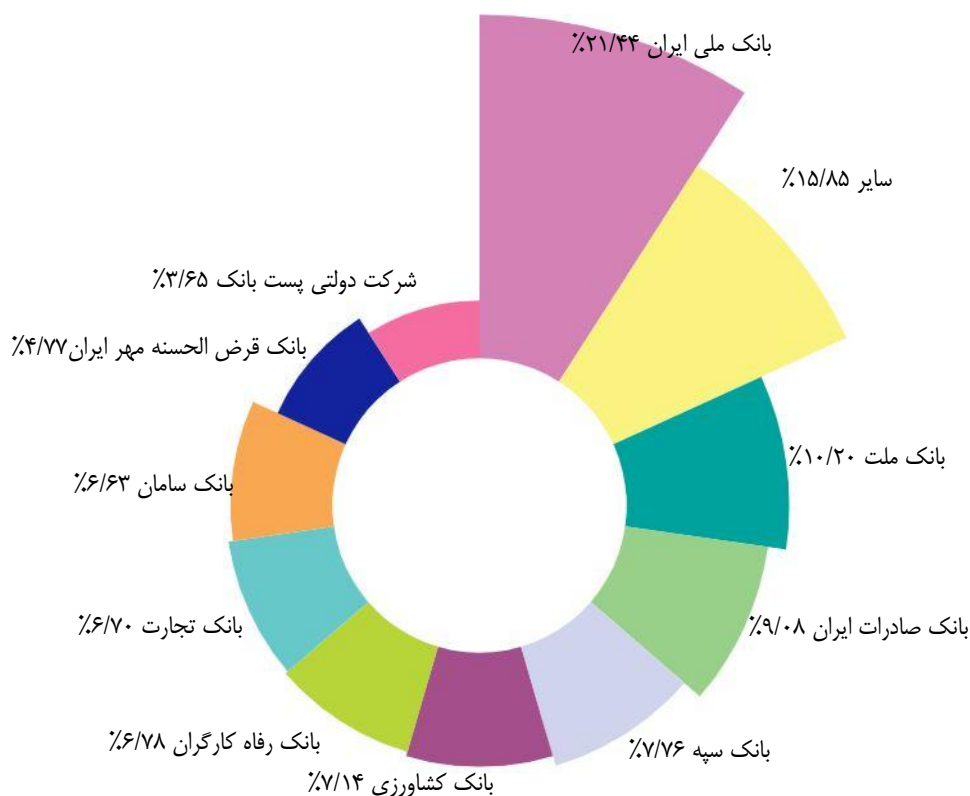
ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
دی ۱۴۰۴	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۶۸۰۰,۰۷۷	۱,۸۸۵,۶۳۴	۱۶۰,۷۹۳,۰۵۲	۱۶۹,۴۷۸,۷۶۳
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۴/۰۱٪	۱/۱۱٪	۹۴/۸۸٪	۱۰۰/۰۰٪
بهمن ۱۴۰۴	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۶,۲۸۰,۴۷۰	۱,۸۶۰,۴۴۱	۱۶۱,۰۳۴,۰۰۳	۱۶۹,۱۷۴,۹۱۴
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۸۹٪	۰/۰۹٪	۹۶/۰۲٪	۱۰۰/۰۰٪
	رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار	-۷/۶۴٪	-۱/۳۴٪	۰/۱۵٪	-۰/۱۸٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته، ۰/۱۸ درصد کاهش داشته و نرخ رشد کارت‌های هدیه و بن کارت و اعتباری کاهش یافته است.

Debit card ۱
Credit card ۲
Prepaid ۳

۲-۲-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

طی بهمن ۱۴۰۴ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۲۹ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شکل ۳-۵ ترسیم شده است.

شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - بهمن ۱۴۰۴

ملاحظه می‌شود که در بهمن ۱۴۰۴ "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه پرداخت بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ده بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع

کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای بهمن ۱۴۰۴ در جدول زیر ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک رفاه کارگران"؛ و بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به "بانک شهر"، "بانک ملی ایران"، "بانک پارسیان" و "بانک سپه" بوده است.

جدول ۵-۸ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۰۰٪	۰/۶۷٪	۱/۵۱٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۶۷٪	۰/۴۲٪	۰/۶۴٪
۳	بانک پارسیان	۱/۴۴٪	۱/۲۶٪	۱۰/۳۲٪
۴	بانک پاسارگاد	۴/۷۱٪	۳/۴۱٪	۲/۳۵٪
۵	بانک تجارت	۵/۱۱٪	۶/۷۶٪	۵/۶۹٪
۶	بانک توسعه صادرات ایران	۱/۲۰٪	۰/۸۷٪	۰/۷۹٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۰۳٪	۰/۱۶٪	۰/۰۹٪
۹	بانک دی	۰/۹۰٪	۰/۵۱٪	۰/۹۵٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۸/۵۵٪	۶/۸۴٪	۴/۵۰٪
۱۱	بانک سامان	۴/۰۳٪	۶/۷۷٪	۳/۷۹٪
۱۲	بانک سپه	۰/۵۵٪	۷/۸۱٪	۸/۵۶٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۵۸٪	۰/۱۸٪	۰/۲۲٪
۱۴	بانک سینا	۱/۹۶٪	۰/۶۳٪	۱/۱۱٪
۱۵	بانک شهر	۴/۰۲٪	۱/۴۴٪	۱۷/۴۵٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۱۲/۴۵٪	۹/۱۳٪	۶/۶۶٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۸٪	۰/۰۲٪	۰/۰۶٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۳۴٪	۱/۶۸٪	۱/۱۹٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۶/۲۹٪	۴/۶۷٪	۷/۰۲٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۱۲٪	۰/۱۱٪	۰/۳۴٪
۲۱	بانک کشاورزی	۴/۵۶٪	۷/۳۲٪	۳/۳۴٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۳۰٪	۰/۲۵٪	۰/۵۷٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۴	بانک مسکن	۳/۱۵٪	۲/۸۷٪	۰/۸۷٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوتلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۶	بانک ملت	۱۶/۹۲٪	۱۰/۲۵٪	۶/۸۹٪
۲۷	بانک ملی ایران	۱۲/۶۷٪	۲۱/۸۵٪	۱۳/۵۳٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۶/۱۸٪	۳/۷۱٪	۱/۲۵٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۱/۱۹٪	۰/۳۹٪	۰/۲۳٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در نوع کارت اعتباری با ۱۶/۹۲ درصد متعلق به "بانک ملت" و در نوع کارت برداشت و کارت هدیه و بن کارت به ترتیب با ۲۱/۸۵ و ۱۷/۴۵ درصد متعلق به ترتیب به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

۵-۲-۴ - سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های

بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای بهمن ۱۴۰۴ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - بهمن ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۵۶٪	۹۰/۴۹٪	۷/۹۵٪
۲	بانک ایران زمین	۱/۷۳٪	۹۲/۷۳٪	۵/۵۴٪
۳	بانک پارسیان	۰/۹۹٪	۷۵/۰۵٪	۲۳/۹۶٪
۴	بانک پاسارگاد	۱/۵۳٪	۹۵/۸۹٪	۲/۵۸٪
۵	بانک تجارت	۰/۸۴٪	۹۶/۰۱٪	۳/۱۵٪
۶	بانک توسعه صادرات ایران	۱/۵۱٪	۹۵/۱۴٪	۳/۳۶٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۵۱٪	۸۷/۹۰٪	۱۱/۵۹٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۲۴٪	۹۷/۶۷٪	۲/۰۹٪
۹	بانک دی	۱/۸۷٪	۹۱/۴۵٪	۶/۶۸٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۱/۳۹٪	۹۶/۱۵٪	۲/۴۷٪
۱۱	بانک سامان	۰/۶۷٪	۹۷/۲۱٪	۲/۱۳٪
۱۲	بانک سپه	۰/۰۸٪	۹۵/۸۳٪	۴/۱۰٪
۱۳	بانک سرمایه	۳/۵۱٪	۹۱/۹۲٪	۴/۵۷٪
۱۴	بانک سینا	۳/۲۵٪	۹۰/۵۴٪	۶/۲۱٪
۱۵	بانک شهر	۲/۱۴٪	۶۶/۴۵٪	۳۱/۴۱٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۱/۵۱٪	۹۵/۷۷٪	۲/۷۳٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۴/۳۹٪	۸۳/۵۸٪	۱۲/۰۳٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۸۹٪	۹۶/۴۵٪	۲/۶۶٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۴۵٪	۹۳/۰۹٪	۵/۴۶٪
۲۰	بانک کارآفرین	۱/۰۹٪	۸۸/۶۶٪	۱۰/۲۵٪
۲۱	بانک کشاورزی	۰/۷۰٪	۹۷/۵۶٪	۱/۷۴٪
۲۲	بانک گردشگری	۱/۲۵٪	۹۰/۶۴٪	۸/۱۱٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۷۹/۶۹٪	۲۰/۳۱٪
۲۴	بانک مسکن	۱/۲۴٪	۹۷/۶۱٪	۱/۱۶٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوتلا	۰/۲۶٪	۵۰/۰۸٪	۴۹/۶۶٪
۲۶	بانک ملت	۱/۸۲٪	۹۵/۶۷٪	۲/۵۱٪
۲۷	بانک ملی ایران	۰/۶۵٪	۹۷/۰۱٪	۲/۳۴٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۱/۸۶٪	۹۶/۸۶٪	۱/۲۸٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۳/۳۴٪	۹۴/۴۴٪	۲/۲۱٪

همانگونه که ملاحظه می‌شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم را در این بین داشته است.

۵-۲-۵ - اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک اندازه‌گیری و بررسی می‌شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۱۰ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۱۰ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۴

هدیه و بن کارت		کارت برداشت		کارت اعتباری		نام بانک
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۲	۲	۰	۱	۱	۱	بانک اقتصاد نوین
۰	۱	۰	۰	۰	۱	بانک ایران زمین
۱۰۷	۱۰	۲	۱	۲	۱	بانک پارسیان
۶	۲	۱۲	۳	۲۲	۵	بانک پاسارگاد
۳۲	۶	۴۶	۷	۲۶	۵	بانک تجارت
۱	۱	۱	۱	۱	۱	بانک توسعه صادرات ایران
۰	۰	۰	۰	۰	۰	بانک توسعه تعاون
۰	۰	۰	۰	۰	۰	بانک خاورمیانه
۱	۱	۰	۱	۱	۱	بانک دی
۲۰	۵	۴۷	۷	۷۳	۹	بانک رفاه کارگران
۱۴	۴	۴۶	۷	۱۶	۴	بانک سامان
۷۳	۹	۶۱	۸	۰	۱	بانک سپه
۰	۰	۰	۰	۰	۱	بانک سرمایه
۱	۱	۰	۱	۴	۲	بانک سینا
۳۰۴	۱۷	۲	۱	۱۶	۴	بانک شهر
۴۴	۷	۸۳	۹	۱۵۵	۱۲	بانک صادرات ایران
۰	۰	۰	۰	۰	۰	بانک صنعت و معدن
۱	۱	۳	۲	۲	۱	بانک قرض الحسنه رسالت
۴۹	۷	۲۲	۵	۴۰	۶	بانک قرض الحسنه مهر ایران
۰	۰	۰	۰	۰	۰	بانک کارآفرین
۱۱	۳	۵۴	۷	۲۱	۵	بانک کشاورزی
۰	۱	۰	۰	۰	۰	بانک گردشگری
۰	۰	۰	۰	۰	۰	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
۱	۱	۸	۳	۱۰	۳	بانک مسکن
۰	۰	۰	۰	۰	۰	بانک مشترک ایران - ونزوئلا
۴۷	۷	۱۰۵	۱۰	۲۸۶	۱۷	بانک ملت
۱۸۳	۱۴	۴۷۸	۲۲	۱۶۱	۱۳	بانک ملی ایران
۲	۱	۱۴	۴	۳۸	۶	شرکت دولتی پست بانک
۰	۰	۰	۰	۱	۱	موسسه اعتباری ملل
۹۰۲	-	۹۸۲	-	۸۷۸	-	شاخص هرفیندال - هیرشمن

همانگونه که در جدول ۵-۱۰ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای هر سه دسته کارت در طبقه "رقابتی" قرار گرفته است. میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۵-۱۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱۱ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - دی و بهمن ۱۴۰۴

کارت هدیه و بن کارت			کارت برداشت			کارت اعتباری			HHI شاخص H-H
اختلاف	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	اختلاف	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	اختلاف	بهمن ۱۴۰۴	دی ۱۴۰۴	
-۲	۹۰۲	۹۰۴	-۷	۹۸۳	۹۹۰	۹	۸۷۸	۸۶۹	

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۱۱، ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی در بهمن ماه در دو دسته کارت "هدیه و بن کارت" و "برداشت" کاهش و "اعتباری" افزایشی بوده است.

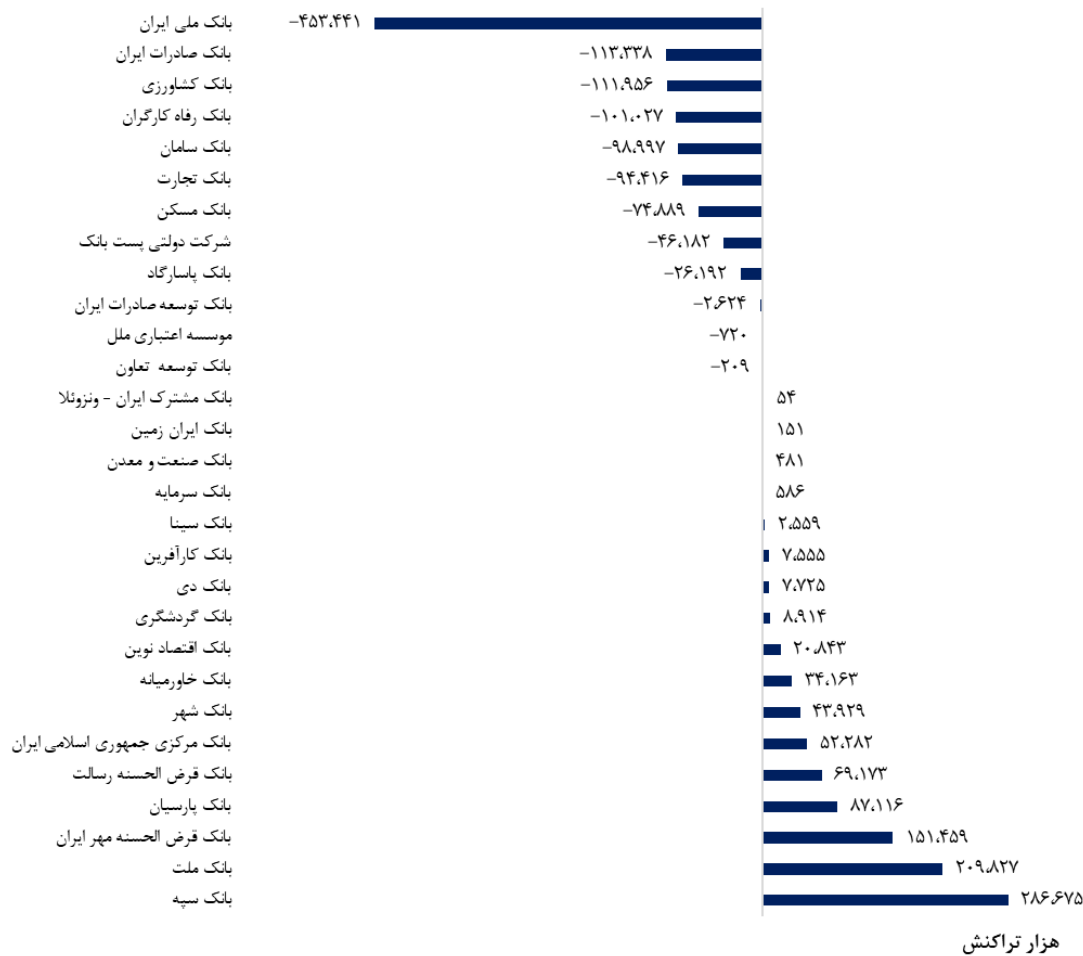
۳-۵- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

جدول ۵-۱۲ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - بهمن ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۷۱٪	۱/۲۳٪	۰/۹۵٪	۱/۱۳٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۳۸٪	۰/۴۰٪	۰/۴۹٪	۰/۳۵٪
۳	بانک پارسیان	۱/۵۵٪	۳/۶۷٪	۲/۱۵٪	۳/۲۱٪
۴	بانک پاسارگاد	۳/۲۵٪	۲/۷۴٪	۳/۷۵٪	۳/۳۴٪
۵	بانک تجارت	۶/۷۹٪	۴/۷۸٪	۶/۴۶٪	۶/۶۰٪
۶	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۸۵٪	۰/۸۱٪	۰/۸۵٪	۰/۷۸٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۱۴٪	۰/۹۵٪	۰/۱۹٪	۱/۷۶٪
۹	بانک دی	۰/۴۶٪	۰/۶۶٪	۰/۴۸٪	۰/۴۵٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۷/۰۳٪	۴/۸۷٪	۵/۷۱٪	۶/۴۷٪
۱۱	بانک سامان	۶/۹۱٪	۴/۷۹٪	۵/۳۴٪	۵/۳۴٪
۱۲	بانک سپه	۶/۸۲٪	۱۳/۸۵٪	۵/۸۹٪	۴/۹۳٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۱۶٪	۰/۱۸٪	۰/۲۰٪	۰/۱۹٪
۱۴	بانک سینا	۰/۶۳٪	۰/۷۱٪	۰/۷۸٪	۰/۸۵٪
۱۵	بانک شهر	۱/۶۰٪	۲/۷۰٪	۱/۹۶٪	۲/۳۱٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۹/۴۲٪	۷/۰۵٪	۸/۹۹٪	۱۰/۰۷٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۵٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۷۳٪	۳/۴۲٪	۲/۶۶٪	۲/۵۱٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۵/۳۱٪	۹/۰۸٪	۷/۰۵٪	۵/۸۰٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۱۱٪	۰/۳۰٪	۰/۲۱٪	۰/۳۰٪
۲۱	بانک کشاورزی	۸/۰۱٪	۵/۶۲٪	۶/۸۴٪	۶/۲۳٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۲۶٪	۰/۴۸٪	۰/۵۴٪	۰/۸۵٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۱/۲۴٪	۰/۰۲٪	۴/۱۱٪
۲۴	بانک مسکن	۲/۵۳٪	۰/۸۴٪	۲/۰۹٪	۰/۷۵٪
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۶	بانک ملت	۱۰/۸۹٪	۱۶/۲۳٪	۱۳/۲۸٪	۱۷/۴۲٪
۲۷	بانک ملی ایران	۲۰/۶۲٪	۱۰/۵۵٪	۲۰/۲۲٪	۱۲/۰۱٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۳/۴۲٪	۲/۴۴٪	۲/۵۰٪	۱/۸۷٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۳۸٪	۰/۳۸٪	۰/۳۷٪	۰/۲۹٪

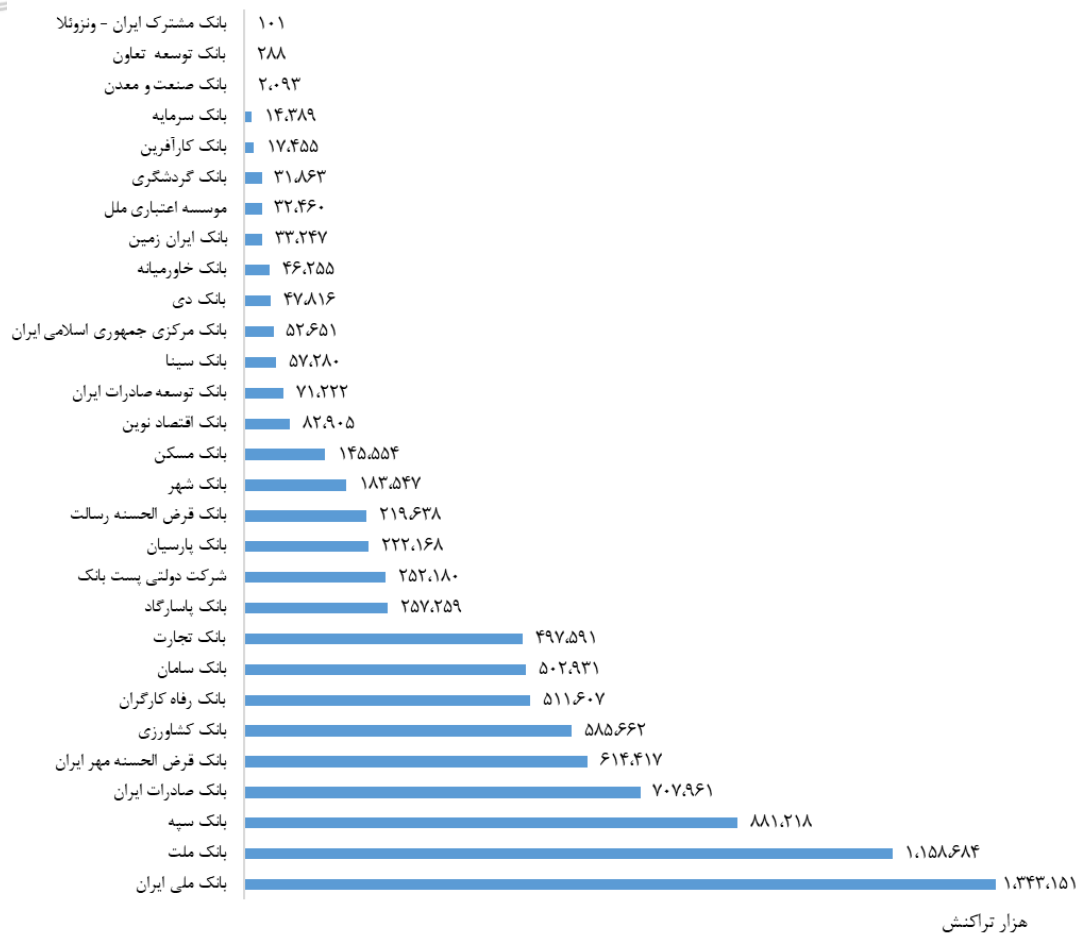
اطلاعات جدول ۵-۱۲ بیانگر آن است که در بهمن ۱۴۰۴ بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک رفاه کارگران" تعلق داشته است. در ادامه شکل ۵-۴ نشان‌دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در نمودار زیر داده شده است.

شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۴

براساس این شکل، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. شکل ۴-۵ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی را در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سوی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور بدست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره از هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک بدست می‌آید در شکل ۴-۵ نشان داده شده است.

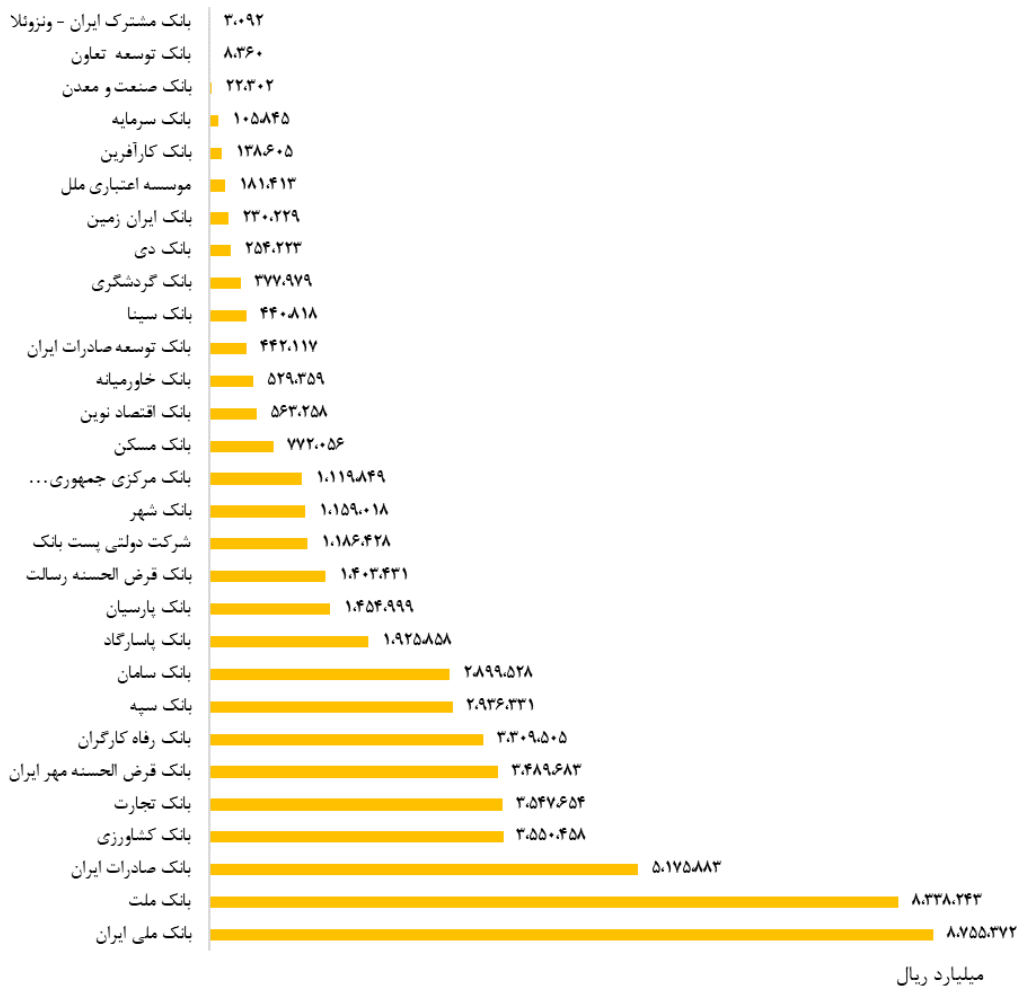

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سپه" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه تعاون" و "بانک صنعت و معدن" به ترتیب کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در این ماه در اختیار داشته‌اند.

گزارش اقتصادی شاپرک

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^۱ ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^۲ و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^۳ آمده است.

شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - بهمن ۱۴۰۴

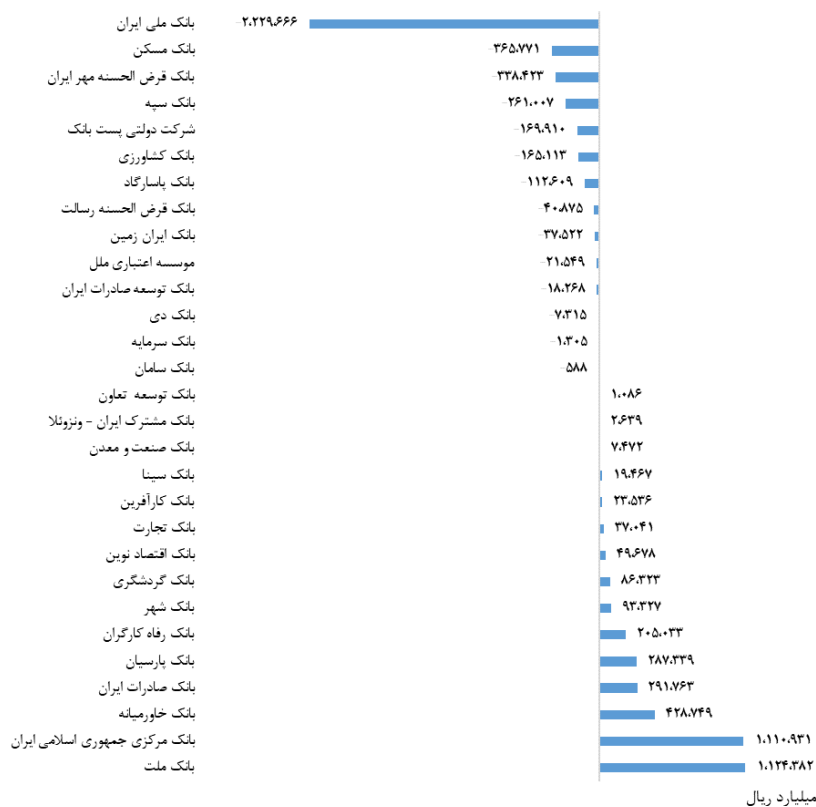
^۱ Turnover

^۲ در نقش بانک صادرکننده

^۳ در نقش بانک پذیرنده

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی بهمن ۱۴۰۴ در "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بوده و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا" و "بانک توسعه تعاون" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده اند.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۴

بر اساس این شکل، "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "قرض‌الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "قرض‌الحسنه مهر ایران" به سمت "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" در حال انتقال است.

۶- جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط، امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی دی ۱۴۰۴ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک karti به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با مدنظر قراردادن دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به آذر ۱۴۰۴ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان تابستان ۱۴۰۴ بوده و تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی بهمن ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های بهمن ۱۴۰۴ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۴,۳۵۷ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۲۷,۱۶۲ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۵/۴۱ و ۱۷/۰۳ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در بهمن ۱۴۰۴ با رشد ۰/۸۳ درصدی به نزدیک به ۱۱,۱۹۳ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۹۴/۷۲ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۵/۲۴ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی، ۰/۰۰۲ درصد سهم ابزار پذیرش موبایل و ۰/۰۳ درصد نیز سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های بهمن ۱۴۰۴ با ۹۰/۶۱ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۹۰/۲۸ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۴۵۵، هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۲۱,۶۹۸، هر ابزار پذیرش موبایلی ۳۲۸,۷۸۷ و متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۳۷۲ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش کدهای دستوری (USSD)، موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۳۴، ۱/۱۸ و ۲۶/۷۶ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۵/۳۴ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر، ۱,۸۱۰ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۱,۷۱۵ عدد به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۷۰/۴۸ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول بهمن ۱۴۰۴ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۶۳/۸۶ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بهمن ۱۴۰۴ به ترتیب در اختیار استان‌های مازندران، یزد و گیلان می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۸۶/۳۷ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان هرمزگان می‌باشد.

بیشترین فراوانی تراکنشی در کارتخوان فروشگاه‌های و اینترنتی و موبایلی در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال و در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در دامنه مبلغی ۱ تا ۵۰۰ هزار ریال می‌باشد. ۸۴/۲۳ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های معادل ۳,۳۲۵,۵۴۱,۹۳۵ تراکنش در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال، ۱۰/۸۶ درصد تراکنش‌ها معادل ۴۲۸,۸۲۱,۵۵۱ تراکنش در بازه مبلغی ۶ تا ۲۸۰ میلیون ریال، ۰/۰۷ درصد معادل ۲,۸۰۷,۸۳۳ تراکنش در بازه مبلغی ۲۸۰ تا ۴۰۰ میلیون ریال و ۰/۱۳ درصد معادل ۵,۱۲۶,۹۱۵ در بازه مبلغی بیش از ۴۰۰ میلیون ریال می‌باشند.

شاخص دهکی بهمن ۱۴۰۴ در قیاس با دی، رشد ۷/۲۸ درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۱۱/۶۷ درصدی در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی بهمن ۱۴۰۴ نسبت به دی ماه به سبب رشد ۱۱/۷۲ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم و ۴/۱۴ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، کیفیت خدمات حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کاربری، صادرکنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۱۸/۲۵، ۹/۱۷، ۶۹/۸۴ و ۱۳/۰۲ درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان کیفیت خدمات محاسبه شده بهمن ۱۴۰۴ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۷ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه دی بدون تغییر بوده و همچنین میزان کیفیت خدمات محاسبه شده به ازای شبکه

پرداخت در بهمن ۱۴۰۴، ۹۹/۱۶ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در دی رشد ۰/۲۴- درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۱۹- درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در بهمن ماه ۱۴۰۴ نسبت به دی در مولفه سهم مبلغی جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم تعداد تراکنش‌ها شرکت آسان پرداخت پرشین با "دو" پله نزول در جایگاه "نهم" قرار گرفت. شرکت کارت اعتباری ایران کیش با "دو" پله صعود در جایگاه "هفتم" قرار گرفت.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به ترتیب به دو شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق داشته است. در بهمن ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق داشته است. همچنین در ابزار پذیرش اینترنتی شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین سهم مبلغی می‌باشد.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید را به خود اختصاص داده‌اند. در ماه جاری به ترتیب دو شرکت "به پرداخت ملت" و "فن آوا کارت" بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده‌اند. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" از بیشترین سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری برخوردار بوده است.

در ماه دی شرکت "پرداخت نوین آرین" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "الکترونیک کارت دماوند" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت

"پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و پس از آن، شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) و شرکت "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتخوان فروشگاه‌های حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرfindal - هیرشمن نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار در هر سه خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری سرویس است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های هر سه سرویس در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. تغییرات شاخص در هیچ یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در بهمن ماه، شرکت "پرداخت نوین آرین" در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و شرکت "آسان پرداخت پرشین" و به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" بیشترین سهم بازار در ابزار پذیرش موبایلی را به خود اختصاص داده است.

در حوزه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز شرکت "به پرداخت ملت" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" به بالاترین رتبه در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) دست یافته است. بالاترین سهم تعداد ابزار پذیرش تراکنش‌دار موبایلی نیز به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که در این ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سداد" در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که اکثر شرکت‌های مذکور هم در بین کارتخوان‌های فعال

سیستمی و هم در بین کارتهخوان‌های تراکنش‌دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی شرکت "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتهخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در تعداد تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌های و تعداد ابزار کارتهخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته است.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتهخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه، کمترین رقم این شاخص به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. به طور کلی در بهمن ماه سهم کارتهخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۵/۸۳ درصد از کل کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در بهمن ۱۴۰۴ "بانک ملت" به لحاظ تعدادی و مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. در بررسی بازار تعداد و مبلغی "بانک ملت" در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و همچنین مبلغ تراکنش ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاه‌های بالاترین سهم را دارد. همچنین "بانک سپه" نیز بالاترین سهم تعدادی ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاه‌های را به خود اختصاص داده است. بالاترین سهم تعداد و مبلغی ابزار پذیرش موبایلی نیز در اختیار "بانک شهر" می‌باشد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتهخوان فروشگاه‌های انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های دو ابزار پذیرش "کدهای دستوری (USSD)" و "موبایلی" نشان‌دهنده تمرکز بالا و در "ابزار پذیرش اینترنتی" نشان‌دهنده تمرکز ملایم این شاخص می‌باشد. همچنین در ابزار "کارتخوان فروشگاهی" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان‌دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. همچنین میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی، در این ماه نسبت به ماه گذشته در تمام ابزارهای پذیرش به جز اینترنتی افزایش یافته داشته است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در بهمن ۱۴۰۴ نسبت به دی ماه کاهش ۰/۱۸ درصدی را تجربه نموده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در بهمن ۱۴۰۴، "بانک ملت" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های اعتباری صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و بیشترین کارت "برداشت" و "هدیه و بن کارت" به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در این ماه در سه انواع کارت همانند ماه گذشته در طبقه "رقابتی" قرار گرفته‌اند.

در مقایسه‌ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده در بهمن ۱۴۰۴ به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" و مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و تعداد تراکنش‌های پذیرش شده در بهمن ۱۴۰۴ به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک تجارت" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته‌اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سپه" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه تعاون" و "بانک صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه تعاون" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

۷- واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش اقتصادی شاپرک مشتمل بر واژگان تخصصی شبکه الکترونیکی پرداخت کاردتی و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که حساب پذیرنده، به‌منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شماره شبا"^{۳۸} می‌پذیرندگان دریافت می‌نماید.

شبکه‌ای است که به‌منظور سامان‌دهی پایانه‌های پذیرش کارت‌های بانکی و فراهم آوردن امکان نظارت مؤثر در نظام پرداخت مبتنی بر کارت بانکی در کشور ایجاد شده و تراکنش‌های حاصل از «ابزارهای پذیرش» توسط این شبکه، پذیرش و پردازش می‌شود.

انواع خدمات^{۳۹} شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع خدمات شبکه پرداخت کاردتی عبارتند از «خرید کالا و خدمات»، «پرداخت قبض و خرید شارژ»، «مانده‌گیری»، «تراکنش تأیید رمز کارت» و «درخواست چکیده صورت‌حساب».

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۵}

شخص حقوقی ثبت شده وفق قوانین موضوعه جمهوری اسلامی ایران است که بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. مطابق با «ضوابط اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت» دریافت می‌نماید، وفق الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی «بانک مرکزی ج.ا.ا.» و «شاپرک» فعالیت می‌کند.

خرید کالا و خدمات^{۴۰}

خدمتی است که دارنده کارت، هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه، ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحاً درگاه‌های پرداخت اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری^{۴۱} (USSD) هستند. در حال حاضر به‌دلایل امنیتی صرفاً امکان پرداخت برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری مجاز است.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری صادرکننده^{۳۶}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای مشتریان خود صادر نموده و امکان اتصال، ایجاد و دریافت تراکنش بر بستر این شبکه را دارند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری پذیرنده^{۳۷}

^{۳۹} Service Type

^{۴۰} Purchasing Good/Services

^{۴۱} USSD: Unstructured Supplementary Service Data

^{۳۵} PSP: Payment Service Provider

^{۳۶} Issuer Bank

^{۳۷} Acquirer Bank Acquirer

^{۳۸} IBAN: International Bank Account Number

پرداخت قبض^{۴۲} و خرید شارژ تلفن همراه^{۴۳}

پرداخت قبض خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۴} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۵}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت دریافت می‌نماید.

تراکنش تأیید رمز کارت^{۴۶}

به منظور بهره‌برداری از خدمات برخی از کسب‌وکارها لازم است بدون انجام تراکنش‌های معمول، تعلق کارت به مشتری احراز شود. در حالت، تراکنش «تأیید رمز کارت» از طریق شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به شاپرک ارسال می‌شود. شاپرک این تراکنش را از طریق «شتاب» به بانک صادرکننده کارت ارسال نموده و بانک صادرکننده پس از کنترل رمز و اطلاعات کارت دریافتی نتیجه را باز می‌گرداند

درخواست چکیده صورتحساب^{۴۷}

در این تراکنش، دارنده کارت درخواست مشاهده چکیده‌ای از عملکرد حساب پیش‌فرض متصل به کارت خود را به پایانه شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت می‌دهد. شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت درخواست مربوطه را به شاپرک ارسال نموده و بر اساس پاسخ دریافتی، نتیجه را به دارنده کارت نمایش می‌دهد.

وضعیت تراکنش‌ها^{۴۸}

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۲۹ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

به تراکنشی اطلاق می‌شود که با موفقیت به پایان رسیده و تمامی مراحل پردازش مورد نظر به درستی انجام شده است. در این فرآیند، تأییدیه‌های لازم دریافت گردیده و نتیجه نهایی بدون هیچ‌گونه خطا به کاربر اطلاع داده شده است این‌گونه تراکنش‌ها در سامانه با کد پاسخ صفر مشخص می‌شوند.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

چنانچه در تراکنشی علت بروز خطا، بانک صادرکننده کارت یا سامانه شتاب باشد و تراکنش از دید شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق باشد، خطای صادرکنندگی و شتاب رخ داده است.

تراکنش خطای پذیرندگی

^{۴۶} C(P)V: Card (PIN) Verification Request

^{۴۷}MS: Mini Statement Request

^{۴۸}Transaction Status

^{۴۲} Bill Payment

^{۴۳} Reload

^{۴۴} Top-up

^{۴۵} Balance Inquiry

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتابی، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) است.

کارتخوان فروشگاهی^{۴۹}

ابزاری است ثابت یا سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۰} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه شاپرک را دارد.

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

^{۵۰} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۹} EFTPOS

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان غیرفعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهندهٔ پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکهٔ الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی دو ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنجه به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند. سایر کارتخوان‌های فاقد شرط مذکور، از نظر شاپرک، کارتخوان تراکنش‌دار (فعال شاپرکی) است.

ابزار پذیرش کم تراکنش و فاقد تراکنش

ابزار پذیرش کم تراکنش و فاقد تراکنش، پایانه‌ای است که بیش از سه ماه از تاریخ ثبت و فعال‌سازی آن گذشته و در یک دوره سه‌ماهه متوالی، در هر ماه کمتر از ۶۰ تراکنش مالی و کمتر از ۲۰ میلیون ریال مجموع مبلغ تراکنش داشته باشد.

ابزار پذیرش تراکنش‌دار

ابزار پذیرش تراکنش‌دار، پایانه‌ای است که در یک دوره سه ماهه متوالی، حداقل در یکی از ماه‌ها بیش از ۶۰ تراکنش مالی یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن بیش از ۲۰ میلیون ریال باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۱} فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر کدهای دستوری، که برای دارندگان کارت امکان پرداخت از طریق شماره‌گیری کدهای کوتاه * و # بر بستر اپراتورهای مخابراتی را فراهم می‌کند. در حال حاضر بهره‌برداری از این ابزار صرفاً برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مجاز است.

ابزار پذیرش موبایلی

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر برنامه‌های موبایلی (Application) که امکان پرداخت درون‌برنامه‌ای را برای کاربران (دارندگان کارت) فراهم می‌کند.

انواع کارت‌های رایج در شبکه^{۵۲} الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

^{۵۲} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارت در نظام بانکی کشور.

^{۵۱} Internet Payment Gateway

کارت برداشت (بدهی)^{۵۳}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک، سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)^{۵۴}

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند:

کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند.

کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند:

○ کارت‌های بر خط^{۵۵} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد.

○ کارت‌های برون خط^{۵۶} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی

فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد.

کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری^{۵۷}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت بر عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده کارت که با شناسه ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه شاپرک می‌شوند، گفته می‌شود (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه ۲۰۰۳

^{۵۶} Offline

^{۵۷} Credit card

^{۵۳} Debit Card

^{۵۴} Prepaid

^{۵۵} Online

می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از دسته تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارتخوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل کارتخوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی

می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش^{۵۸}

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) است.

تراکنش اصلاحیه^{۵۹}

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۰}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام

^{۶۰} Reconciliation Account (RA)

^{۵۸} Advice transaction

^{۵۹} Reversal Transaction

مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$100 \times \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}}$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال‌هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می‌کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش‌ها^{۶۳}

کارتخوان‌های بیش از سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل کارتخوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$100 \times \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}}$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۱} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۲} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های جاری بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه‌پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و

^{۶۳} Nominal Value

^{۶۱} Quasi money

^{۶۲} Demand deposits

و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می‌کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام‌ها و تبانی بخش‌های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار به شرح زیر قضاوت نمود.

وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال - هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می‌گردد. در صورتی که عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتی که بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می‌تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا، نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$\frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش‌ها در ماه } \bar{t}}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } \bar{t}}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش‌ها

برای تعیین دهک‌ها، تراکنش‌ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می‌نماییم که یک دهم از تراکنش‌های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش‌های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می‌شود.

$$\frac{\text{متوسط ارزش دهک دهم تراکنش‌ها}}{\text{متوسط ارزش دهک اول تراکنش‌ها}} = \text{شاخص توزیع مبلغی دهکی}$$

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه‌های صنعت برای اندازه گیری تمرکز

Summary of key payment statistics

- ▲ Increase compared to last month
- ▼ Decrease compared to last month
- ▶ No change from last month

1

The importance of card payment network in national economy
Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	18/36%	▲
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	1/67%	▼

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	4,357,045,958	▲
Value of transactions (mill IRR)	27,161,523,755	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Mar compared to Jan)	17/03%	▲
Monthly real growth of value of transactions (Mar compared to Jan)	6/96%	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	63/51%	▲
Point-to-point real growth of the value of transactions	-2/74%	▼

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	6/12%	▲
Mobile Payment Gateway	1/92%	▼
EFTPOS	90/61%	▼
APP	1/34%	▼

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	98/84%	▼
Bill payment & purchase mobile charge	1/16%	▲

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	90/28%	▲
Bill payment & purchase mobile charge	5/12%	▼
Balance Inquiry	4/60%	▼

The regional penetration rate

Number of active acceptance instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,810/44	▲
EFTPOS	1,714/93	▲
Mobile Payment Gateway	0/63	▼
Internet Payment Gateway	94/88	▲
APP	0/03	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	70/48	▲
EFTPOS	63/86	▲
Mobile Payment Gateway	1/36	▲
Internet Payment Gateway	4/31	▲
APP	0/947	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	Tehran	1,722,249	▲
The most change in the number of active EFTPOS	Tehran	10,098	▲
The most number of active EFTPOS terminals per capita	Mazandara	0/216	▲
The most number of EFTPOS transactions per capita	Hormozgān	86/37	▲

Decile ratio

he ratio of average value of the tenth	623/02	▲

گزارش اقتصادی شاپرک

3

The quality of card e-payment services

Quality of services		
The ratio of successful transactions to total	99/16%	▼
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	99/97%	▲
The share of each types of errors in transactions		
Acquirer error	0/96%	▲
Shaparak network error	0/43%	▲
Issuer error	9/62%	▲
Cardholder Error	88/99%	▼
Services sensed availability		
Network sensed availability	99/16%	▼
Shaparak sensed availability	99/97%	▼
Reconciliation account (RA) transactions		
Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	0/008%	▼
percent change of reconciliation account transactions	-39/70%	▼

4

Electronic card payment network market indices in Mar 2026

Active EFTPOS Value effectiveness		
The highest effectiveness	Farapardazan Arvand omid	3/424 ▼
The lowest effectiveness	Electronic Card Damavand	0/304 ▲
The ratio of number of acquiring errorsto total number of transactions		
The highest ratio	Fan Ava Card	0/163% ▼
The lowest ratio	Pardakht Novin Arian	0/011% ▲
The ratio of Low Transaction to active EFTPOS		
The Highest ratio	Electronic Card Damavand	42/98% ▼
The Lowest ratio	Beh Pardakht Mellat	7/44% ▼

The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks

The highest market share				
highest value	23/61% Beh Pardakht Mellat	▼	17/42% Mellat Bank	▼
highest numerical	20/96% Beh Pardakht Mellat	▲	16/23% Mellat Bank	▲
The highest value share of transactions in each terminal				
Internet Payment Gateway	31/31% Beh Pardakht Mellat	▼	18/51% Mellat Bank	▼
Mobile Payment Gateway	46/78% Beh Pardakht Mellat	▼	46/65% Mellat Bank	▲
EFTPOS	20/96% Beh Pardakht Mellat	▲	17/05% Mellat Bank	▲
APP	98/18% Asan Pardakht persian	▲	46/80% Shahr Bank	▼
The highest numerical share of transactions in each of terminals				
Internet Payment Gateway	45/62% Beh Pardakht Mellat	▲	31/92% Mellat Bank	▲
Mobile Payment Gateway	47/53% Beh Pardakht Mellat	▲	48/19% Mellat Bank	▲
EFTPOS	20/07% Pardakht Electronic Saman	▼	15/26% Bank Sepah	▼
APP	98/54% Asan Pardakht persian	▼	65/65% Shahr Bank	▼
Herfindahl-Hirschman Index				
Internet Payment Gateway	2,853	▲	1,487	▼
Mobile Payment Gateway	3,362	▲	3,232	▲
EFTPOS	1,271	▼	871	▼
APP	9,712	▼	4,754	▼
The highest share of issuing banks in number of active cards				
Prepaid card	Shahr Bank	17/45%	▲	
Credit card	Mellat Bank	16/92%	▼	
Debit card	Bank Melli Iran	21/85%	▼	

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱

نشانی پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاه نظری،

کوچ دوم، پلاک ۱۴

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.